

Innst. 15 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, inkluderings- og likestillingsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet (rammeområde 7)

Innhold

	Side
1. Innledning	5
2. Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7	6
2.1 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7	12
3. Komiteens generelle merknader	12
3.1 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	12
3.2 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti	14
3.3 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet	15
3.4 Generelle merknader fra Høyre	17
3.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti	19
3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkt under rammeområde 7	21
4. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7	24
4.1 Kap. 600 Arbeidsdepartementet (tidligere kap. 600 Arbeids- og inkluderingsdepartementet)	25
4.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	25
4.3 Kap. 604 Nav-reform og pensjonsreform	27
4.4 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	27
4.5 Kap. 606 Trygderetten	32
4.6 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	32
4.7 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	37
4.8 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn	40
4.9 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet	40
4.10 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumsstilsynet	42
4.11 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt	42
4.12 Kap. 645 Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	42
4.13 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen	43
4.14 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	43
4.15 Kap. 660 Krigspensjon	43
4.16 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn	43
4.17 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)	43
4.18 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	44
4.19 Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	45
4.20 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	46
4.21 Kap. 2541 Dagpenger	46
4.22 Kap. 2542 og kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	47
4.23 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	47
4.24 Kap. 2650 Sykepenger	48
4.25 Kap. 2651 Ytelser under arbeidsavklaring	51
4.26 Kap. 2652 Medisinsk rehabilitering mv.	51
4.27 Kap. 2653 Ytelser til yrkesrettet attføring	52
4.28 Kap. 2655 Uførhet	52
4.29 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	54
4.30 Kap. 2670 Alderdom	58
4.31 Kap. 2680 Etterlatte	60
4.32 Kap. 2686 Gravferdsstønad	60
4.33 Kap. 2690 Diverse utgifter	60
4.34 Kap. 5701 Diverse inntekter.....	60
4.35 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger	60

	Side
5. Forslag fra mindretall	61
6. Komiteens tilråding	70

Innst. 15 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Arbeidsdepartementet, Barne-, inkluderings- og likestillingsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet (rammeområde 7)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen, Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Geir Pollestad og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at Meld. St. 1 (2009–2010) og Prop. 1 S (2009–2010) ble lagt frem av Regjeringen 13. oktober 2009. I tillegg ble Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010) Endringer av Prop. 1 S om statsbudsjettet for 2010 (Saldering mv.) lagt frem 6. november 2009.

Videre mottok Stortinget 6. november 2009 brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet vedrørende feil i Prop. 1 S (2009–2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Komiteen viser til at det er ingen bevilgningssendring eller endring i romertall for 2010. Eventuell bevilgningssendring er varslet i Revidert nasjonalbudsjett for 2010, jf. sitat:

"... Den justerte fordelingen medfører ikke endringer i bevilgningsforslaget for 2010 under kap. 634, post 76 eller forslag til romertallsvedtak IV vedr. tilsagnsfullmakter på s. 414 i Prop. 1 S (2009–2010) ..."

Brevet fra departementet følger vedlagt innstillingen.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010 for de kapitler som er fordelt til komiteen på rammeområde 7 i Stortingets møter 22. oktober 2009, jf. Innst. 27 S (2009–2010).

Stortinget har i møte 26. november 2009 vedtatt netto rammer på de ulike rammeområder. De fremsatte bevilgningsforslag i denne innstillingen bygger på vedtaket om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 21.

Det vises i denne sammenheng til de ulike kapitlene i denne innstillingen som tar for seg det aktuelle rammeområdet.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i Innst. 2 S (2009–2010).

2. Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7

Nedenfor følger en oversikt over Regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 7 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster¹⁾ i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Prop. 1 S med Tillegg 3
Utgifter i hele kroner				
<i>Arbeidsdepartementet</i>				
600		Arbeids- og inkluderingsdepartementet	238 000 000	0
	1	Driftsutgifter	234 800 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 200 000	0
600		Arbeidsdepartementet	0	161 301 000
	1	Driftsutgifter	0	158 101 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	0	3 200 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	233 119 000	196 705 000
	21	Spesielle driftsutgifter	73 964 000	54 409 000
	50	Norges forskningsråd	123 454 000	108 575 000
	70	Tilskudd	24 701 000	22 721 000
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 000 000	11 000 000
604		NAV-reform og pensjonsreform	788 010 000	788 010 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	62 950 000	62 950 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	725 060 000	725 060 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	9 813 817 000	9 813 817 000
	1	Driftsutgifter	9 342 901 000	9 342 901 000
	21	Spesielle driftsutgifter	24 304 000	24 304 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	225 732 000	225 732 000
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	220 880 000	220 880 000
606		Trygderetten	60 857 000	60 857 000
	1	Driftsutgifter	60 857 000	60 857 000
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering ..	1 037 214 000	1 037 214 000
	21	Spesielle driftsutgifter	33 990 000	33 990 000
	62	Kvalifiseringsprogrammet, <i>kan overføres</i>	769 046 000	769 046 000
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	175 940 000	175 940 000
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	48 648 000	48 648 000
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	9 590 000	9 590 000

1. 90 poster behandles av Finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Prop. 1 S med Tillegg 3
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 279 700 000	7 279 700 000
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	71 880 000	71 880 000
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 207 820 000	7 207 820 000
635		Ventelønn	210 000 000	210 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	210 000 000	210 000 000
640		Arbeidstilsynet	419 800 000	419 800 000
	1	Driftsutgifter	415 700 000	415 700 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 100 000	4 100 000
642		Petroleumstilsynet	194 850 000	194 850 000
	1	Driftsutgifter	172 100 000	172 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter	21 100 000	21 100 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 650 000	1 650 000
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	94 500 000	94 500 000
	50	Statstilskudd	94 500 000	94 500 000
645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	6 000 000	6 000 000
	70	Tilskudd til oppstartskapital	6 000 000	6 000 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	2 900 000	2 900 000
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	2 900 000	2 900 000
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	20 033 000	20 033 000
	1	Driftsutgifter	14 300 000	14 300 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 733 000	1 733 000
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	4 000 000
660		Krigspensjon	620 000 000	620 000 000
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	185 000 000	185 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000 000	435 000 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	535 000 000	535 000 000
	70	Tilskudd	535 000 000	535 000 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	1 415 000 000	1 415 000 000
	70	Tilskudd	1 415 000 000	1 415 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	330 000 000	330 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	330 000 000

Barne-, inkluderings- og likestillingsdepartementet

847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	210 003 000	210 003 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	28 121 000	28 121 000
	50	Forskning	5 821 000	5 821 000
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	155 577 000	155 577 000
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 484 000	20 484 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Prop. 1 S med Tillegg 3
<i>Folketrygden</i>				
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	30 000 000	30 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	30 000 000
2541		Dagpenger	13 140 000 000	13 140 000 000
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 140 000 000	13 140 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000 000	850 000 000
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	850 000 000	850 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far	4 091 200 000	4 091 200 000
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 722 000 000	2 722 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	445 000 000	445 000 000
	73	Utdanningsstønad	64 000 000	64 000 000
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000	200 000
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000 000	860 000 000
2650		Sykepenger	37 513 406 000	37 513 406 000
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	32 840 000 000	32 840 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 970 000 000	1 970 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	570 000 000
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	273 406 000	273 406 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 860 000 000	1 860 000 000
2651		Ytelser under arbeidsavklaring	27 579 000 000	27 579 000 000
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	27 579 000 000	27 579 000 000
2652		Medisinsk rehabilitering mv.	2 093 000 000	2 093 000 000
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 813 000 000	1 813 000 000
	71	Legeerklæringer	280 000 000	280 000 000
2653		Ytelser til yrkesrettet attføring	2 460 000 000	2 460 000 000
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 890 000 000	1 890 000 000
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	570 000 000
2655		Uførhet	54 909 000 000	54 909 000 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	19 820 000 000	19 820 000 000
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	31 270 000 000	31 270 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 904 000 000	1 904 000 000
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	40 000 000
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 705 000 000	1 705 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i> ...	100 000 000	100 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	70 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 163 300 000	9 163 300 000
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 690 000 000	1 690 000 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 760 000 000	1 760 000 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	63 000 000	63 000 000
	74	Tilskudd til biler	1 045 000 000	1 045 000 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 049 300 000	3 049 300 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Prop. 1 S med Tillegg 3
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	131 000 000	131 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	925 000 000	925 000 000
	78	Høreapparater	500 000 000	500 000 000
2670		Alderdom	117 433 000 000	117 433 000 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	42 868 000 000	42 868 000 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	68 777 000 000	68 777 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	33 000 000	33 000 000
	73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 755 000 000	5 755 000 000
2680		Etterlatte	2 403 350 000	2 403 350 000
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 270 000 000	1 270 000 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 025 000 000	1 025 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000 000	97 000 000
	74	Utdanningsstønad	1 350 000	1 350 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	10 000 000
2686		Gravferdsstønad	150 000 000	150 000 000
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000	150 000 000
2690		Diverse utgifter	250 000 000	250 000 000
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	125 000 000	125 000 000
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv. ..	125 000 000	125 000 000
		Sum utgifter rammeområde 7	295 574 059 000	295 460 946 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3600		Arbeids- og inkluderingsdepartementet	1 000 000	0
	1	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 000 000	0
3605		Arbeids- og velferdsetaten	31 000 000	31 000 000
	1	Administrasjonsvederlag	9 000 000	9 000 000
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	22 000 000	22 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak	1 000 000	1 000 000
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak ...	1 000 000	1 000 000
3635		Ventelønn	55 200 000	55 200 000
	1	Refusjon statlig virksomhet mv. ...	53 000 000	53 000 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	2 200 000	2 200 000
3640		Arbeidstilsynet	25 760 000	25 760 000
	1	Diverse inntekter	1 100 000	1 100 000
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 300 000	5 300 000
	5	Tvangsmulkt	1 960 000	1 960 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	17 400 000	17 400 000
3642		Petroleumstilsynet	82 600 000	82 600 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	800 000	800 000
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	79 100 000	79 100 000
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 700 000	2 700 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Prop. 1 S med Tillegg 3
<i>Folketrygden</i>				
5701		Diverse inntekter	1 812 800 000	1 812 800 000
	2	Diverse inntekter	295 100 000	295 100 000
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	30 000 000	30 000 000
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 090 000 000	1 090 000 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	390 000 000	390 000 000
	74	Refusjon medisinsk behandling	6 000 000	6 000 000
	80	Renter	1 700 000	1 700 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	235 000 000	235 000 000
	2	Dividende	235 000 000	235 000 000
5705		Refusjon av dagpenger	67 600 000	67 600 000
	1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	65 000 000	65 000 000
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 600 000	2 600 000
		Sum inntekter rammeområde 7	2 311 960 000	2 310 960 000
		Netto rammeområde 7	293 262 099 000	293 149 986 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 post 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeids-søkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for syk-

meldte og kap. 732 Regionale helseforetak, post 79 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte.

3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 145,65 mill. kroner

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VI

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker til at Arbeidsdepartementet i 2010 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 Nav-reform og pensjonsreform, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

VII

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2010 skal følgende ytelser etter folketrygden utgjøre*):

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 308
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	11 160
1c. eller til	14 652
1d. eller til	21 576
1e. eller til	29 268
1f. eller til	36 564
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1 2}	12 180
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	13 104
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³	26 208
2c. eller til	52 416
2d. eller til	78 624
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	19 344
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴	
for første barn	39 888
for to barn	52 056
for tre og flere barn	58 980

*satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

VIII

Alderspensjonens særtillegg

Særtillegget, ordinær sats, settes til 100 pst. av grunnbeløpet med virkning fra 1. mai 2010.

2.1 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7

Ved Stortingets vedtak 26. november 2009 er netto utgiftsramme endelig fastsatt til 293 149 986 000 kroner for rammeområde 7, jf. Innst. 2 S (2009–2010). De fremsatte bevilgningsforslag nedenfor under rammeområde 7 er i samsvar med denne netto utgiftsrammen, jf. Stortingets forretningsorden § 21.

I henhold til vedtak i Stortinget, jf. Innst. 27 S (2009–2010) skal arbeids- og sosialkomiteen også behandle:

- Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne under Barne- og likestillingsdepartementet.
- Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn under Fiskeri- og kystdepartementet.

Videre skal kommunal- og forvaltningskomiteen behandle følgende resultatområder under Arbeidsdepartementet: Resultatområde 8 programkategori 09.70 Nasjonale minoriteter, resultatområde 9 Samene, samt resultatområde 10 programkategori 09.90 Beskyttelse og innvandring.

3. Komiteens generelle merknader

3.1 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen vil bidra til lav ledighet, høy yrkesdeltakelse og god utnyttelse av arbeidskraften. Dette er en forutsetning for høy verdiskapning og er viktig for å kunne opprettholde og videreutvikle velferdssamfunnet. Deltakelse i arbeidslivet er også et viktig virkemiddel mot fattigdom og for at enkeltindividet skal kunne utnytte sine evner og sin kompetanse.

Flertallet støtter arbeidet med å skape et mer inkluderende arbeidsliv basert på enkeltmenneskets ressurser og verdighet. Et inkluderende arbeidsliv innebærer å forebygge helseskader og utstøting fra arbeidslivet, og at det legges til rette for at de som helt eller delvis ikke kan utføre sine vanlige arbeidsoppgaver, fortsatt skal kunne delta i arbeidslivet. Arbeidet med å skape et mer inkluderende arbeidsliv må utvikles i samarbeid med partene i arbeidslivet og

forankres på den enkelte arbeidsplass i tråd med intensjonene i avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen). Flertallet viser til at Regjeringen og arbeidslivets parter er i dialog om hvordan et fremtidig samarbeid om et mer inkluderende arbeidsliv bør videreføres.

Flertallet viser til Regjeringens arbeid for å avskaffe fattigdom og redusere sosiale og økonomiske forskjeller. Regjeringen kombinerer et bredt forebyggende perspektiv med en innsats for å redusere fattigdom og bedre situasjonen for dem som er rammet. Flertallet viser til at de årlige bevilgningene til tiltak mot fattigdom er styrket med 2,9 mrd. kroner i perioden 2006–2009. Med forslagene til tiltak for 2010 er de årlige bevilgningene til tiltak økt med 3,9 mrd. kroner utover det som lå i Bondevik II-regjeringens budsjettforslag for 2006.

Flertallet og Regjeringen prioriterer en trygg økonomisk og sosial situasjon for barnefamilien, gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom. Flertallet viser til den økte satsingen mot fattigdom, der økning i bostøtten og økning av minstepensjoner, minsteytelser i folketrygden og den garanterte tilleggspensjonen for unge uføre er sentrale elementer. Flertallet viser til Fordelingsutvalgets rapport som har vært på høring til et stort antall organisasjoner. Høringsinnspillene blir nå vurdert, og Regjeringen vil senere ta stilling til eventuell oppfølging av forslagene.

Flertallet støtter vektleggingen av forebyggende innsats innenfor oppvekstmiljø og utdanningsystem, og foreslår i statsbudsjettet for 2010 en fortsatt styrking av barnehager og skole. Regjeringen styrker kommuneøkonomien i 2010. Dette gir kommunene bedre rammebetingelser for å yte velferdstjenester.

Flertallet påpeker viktigheten av at personer som midlertidig står utenfor arbeidslivet for eksempel på grunn av nedsatt funksjonsevne eller aleneomsorg for små barn, skal sikres gode velferdsordninger med et rimelig inntektsnivå og som legger til rette for tilbakevending til arbeidslivet.

Flertallet mener det er svært viktig å forhindre at det utvikler seg et klassesdelt samfunn hvor personer med innvandrerbakgrunn har dårligere levekår og lavere samfunnsdeltakelse enn befolkningen for øvrig.

Flertallet viser til at Arbeids- og velferdsetaten skal bygge opp under de langsiktige målene for Nav-reformen og pensjonsreformen med en målrettet og aktiv arbeidsmarkeds- og inkluderingspolitikk, tilpasset de utfordringene som finanskrisen gir i 2010.

Flertallet viser til at Arbeids- og velferdsetaten er i en krevende reformperiode med gjennomføring av Nav-reformen som innebærer både ny organi-

sering og innføring av nye virkemidler, utvikling og innføring av nytt IKT-system. Flertallet understreker viktigheten av at etaten skal bedre kvaliteten i ytelsesforvaltningen og redusere behandlingstiden, gi systematisk oppfølging av ledige og gi arbeidsrettet individuell bistand for å hindre utstøting fra arbeidslivet.

Flertallet vil særlig understreke viktigheten av at arbeidsavklaringspenger innføres fra 1. mars 2010 og at retten til arbeidsevnevurdering og aktivitetsplan skal iverksettes fra 1. februar 2010. Arbeids- og velferdsetaten skal sikre en god innfasing av det nye regelverket slik at brukerne får nødvendige arbeidsevnevurderinger, hensiktsmessig oppfølging og tjenester i tråd med aktivitetsplanen.

Flertallet viser også til at etaten skal styrke oppfølgingen av sykmeldte.

Flertallet vil understreke viktigheten av at kvalifiseringsprogrammet nå skal tas i bruk i hele landet. Dette er et sentralt virkemiddel for å bidra til at personer som ikke har eller har svært begrensede ytelser i folketrygden, og som står i fare for å komme i en passiv situasjon preget av levekårsproblemer, kommer i arbeid og aktivitet.

Flertallet viser til at arbeidsledigheten forventes å stige i 2010. Det forventes også en økning i antall personer med nedsatt arbeidsevne. Flertallet mener derfor det er behov for at tiltaksnivået økes totalt med om lag 3 000 nye tiltaksplasser i gjennomsnitt i 2010 for å møte disse utfordringene.

Flertallet viser til brev av 6. november 2009 til Stortinget angående feil i forslaget til bevilgning for 2010. Flertallet vil understreke at det skal legges opp til å gjennomføre et tiltaksnivå som planlagt i 1. halvår 2010, og at Regjeringen så vil komme tilbake til Stortinget med en ny vurdering av behovet for tiltaksplasser og en eventuell bevilgningsendring for 2010 i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Flertallet viser også til en midlertidig endring i regelverket for tiltaket bedriftsintern opplæring for å styrke mulighetene til å gi økt kompetanse og opplæring til ansatte i bedrifter som er rammet av nedgangskonjunkturen.

Regjeringen ønsker i 2010 å styrke tilbudet til dem som har vært særlig lenge utenfor arbeidslivet, og foreslår på denne bakgrunn å utvide målgruppen for langtidsledighetsgarantien. Flertallet viser til at Regjeringen også vil videreføre de ulike garantiordningene overfor ungdom i 2010.

Flertallet påpeker viktigheten av å utvikle tilpassede tilbud for fag- og yrkesopplæring for arbeidssøkere uten fullført videregående opplæring, økningen i forsøket med tidsubestemt lønnstilskudd og endringene for å gjøre det enklere å gjennomføre såkalte rullerende permitteringer.

Flertallet peker også på at oppheving av inntektsprøvsreglene for personer mellom 69 og 70 år gjennomføres, og at denne inntektsprøvingen dermed er fjernet for alle årskull.

Flertallet vil legge avgjørende vekt på å trygge fremtidens pensjoner slik at den enkelte også i fremtiden skal være sikret en god pensjon og at den beste garantien for fremtidens pensjoner er at det samlede pensjonssystemet er økonomisk og sosialt bærekraftig. Flertallet viser til at nye pensjonsregler med fleksibelt uttak av alderspensjon vil tre i kraft fra 1. januar 2011. Flertallet viser til at de nye pensjonsreglene skal implementeres i den nye IKT-løsningen og at ansatte skal ha opplæring i nytt regelverk.

Flertallet viser til at det arbeides også med tilpasning av andre deler av pensjonssystemet til ny alderspensjon i folketrygden, og med enkelte nødvendige tilpasninger av stønadsordninger som er basert på dagens alderspensjon.

Flertallet deler Regjeringens mål for arbeidsmiljø- og sikkerhetspolitikken med et arbeidsliv med plass for alle, som sikrer arbeidstakernes behov for vern og trygghet og som gir en hensiktsmessig tilpasning til utviklingen i næringslivet. Det er virksomhetene selv som har ansvar for å sikre et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø. Hovedstrategien er å bidra til at virksomhetene selv, gjennom systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, forebygger ulykker og helseskade. I petroleumsvirksomheten er det spesielt viktig å ha fokus på forebygging av storulykker.

Flertallet støtter Regjeringens arbeid mot sosial dumping, og arbeidet med å iverksette tiltakene i handlingsplanene videreføres i 2010. Flertallet understreker at økt bruk av arbeidsinnvandrere i nye bransjer og en vridning av tilsynsinnsatsen mot disse bransjene kan medføre at det blir avdekket flere grove tilfeller av sosial dumping.

Flertallet støtter målet om likelønn mellom kvinner og menn.

I Regjeringens politiske plattform (Soria Moria II) sier Regjeringen seg innstilt på å gå inn i dialog med partene om likelønnsspørsmålet allerede i forbindelse med tariffoppgjøret i 2010. Flertallet understreker at gjennomføringen av lønnsoppgjørene er partenes ansvar. Tiltak for å utjevne lønnsforskjeller kan bare ha varig effekt dersom partene er enige om en slik prioritering og forplikter seg til ikke å sørge for gjeninnhenting fra andre grupper senere.

Flertallet viser til at Regjeringen har bedt partene om å avklare om det er grunnlag for et særskilt likelønnsloft i offentlig sektor, samt utarbeide et forslag til hvilke grupper som skal omfattes. Det forutsettes enighet mellom partene om at nye relative lønnsforhold ikke skal utløse kompensasjonskrav fra andre grupper.

Flertallet viser til at Regjeringen er beredt til å gå i en dialog med partene om likelønnsspørsmålet i forbindelse med lønnsoppgjørene i 2010, hvis partene kommer til enighet om en prioritering med klare avgrensinger av hvilke grupper som skal omfattes innenfor ansvarlige rammer i det enkelte lønnsoppgjør.

Flertallet viser til at Regjeringen vil styrke innsatsen mot ufrivillig deltid og retten til heltid, og vil vurdere nye lovendringer for å få til dette. Flertallet støtter dette.

Flertallet viser til at Regjeringen har etablert en strategi for et anstendig arbeidsliv – arbeidstakerrettigheter globalt og støtter dette.

Flertallet støtter Regjeringens arbeid for å legge forholdene bedre til rette for dem som står i en vanskelig omsorgssituasjon og på den annen side sikre at omsorgsyterne beholder sin tilknytning til arbeidslivet. Flertallet viser til at Regjeringen om kort tid vil legge frem en lovproposisjon med forslag til tiltak for å bedre yrkesaktives muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver.

3.2 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti legger følgende prinsipper til grunn for arbeids- og sosialfeltet:

- At flest mulig skal delta i arbeidslivet for å sikre og styrke velferdssamfunnet.
- At det må være en balanse mellom plikter og rettigheter.
- At vi har et ansvar for å bekjempe fattigdom og utstøting, og sikre alle norske borgere en anstendig levestandard som gjør dem i stand til å utnytte sine muligheter som deltagere i samfunnet.
- At vi har gode velferdsordninger som sikrer at personer som av ulike årsaker ikke har mulighet til å delta fullt ut i det ordinære arbeidslivet, eller som opplever arbeidsledighet, får del i den alminnelige velferdsutviklingen.

Disse medlemmer vil påpeke at en av de aller største utfordringene for Norge fremover er at både sykefravær og andel uføretrygdete er høyt sammenliknet med gjennomsnittet for andre OECD-land, og at om lag 1/5 av befolkningen i yrkesaktiv alder i dag er på ulike helserelaterte ordninger eller AFP. Selv om Norge har lavere registrert ledighet enn de fleste OECD-land, vil disse medlemmer påpeke at en stor andel i Norge blir skjøvet ut av ledighetsstatistikken og inn i trygdestatistikken. Særlig bekymringsfullt er det at under 20 pst. av de som går

ut hele sykemeldingsperioden, kommer tilbake i arbeid.

Disse medlemmer konstaterer at IA-arbeidet har gitt gode resultater i mange virksomheter, men at det fortsatt er for mange bedrifter som ikke er tilknyttet avtalen eller ikke bruker tiltakene aktivt. Det må derfor stilles klare krav til måloppnåelse og bruk av tiltakene i neste IA-avtale. Disse medlemmer mener partene må se på forpliktende ordninger for å belønne gode resultater i IA-arbeidet.

Disse medlemmer ønsker en offensiv og åpen holdning til nye tiltak for å få ned sykefraværet.

Disse medlemmer viser til at premissene i IA-avtalen for at staten ikke skulle foreta endringer i sykelønnsordningen uten enighet mellom partene, var at sykefraværet skulle reduseres betydelig.

Disse medlemmer vil understreke behovet for arbeidsmarkedstiltak rettet særlig mot personer med nedsatt arbeidsevne, og er kritiske til at andelen slike tiltak har sunket den senere tid.

Disse medlemmer vil understreke verdien av det sivile samfunn og frivillige organisasjoner i arbeidet med å bekjempe fattigdom og få ned sykefraværet og hindre flere fra å falle ut av arbeidslivet.

Fattigdom i Norge rammer ikke hele, lett identifiserbare grupper, men enkeltpersoner innenfor et bredt spekter av grupper. Disse medlemmer mener at fattigdom best kan bekjempes gjennom kombinasjonen av en politikk som legger til rette for verdiskapning, høy yrkesdeltakelse, en aktiv skolepolitikk som gir muligheter til alle og en målrettet politikk for fattigdomsbekjempelse.

Disse medlemmer viser til at det er vanligst, både i Norge og andre europeiske land, å måle fattigdom gjennom et relativt mål (EU eller OECD skala), mens det i andre land hvor ekstrem fattigdom er mer vanlig gjerne fokuseres på absolutte fattigdomsmål. Disse medlemmer mener at inntektsulikhet, som måles gjennom relative fattigdomsmål, er et viktig og relevant parameter. Måling av andelen personer som lever under de mest vanlige internasjonalt benyttede absolutte fattigdomsgrensene, som én eller to dollar om dagen i disponibel inntekt, vil ha svært liten relevans i norsk sammenheng. Disse medlemmer mener imidlertid at det vil være interessant å få supplert målingen av fattigdom på relativ basis med måling av fattigdom også i absolutt forstand, men med utgangspunkt i norsk virkelighet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av muligheten for å supplere relative fattigdomsmål med et absolutt mål, som justeres over tid, i den hensikt å få et bredere

vurderingsgrunnlag for utviklingen i innenlandsk fattigdom."

Unge rammes sterkere av arbeidsledighet, og økningen i unge sosialhjelpsmottakere og uføre er sterkt bekymringsfull. Disse medlemmer mener at ulike "tiltaksgarantier" åpenbart ikke kan benyttes som hovedvirkemiddel for å sikre at unge får lettere innpass i det ordinære arbeidslivet. Disse medlemmer mener det bør kartlegges, i samarbeid med næringslivet, hvilke faktorer som reelt hindrer flere unge i å få etablert sin første kontakt med det ordinære arbeidslivet, og hvilke politiske tiltak som mest effektivt vil kunne bidra til å fjerne disse hindrene.

Det er avgjørende for å få ned sykefraværet, og redusere rekrutteringen til uføreordningene, at Nav fungerer som det skal. Disse medlemmer har merket seg Riksrevisjonens kritikk av Nav og av departementets styring av etaten, og vil understreke behovet for at Nav fungerer etter intensjonene fra Nav-reformen slik at tiltak kan settes inn tidligere. Disse medlemmer støtter ideen om et Nav-ombud som kan sikre brukernes rettigheter.

Disse medlemmer konstaterer at det er ledig kapasitet hos flere private helsetilbydere, og mener disse tilbudene i større grad burde tas i bruk, når de fremstår som kostnadseffektive og samfunnsøkonomisk lønnsomme løsninger.

3.3 Generelle merknader fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet legger i sitt alternative budsjett for 2010 frem forslag og endringer av rammene som har til hovedmål å bidra til at større deler av befolkningen får muligheten til å være i aktivt arbeid og delta i sosiale sammenhenger til glede for seg selv og andre.

Disse medlemmer viser til den økonomiske utviklingen i Norge og finanskrisens innvirkning på arbeidsmarkedet. I forhold til mange andre land som vi vanligvis sammenligner oss med, har Norge fått en relativt beskjedne utvikling av arbeidsledigheten.

Disse medlemmer frykter imidlertid at problemene vil bestå også i 2010 og mener det er helt nødvendig med en sterkere satsing på virksomhetenes rammebetingelser, særlig for de små og mellomstore bedriftene, og å legge til rette for et skatte- og avgiftsnivå som bidrar til å styrke næringslivets muligheter til utvikling og vekst.

Disse medlemmer mener at dersom Fremskrittspartiets politikk på disse områdene blir gjennomført, vil det bli skapt flere arbeidsgivere og arbeidsplasser og arbeidsledigheten vil avta.

I et lite land som Norge ser disse medlemmer det som svært bekymringsfullt at en altfor stor del av befolkningen, i arbeidsfør alder, står utenfor arbeidslivet. Det er et stort og alvorlig problem for

dem som får helseproblemer som tvinger dem til en passiv tilværelse med trygd som eneste inntektskilde, slik disse medlemmer ser det. Derfor er det viktig, særlig for et rikt land som Norge, å ha gode ordninger og solide forutsigbare ytelser som kan gi grunnlag for en verdig og nøktern tilværelse også for dem som ikke kan delta i arbeidslivet. Å skape et godt og verdig tilbud til dem som har helseproblemer, eller av andre grunner ikke kan være i arbeid og skaffe seg en inntekt å leve av, krever at alle som kan, som har en arbeidsevne – stor eller liten – må bidra aktivt til samfunnets økonomiske bæreevne og tilstrebe holdninger som underbygger en slik politikk.

Disse medlemmer vil understreke at for alle som er i stand til å gjøre en arbeidsinnsats er det et gode å kunne delta i arbeidslivet, bidra etter evne, ha et sosialt nettverk og være i aktivitet. De aller fleste støtter etter disse medlemmers mening opp om et slikt syn.

Disse medlemmer anser at det er et problem for landets økonomiske situasjon og for mange av dem som i dag står utenfor arbeidslivet og har en passiv tilværelse, men som ønsker å komme tilbake til en arbeidsplass og delta i samfunnet, at vårt velferdssystem i dag ikke makter å nå målene om å få flere med nedsatt funksjonsevne tilbake til jobb. En stor del av fattigdommen i Norge kan etter disse medlemmers mening ha sin bakgrunn i disse forhold, og disse medlemmer er skuffet over den beskjedne innsats Regjeringen legger opp til for å redusere fattigdommen, særlig blant barn i Norge, hvor dette burde være et oppnåelig mål.

Norge er et land med en streng regulering og lovgivning for arbeidsmarkedet når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. Vi har gode og sjenerøse ferieordninger og et godt utbygget, rettighetsbasert velferds-samfunn. Forholdene burde, slik disse medlemmer ser det, ligge godt til rette for å ivareta befolkningens helse og sosiale velferd. Derfor må velferdssystemet gjennomgås nøye, ordninger må vurderes og næringsliv og helsevesen må bidra til løsninger.

Disse medlemmer mener at skatte- og avgiftsnivået, næringslivets betingelser – muligheter og evner – til å legge til rette for at flere med små eller større funksjonshemninger kan inkluderes, må innrettes slik at muligheter skapes – ikke hemmes og hindres.

Slik disse medlemmer ser det, må innsatsen fra det offentlige side settes inn på tilrettelegging og effektivisering. Det må gis tilskudd til tilrettelagte arbeidsplasser, til hjelpe- og støttetiltak som for eksempel transport til og fra arbeidsplassen, opplæringstiltak, tilskudd til arbeidsgivere som kan benytte arbeidskraften til personer med nedsatt funksjonsevne og en betydelig sterkere innsats på oppfølging, individuelle planer og hjelp til selvhjelp.

I dagens situasjon, med 600 000–700 000 personer i arbeidsdyktig alder utenfor arbeidslivet, er Nav et viktig instrument i innsatsen for å habiliterere og rehabilitere personer med nedsatt arbeidsevne og utføre med restarbeidsevne.

Disse medlemmer vil derfor legge vekt på at kompetansen i Nav må styrkes betydelig og bygges opp i tråd med Stortingets intensjoner da velferdsreformen ble vedtatt. Hensikten var å oppnå en forbedring for brukerne, et enklere system å forholde seg til og en bedre mulighet til å se den enkelte brukers situasjon under ett uten at de blir en "kasteball" i systemet mellom forskjellige nivåer.

Men etter disse medlemmers mening er kanskje de viktigste av alle tiltak knyttet til helsevesenet og dets evne til å forebygge og behandle forskjellige helsetilstander og lidelser. Når kapasitet i helsevesenet er ledig mens køene vokser, er det elendig utnyttelse av ressursene. Når private rehabiliteringsplasser nedlegges, bare fordi de er private, vitner det om lite respekt for folks lidelse og muligheten til et bedre liv, etter disse medlemmers syn. Det er også dårlig samfunnsøkonomi å la helsekøene vokse og sykepengeutbetalingene øke samtidig som kapasiteten ikke utnyttes. Disse medlemmer vil påpeke at rehabilitering og tiltak må settes inn i en tidlig fase for å unngå at diagnosen forverres og behandlingsløpet forlenges.

Disse medlemmer viser til at en stor gruppe som er utestengt fra arbeidslivet er de som har en eller annen form for funksjonshemning. Gjennom å fjerne egenandelen bedrifter må betale for kjøp av hjelpemidler og hjelpe til med å legge til rette for universell utforming, vil mange av denne gruppen kunne komme tilbake til arbeid. Disse medlemmer fremmer forslag om å fjerne egenandelen på 40 pst. som selvstendig næringsdrivende må betale for tilrettelegging på arbeidsplassen. Egenandelen har ført til at mange bedrifter har kviet seg for å ansette personer som trenger en tilpasset arbeidsplass. I forbindelse med Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008) la disse medlemmer sammen med Kristelig Folkeparti frem følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede alternative finansieringsordninger og nivå for finansiell støtte til universell utforming av eksisterende bygg/anlegg og uteområder rettet mot allmennheten. Det forutsettes at støtteordningen ikke skal fullfinansiere tiltak og at det ikke skal iverksettes utbetalinger før de aktuelle virksomhetene bruker egne midler på tiltakene. Det forutsettes at støtteordningene ikke skal dekke kostnader til ordinært vedlikehold eller oppussing."

Hvis dette forslaget hadde blitt vedtatt, ville det etter disse medlemmers syn ha ført til at arbeidet med universell utforming hadde kommet godt i gang, og at langt flere med en funksjonshemning hadde kunnet ta seg ordinært arbeid.

Disse medlemmer er glade for at man i Norge har mulighetene til å løse utfordringene i helse- og velferdssystemene.

Disse medlemmer mener at Fremskrittspartiets forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 er innrettet på en slik måte at det ville bli mulig å oppnå gode resultater i tråd med det som er skissert.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet, i sitt alternative budsjett for 2010, legger frem forslag og endringer av rammene som har som hovedmål å få større deler av befolkningen ut i arbeid. Dette gjelder den delen av den yngre befolkningen som venter på å få seg arbeid og dem som har mistet arbeidet i forbindelse med finanskrisen, men ikke minst dem som i dag er henvist til en passiv tilværelse med ytelser fra folketrygden som hovedinntekt og som kan og vil, helt eller delvis, være i arbeid dersom de får hjelp eller støtte til dette. Det å ha en arbeidsplass å gå til, hel- eller deltid, er en verdi i seg selv som gir selvtilit, og en viktig sosial arena å delta i. Det betyr ikke at de som er syke eller de som ikke kan delta i arbeidslivet, skal det. For Fremskrittspartiet er det viktig at de som kan arbeide deltar i arbeidslivet med den arbeidskraft de har. Ved at flest mulig av de som kan det er ute i arbeid legger man forholdene bedre til rette for at de som ikke kan arbeide, kan motta en trygd som det er mulig å leve av.

Gjennom Fremskrittspartiets satsing på rask behandling av personer som er sykmeldt, både gjennom behandling i helsevesenet og gjennom rehabiliteringstiltak, vil en etter disse medlemmers mening kunne spare store beløp på sykepengeutbetalinger. Ved å sørge for at det samlede helsetilbud utnyttes, kan køene og utgiftene reduseres. Disse medlemmer ser ingen grunn for at personer over lang tid skal gå sykmeldt fordi de må vente på behandling, så lenge det finnes ubenyttede tilbud.

Mange som i dag mottar uføretrygd har ingen mulighet til å gå tilbake til arbeidslivet og skal, etter disse medlemmers mening, heller ikke det. De som derimot har en restarbeidsevne, eller som har havnet på uføretrygd uten at de selv ønsker det, vil disse medlemmer hjelpe tilbake til arbeidslivet. Dette skal skje gjennom opplæring, arbeidsutprøving og bruk av hjelpemidler samt en betydelig bedre oppfølging av den enkelte bruker. En stor gruppe som er utestengt fra arbeidslivet er de som har en eller annen form for funksjonshemning. Gjennom å fjerne egenandelen bedrifter må betale for kjøp av hjelpemidler, samt å legge til rette for universell utforming, vil

mange av denne gruppen kunne komme tilbake til arbeidet. En styrking av disse områdene vil gi store besparelser i utgiftene til trygdeytelser, samtidig som mange gjennom deltagelse i arbeidslivet vil få et bedre liv.

For Fremskrittspartiet og disse medlemmer er seniorpolitikk svært viktig. Derfor ønsker disse medlemmer å oppmuntre seniorer i arbeidslivet og deres arbeidsgivere til å bidra til positive holdninger ved å beholde seniorer, som kan og vil være i aktivt arbeid så lenge dette er positivt for begge parter. Det er etter disse medlemmers mening et stort fremskritt at alle pensjonister fra 2010 kan heve sin rettmessige pensjon uten inntektsprøving mot arbeidsinntekt i tillegg til eventuell arbeidsinntekt fra fylte 67 år. Disse medlemmer er glade for at Fremskrittspartiets politikk på dette området gjennom mange år nå endelig er gjennomført.

Fremskrittspartiet har i mange år foreslått å øke minstepensjonene til 2 G, og disse medlemmer er glade for at Regjeringen og stortingsflertallet nå har bidratt til at dette blir gjennomført. Disse medlemmer godtar imidlertid ikke at det skal gjøres forskjell på minstepensjonister, avhengig av sivilstand, eller at grunnpensjonen skal avkortes for pensjonister som er gift med hverandre, eller er sambore, og pensjonister som har en ektefelle med inntekt over 2 G. Disse medlemmer ønsker at alle pensjonister skal ha minst samme lønnsvekst som arbeidstakere og godtar ikke den stadige underreguleringen av grunnbeløpet i folketrygden eller at "lønnsveksten" brukes til omfordeling mellom pensjonistgrupper.

Disse medlemmer viser til at staten og/eller kommunene er arbeidsgiver for de aller fleste innen de såkalte kvinne-dominerte lavtlønnsyrkene i offentlig sektor. I mange år har den til enhver tid sittende regjering argumentert med at det er partenes ansvar å fremforhandle lønns- og arbeidsbetingelser, og dermed unnlatt å forholde seg til at disse yrkesgruppene gjennom flere år har kommet negativt ut i lønnsutviklingen i samfunnet.

Samtidig registrerer disse medlemmer en utvikling hvor det blir stadig mer krevende å rekruttere personell til disse svært samfunnsviktige oppgavene.

Disse medlemmer viser videre til en rapport fra Fafo nr. 395: "Deltid: Bidrag eller hemsko for fornyelse av pleie- og omsorgssektoren?" hvor det kommer frem at en rekke ansatte innenfor helse-/pleie-sektoren ønsket en høyere stillingsbrøk/heltidsstilling.

Disse medlemmer viser til Dokument 8:99 (2008–2009)-forslag fra stortingsrepresentanten Siv Jensen om sikring av økt lønn i kvinne-dominerte

lavtlønnsyrker og endringer i arbeidstidsbestemmelsen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forlengelsen av lønnsoppgjøret for 2010 å iverksette tiltak som sikrer et lønnsloft for de kvinne-dominerte lavtlønnsyrkene i offentlig sektor, og som følge av dette sikre at kommunene blir økonomisk kompensert for et slikt lønnsloft."

"Stortinget ber Regjeringen i forlengelsen av lønnsoppgjøret for 2010 iverksette tiltak som sikrer en bedre utnyttelse av arbeidskraftsressursene innenfor de kvinne-dominerte lavtlønnsyrkene, med sikte på å redusere omfanget av brøktstillinger og øke omfanget av heltidsstillinger."

3.4 Generelle merknader fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det overordnede målet i arbeids- og sosialpolitikken er å bidra til at så mange som mulig kan få oppleve den trygghet det er å ha et inntektsgivende arbeid å gå til. Altfor mange mennesker i arbeidsfør alder står i dag utenfor arbeidslivet. For Høyre er det helt grunnleggende at alle som kan jobbe, skal jobbe og få oppleve den frihet det gir å være selvforsørgende. Videre mener disse medlemmer at de som befinner seg langt utenfor arbeidslivet og ikke har muligheter til å greie dette, skal ha en anstendig inntektssikring. Det må stilles individuelle krav til aktivitet, og det er ikke et velferdssamfunn verdig å gi opp mennesker. Velferdssystemet, skattesystemet og ansettelsesregelverket må omformes slik at aktivitet og deltakelse blir et hovedprinsipp.

Den grunnleggende filosofien i alle velferdsordningene må være at man skal legge aktivitet til grunn, og at det for alle parter er "bedre å være på jobb med den friske delen av seg, i stedet for å sitte passiv hjemme med den syke." Disse medlemmer konstaterer at det ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2009–2010) ikke ble flertall for Høyres helhetlige forslag til statsbudsjett, og at Regjeringens forslag til budsjett er vedtatt. På denne bakgrunn velger disse medlemmer å synliggjøre de prioriteringer på rammeområde 7 som fremgår av Høyres alternative statsbudsjett for 2010.

Disse medlemmer viser til at hovedutfordringen på arbeids- og sosialfeltet er sterkt knyttet til den eksplosive økningen i folketrygdens utgifter og at 800 000 mennesker i arbeidsfør alder er utenfor arbeidslivet. På kort sikt er dette problematisk, ettersom utgiftsøkningene som følger av dette er at hele budsjettøkningen går med til å dekke regelbundne utgifter. Det er med andre ord få rom for reformer i

fremtiden, om en ikke gjør regelendringer i ytelsesforvaltningen, at flere går fra trygd til jobb, eller at man øker bruken av oljepenger. På lang sikt vil dagens utvikling ikke være bærekraftig, da vi fra 2020 vil ha en langt større avgang fra arbeidslivet til alderspensjon som følge av at etterkrigskullene når pensjonsalder. Situasjonen er etter disse medlemmers oppfatning meget alvorlig, og om ikke

utgiftsutviklingen snus og antallet mennesker i arbeidsfør alder utenfor arbeidslivet reduseres, vil det på et senere tidspunkt være prekært behov for kraftige innstramminger i ytelsesforvaltningen.

Ser man samlet på hvilke utgifter det påløper at nærmere 800 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet, er utviklingen fra 2009 til 2010 sterkt bekymringsverdig:

Stønad	Saldert budsjett 2009	Prop. 1 S (2009-2010)
Ventelønn	230,0 mill. kroner	210,0 mill. kroner
Dagpenger	5 103,0 mill. kroner	13 140,0 mill. kroner
Statsgaranti, lønnskrav v. konkurs	320,0 mill. kroner	850,0 mill. kroner
Overgangsstonad	2 310,0 mill. kroner	2 722,0 mill. kroner
Sykepenger	32 615,0 mill. kroner	37 513,0 mill. kroner
Arbeidsavklaringspenger		27 579,0 mill. kroner
Medisinsk rehabilitering	9 040,0 mill. kroner	2 093,0 mill. kroner
Yrkesrettet attføring	10 565,0 mill. kroner	2 460,0 mill. kroner
Uføreytelser	59 267,0 mill. kroner	54 909,0 mill. kroner
Økonomisk sosialhjelp	4 300,0 mill. kroner	4 300,0 mill. kroner
Avtalefestet pensjon, statens bidrag	1 230,0 mill. kroner	1 415,0 mill. kroner
Totalt	124 980,0 mill. kroner	147 191,0 mill. kroner

Disse medlemmer mener utviklingen i folketrygdens utgifter, som følge av utenforskap, utgjør vår tids største menneskelige og samfunnsøkonomiske utfordring. På bakgrunn av dette vil disse medlemmer prioritere følgende områder i Arbeidsdepartementets budsjettområde:

- En politikk for at mennesker skal gå fra forsørging til deltagelse, for å motvirke trygdeeksplosjonen.
- En politikk for et fleksibelt og inkluderende arbeidsliv, hvor utenforgruppenes mulighet til arbeid skal prioriteres.
- Målrettede tiltak for å forebygge fattigdom og for å hjelpe mennesker ut av fattigdom.

Disse medlemmer viser til at Høyres alternative statsbudsjett for 2010 er et budsjett for trygge jobber og varig velferd. Den globale finanskrisen og den økende arbeidsledigheten gir økte vansker for husholdningene til å klare sine økonomiske forpliktelser. I en tid med økonomisk nedgang gjøres dette i første omgang gjennom å endre Regjeringens profil innenfor skatte- og næringspolitikken. Regjeringens skattepolitikk er ikke svaret som næringsliv eller husholdninger trenger i en tid hvor det bør tilrettelegges for økonomisk vekst, for sysselsetting og for å trygge husholdningene. Høyre prioriterer derfor i sitt alternative statsbudsjett å senke skatteregningen til husholdninger og bedrifter.

Disse medlemmer viser videre til at selv om antallet arbeidsledige dagpengemottakere i Norge er relativt lavt, sammenlignet med mange av våre naboland, så er antallet registrerte arbeidssøkere uten jobb, høyt. I 2010 vil det etter Regjeringens egne beregninger være mer enn 90 000 arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne, tidligere kalt yrkeshemmede. For denne gruppen arbeidssøkere har dessverre utviklingen gått i gal retning fra et allerede høyt nivå under høykonjunkturen. Ventetiden for en arbeidssøker med nedsatt arbeidsevne før tiltak settes i verk har økt med 50 dager på ett år, og er nå hele 270 dager. På samme måte som i forhold til forebygging av langtids sykefravær, vil disse medlemmer peke på at sannsynligheten for tilbakeføring til arbeid økes ved rask intervensjon. I den sammenheng er 270 dager i praksis et helt arbeidsår, noe disse medlemmer mener er uakseptabelt lenge. I Høyres alternative statsbudsjett for 2010 foretas det derfor en omprioritering av arbeidsmarkedspolitikken, hvor antallet tiltaksplasser for arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne økes med 3 000 plasser. I tillegg foreslås det at Nav kan overlate hoveddelen av arbeidsevneutvalget til attførings- og vekstbedrifter.

Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen gjennom sin første periode har latt en historisk god økonomisk situasjon komme og forsvinne, uten at mange av de største utfordringene er tatt tak i. Dette har vært fire tapte år for å hjelpe flere trygdete ut i arbeid, fire tapte år for å redusere sykefraværet og gjennom det nå målsettingene i IA-avtalen, fire tapte

år for å styrke de målrettede tiltakene overfor fattige og fire tapte år for rusmiddelavhengige, som opplever at køene for behandling stadig blir lengre.

Disse medlemmer vil peke på fattigdomsområdet som et område hvor Regjeringen i sin første periode har bevist at fagre løfter kan være vanskelig å innfri. Noe av selve årsaken til dette ligger ikke i den økonomiske satsingen som sådan, men mer i forhold til hvilke tiltak som settes inn, på hvilken måte og at man også måler resultatene av politikken. Kun på den måten kan man fastslå om de tiltak en gjør i fattigdomsspørsmålene er vellykkede. Disse medlemmer vil påpeke at fattigdom som sådan ikke er et omfattende problem i Norge. De aller fleste i Norge nyter godt av det samfunnet gir av muligheter og sikkerhet, og velstandsutviklingen de siste 40 årene har vært formidabel. Nettopp derfor er Norge også et land hvor det er vanskelig å være fattig. Fattigdom er imidlertid ikke et ensartet problem som det finnes enkle løsninger på, tvert imot kan fattigdom

heller karakteriseres som et symptom på andre problemer. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at fattigdomssatsingen i hovedsak er forebyggende, slik at mennesker i uføre ikke havner i varig fattigdom, og at dette suppleres med målrettede tiltak for å løfte fattige ut av en vanskelig situasjon.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen hevder at den øker innsatsen mot fattigdom med 1 mrd. kroner, men vil samtidig peke på at 650 mill. kroner av disse er oppfølging av vedtak i Stortinget. Disse medlemmer er tilfredse med at bostøtteøkningen Høyre tidligere har foreslått, nå følges opp.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det fremmes en rekke forslag som skal sikre at velferdsstaten bedre kan lykkes i målet om å nå dem som er mest utsatt. Samlet innebærer forslagene at fattigdomstiltakene økes med nesten en halv mrd. kroner i forhold til Regjeringens budsjettforslag:

Høyres målrettede tiltak mot fattigdom

Tiltak overfor bostedsløse <i>Gjeninnføring av ordningen På vei til egen bolig</i>	15 mill. kr
Styrking av barne- og ungdomstiltak i kommunene	15 mill. kr
"Snu i døra", arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere	15 mill. kr
Arbeidsrettede lavterskeltilbud for utsatte grupper <i>Inkl. "Inn på tunet", prosjektet "Jobben" i regi av Frelsesarmeen, etc.</i>	10 mill. kr
Oppgavedifferensiering i arbeidsmarkedstiltak <i>Gjeninnføre prosjekter med lokal styring over arbeidsmarkedstiltak.</i>	20 mill. kr
NAV-ombud for å styrke brukernes rettssikkerhet	5 mill. kr
Inntektsgradert barnehagepris	150 mill. kr
Tilskuddsordning for barnevernsbarn med tiltak i bedrift	15 mill. kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (via Nav)	15 mill. kr
Gratis barnehage på INTRO-ordningen	25 mill. kr
Styrket rusbehandling	100 mill. kr
Lavterskel tannhelsetiltak for rusavhengige og andre med dårlige levekår	5 mill. kr
Styrke helsestasjonenes arbeid med utsatte familier	50 mill. kr
Totale satsing utover Regjeringens bevilgninger i budsjettet for 2010	445 mill. kr

Tiltakene som foreslås må også sees i sammenheng med Høyres arbeid for å skape et mer inkluderende arbeidsmarked og flere, trygge arbeidsplasser.

3.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil påpeke at den aller største utfordringen for utformingen av sysselsettings- og inntektspolitikken i årene fremover ligger i det faktum at både sykefravær og andel uføretrygdete er høyt i Norge sammenlignet med gjennomsnittet for andre OECD-land, og at om lag 1/5 av befolkningen i yrkesaktiv alder i

dag er på ulike helserelaterte ordninger eller AFP. Å fremheve at Norge samtidig har lavere registrert arbeidsledighet enn de fleste OECD-land, er i og for seg korrekt, men har altså et beklagelig motstykke i at en større andel i Norge synes å bli skjøvet ut av ledighetsstatistikken og inn i trygdestatistikken. Dette medlem vil påpeke at selv om IA-arbeidet har gitt gode resultater i mange enkeltvirksomheter, er måloppnåelsen skuffende for arbeidslivet som helhet. En ny IA-avtale kan derfor ikke bare være en videreføring av virksomheten fra foregående avtaleperiode. Dette medlem mener at det må ses svært kritisk på både sykemeldingspraksis og på faktisk

lederforankring av inkluderingsarbeidet i den enkelte virksomhet.

Dette medlem viser til at det anslås et svakt arbeidsmarked i 2010, med fortsatt stigende arbeidsledighet fra gjennomsnittsnivået for 2009. Men samtidig er de mest oppdaterte anslagene forbedret noe i forhold til anslag tidligere i 2009. De fleste arbeidstakere vil derfor i 2010, som i 2009, ha gleden av å være i yrkesaktivitet, og forsørge seg selv og sin familie gjennom arbeid. De aller fleste arbeidstakere vil, i 2010 som i 2009, trives på arbeid, og oppleve å ha et godt arbeidsmiljø. Det er likevel store og voksende utfordringer å gripe fatt i for regjering, storting og arbeidslivets parter. Utviklingen i de regelstyrte ordningene i folketrygden knyttet til sykdom og uførhet er, og har i mange år vært, alarmerende. Det vil være helt nødvendig at denne utviklingen stanses, dersom det skal kunne være midler tilgjengelig til å gjennomføre helt nødvendige budsjettsatsinger på utdanning, miljøvennlig samferdsel og på omsorgstjenestene de kommende årene. Dette medlem mener at dette er en så overordnet viktig oppgave at det sannsynligvis vil være nødvendig for et bredt politisk flertall – bredere enn dagens regjeringsallianse – å stå sammen om til dels krevende tiltak som kan vise seg å være nødvendig å gjennomføre også i flere velferdsordninger. Dette medlem understreker at det skal ligge fast at velferdsordningene skal sikre verdighet og rimelige levevilkår for personer som ikke har mulighet til å sikre dette selv gjennom deltakelse i arbeidslivet, samtidig som det er rett og rimelig både å forvente og kreve at alle som har muligheter for det, deltar i arbeidslivet. Det er helt nødvendig med en aktiv offentlig innsats i samarbeid med arbeidslivets parter for å forhindre at personer utstøtes fra arbeidslivet, og en aktiv innsats for å hjelpe særlig de mest utsatte gruppene i arbeidslivet til å kunne være en del av dette. Det vil være like nødvendig å sikre at velferdsordningene er innrettet slik at også de stimulerer til arbeidsinnsats, samtidig som de skal forhindre fattigdom for dem som vil være avhengige av dem. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti vil være innstilt på å bidra i en politisk dugnad for å sikre verdige, men samtidig bærekraftige velferdsordninger i årene fremover.

Ut over arbeidet for å få ned sykefraværet og stoppe veksten i bruk av uføreytelser i de tilfeller hvor det kunne vært unngått, vil dette medlem også peke på to andre hovedutfordringer i arbeidsmarkedspolitikken de kommende årene:

- Dempe effekten av finanskrisen for den delen av arbeidsmarkedet som er hardest utsatt, det vil si eksportrettede næringer.
- Motvirke den stadig voksende todelingen også blant ordinære arbeidssøkere, hvor en urovek-

kende høy andel av de ledige er unge som ikke slipper inn på arbeidsmarkedet.

Dette medlem viser til følgende grep i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2010 i denne innstilling, som understreker viljen til en aktiv politisk satsing på tiltak for å bistå særlig de mest utsatte gruppene i arbeidsmarkedet, og vurdere en klarere sosial innretning av velferdsordningene, innenfor en samlet ansvarlig budsjetttramme:

- Styrking av arbeidsmarkedstiltak særlig rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne, på bakgrunn av at andelen av denne gruppen registrert hos Nav som faktisk er i aktive tiltak, har sunket den senere tid.
- Ytterligere styrking av arbeidstreningstilbud i regi av frivillige organisasjoner, kommuner etc, som en del av en forsterket tiltakspakke mot fattigdom.
- Halvering av arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger, for å opprettholde og styrke opptaket av nye lærlinger i en svak tid for næringslivet, og hvor det er manko på lærlingeplasser i forhold til etterspørselen av dette fra unge lærlingekandidater.
- En ytterligere dreining av skatte- og avgiftssystemet med sterkere vektlegging av grønne skatter, og lettelser i andre skatter og avgifter rettet mot næringslivet, for å kunne stimulere til økt aktivitet og sysselsetting.
- Knytte økonomiske sanksjoner i sykepengerefusjon til både arbeidsgivere og arbeidstakere i forhold til samarbeid om gjennomføring av dialogmøter, som er en viktig innsatsfaktor for å sikre god og effektiv tilbakevending fra sykemelding til hel eller delvis friskmelding. Fortsatt viser statistikk at det er et betydelig antall dialogmøter både etter 12. uke og 6. mnd. som burde vært gjennomført, men som ikke blir det.

Dette medlem støtter de tiltakene som ble gjennomført av regjeringen Bondevik II i perioden 2001–2005 for å bekjempe innenlandsk fattigdom, og støtter også i all hovedsak de tiltak som er gjennomført av regjeringen Stoltenberg II i årene 2005–2009. Det viktigste spørsmålet i 2009 og 2010 er ikke hvem som har gjort minst eller mest, men om tiltakene så langt er tilstrekkelige for at Stortinget skal nå de mål om fattigdomsbekjempelse som det er bred enighet om. Dette medlem må dessverre fastslå at svaret på det er nei, og at det fortsatt er betydelige utfordringer i arbeidet for avskaffelse av fattigdom. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2010 fremmer forslag om flere konkrete nye satsinger, for å supplere de fat-

tigdomsbekjempende tiltak som allerede er foreslått fra Regjeringens side:

- Økte sosialhjelpssatser, for å skaffe ro omkring livssituasjonen til mottakere av sosialhjelp i en periode hvor de bør ha all fokus rettet mot å samarbeide med Nav-kontoret lokalt om å finne alternativer til dette.
- Styrket satsing på rusomsorg i privat, ideell regi, for å avvikle køene av personer som venter på tilbud.
- Fjerning/reduksjon av egenandeler på tannhelse-tjenester og medikamentell behandling hos særlig utsatte grupper som sosialhjelpmottakere og deltakere på kvalifiseringsprogram, slik at ikke mangel på tannhelsebehandling eller medikamentell behandling utskrevet av fastlege skal øke tersklene for å delta i arbeidsrettede aktiviteter.

- Økt satsing på sosiale inkluderingstiltak i regi av kommuner og frivillige organisasjoner, særlig rettet mot barn og unge.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2010 foreslo en ramme som var 67,9 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag, og at dette provenyet ble benyttet som en delfinansiering av satsingen på økte sosialhjelpssatser (under rammeområde 18). Innenfor den rammesummen som flertallet går inn for, vil dette medlem foreslå en alternativ disponering, hvor både satsing på arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne og inkluderingstiltak i regi av frivillige styrkes ytterligere i forhold til hva Kristelig Folkeparti har foreslått i sitt primære budsjettalternativ. Det vises til forslag fremsatt under den enkelte kapittel og post i denne innstilling.

3.6 Oppsummering av fraksjonenes primærstandpunkt under rammeområde 7

Tabellen viser budsjettforslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet innenfor vedtatt ramme, jf. Innst. 2 S (2009–2010) og primærbudsjettene til Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti slik de fremkommer i finansinnstillingen. Avvik i forhold til Regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
Utgifter (i hele tusen kroner)							
600		Arbeidsdepartementet	161 301	161 301	151 301	151 301	161 301
				(0)	(-10 000)	(-10 000)	(0)
	1	Driftsutgifter	158 101	158 101	148 101	148 101	158 101
				(0)	(-10 000)	(-10 000)	(0)
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	196 705	196 705	187 705	196 705	196 705
				(0)	(-9 000)	(0)	(0)
	21	Spesielle driftsutgifter	54 409	54 409	50 409	54 409	54 409
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
	50	Norges forskningsråd	108 575	108 575	103 575	108 575	108 575
				(0)	(-5 000)	(0)	(0)
605		Arbeids- og velferds-etaten	9 813 817	9 736 817	9 966 817	9 736 817	9 829 817
				(-77 000)	(+153 000)	(-77 000)	(+16 000)
	1	Driftsutgifter	9 342 901	9 265 901	9 465 901	9 165 901	9 358 901
				(-77 000)	(+123 000)	(-177 000)	(+16 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	24 304	24 304	24 304	124 304	24 304
				(0)	(0)	(+100 000)	(0)
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte	220 880	220 880	250 880	220 880	220 880
				(0)	(+30 000)	(0)	(0)
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	1 037 214	1 037 214	426 514	1 082 214	1 052 214
				(0)	(-610 700)	(+45 000)	(+15 000)
	62	Kvalifiseringsprogrammet	769 046	769 046	153 846	769 046	769 046
				(0)	(-615 200)	(0)	(0)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	175 940	175 940	175 940	175 940	185 940
				(0)	(0)	(0)	(+10 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
	64	Lokale fattigdomstiltak	0	0	0	45 000	0
				(0)	(0)	(+45 000)	(0)
	70	Frivillig arbeid	48 648	48 648	52 648	48 648	53 648
				(0)	(+4 000)	(0)	(+5 000)
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	9 590	9 590	10 090	9 590	9 590
				(0)	(+500)	(0)	(0)
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 279 700	7 279 700	7 476 700	7 299 700	7 355 000
				(0)	(+197 000)	(+20 000)	(+75 300)
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv.	71 880	71 880	68 880	71 880	78 880
				(0)	(-3 000)	(0)	(+7 000)
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 207 820	7 207 820	7 407 820	7 227 820	7 276 120
				(0)	(+200 000)	(+20 000)	(+68 300)
635		Ventelønn	210 000	210 000	140 000	210 000	210 000
				(0)	(-70 000)	(0)	(0)
	1	Driftsutgifter	210 000	210 000	140 000	210 000	210 000
				(0)	(-70 000)	(0)	(0)
640		Arbeidstilsynet	419 800	419 800	369 800	429 800	419 800
				(0)	(-50 000)	(+10 000)	(0)
	1	Driftsutgifter	415 700	415 700	365 700	425 700	415 700
				(0)	(-50 000)	(+10 000)	(0)
642		Petroleumstilsynet	194 850	194 850	186 850	194 850	194 850
				(0)	(-8 000)	(0)	(0)
	1	Driftsutgifter	172 100	172 100	164 100	172 100	172 100
				(0)	(-8 000)	(0)	(0)
643		Statens arbeidsmiljø- institutt	94 500	94 500	90 500	94 500	94 500
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
	50	Statstilskudd	94 500	94 500	90 500	94 500	94 500
				(0)	(-4 000)	(0)	(0)
645		Regional verneombuds- ordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	6 000	6 000	0	0	6 000
				(0)	(-6 000)	(-6 000)	(0)
	70	Tilskudd til oppstarts- kapital	6 000	6 000	0	0	6 000
				(0)	(-6 000)	(-6 000)	(0)
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	1 415 000	1 415 000	1 415 000	1 345 000	1 409 000
				(0)	(0)	(-70 000)	(-6 000)
	70	Tilskudd	1 415 000	1 415 000	1 415 000	1 345 000	1 409 000
				(0)	(0)	(-70 000)	(-6 000)
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	330 000	330 000	0	330 000	330 000
				(0)	(-330 000)	(0)	(0)
	70	Tilskudd	330 000	330 000	0	330 000	330 000
				(0)	(-330 000)	(0)	(0)
2541		Dagpenger	13 140 000	13 140 000	11 960 000	13 140 000	13 140 000
				(0)	(-1 180 000)	(0)	(0)
	70	Dagpenger	13 140 000	13 140 000	11 960 000	13 140 000	13 140 000
				(0)	(-1 180 000)	(0)	(0)
2542		Statsgaranti for lønns- krav ved konkurs mv.	850 000	850 000	850 000	760 000	760 000
				(0)	(0)	(-90 000)	(-90 000)
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000	850 000	850 000	760 000	760 000
				(0)	(0)	(-90 000)	(-90 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	A, SV, Sp	FrP	H	KrF
2620		Stønad til enslig mor eller far	4 091 200	4 091 200	4 056 200	4 091 200	4 091 200
				(0)	(-35 000)	(0)	(0)
	73	Utdanningsstønad	64 000	64 000	29 000	64 000	64 000
				(0)	(-35 000)	(0)	(0)
2650		Sykepenges	37 513 406	37 513 406	34 903 406	37 113 406	37 345 206
				(0)	(-2 610 000)	(-400 000)	(-168 200)
	70	Sykepenges for arbeidstakere mv.	32 840 000	32 840 000	30 380 000	32 440 000	32 640 000
				(0)	(-2 460 000)	(-400 000)	(-200 000)
	71	Sykepenges for selvstendige	1 970 000	1 970 000	1 820 000	1 970 000	1 985 000
				(0)	(-150 000)	(0)	(+15 000)
	72	Omsorgs- og pleiepenges ved barns sykdom m.m.	570 000	570 000	570 000	570 000	586 800
				(0)	(0)	(0)	(+16 800)
2652		Medisinsk rehabilitering mv.	2 093 000	2 093 000	1 993 000	2 093 000	2 093 000
				(0)	(-100 000)	(0)	(0)
	70	Rehabiliteringspenges	1 813 000	1 813 000	1 713 000	1 813 000	1 813 000
				(0)	(-100 000)	(0)	(0)
2655		Uførhet	54 909 000	54 909 000	50 159 000	54 909 000	54 909 000
				(0)	(-4 750 000)	(0)	(0)
	70	Grunnpensjon	19 820 000	19 820 000	17 545 000	19 820 000	19 820 000
				(0)	(-2 275 000)	(0)	(0)
	71	Tilleggs pensjon	31 270 000	31 270 000	28 720 000	31 270 000	31 270 000
				(0)	(-2 550 000)	(0)	(0)
	72	Sært tillegg	1 904 000	1 904 000	1 979 000	1 904 000	1 904 000
				(0)	(+75 000)	(0)	(0)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 163 300	9 240 300	9 286 300	9 240 300	9 253 300
				(+77 000)	(+123 000)	(+77 000)	(+90 000)
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	63 000	117 000	117 000	117 000	117 000
				(+54 000)	(+54 000)	(+54 000)	(+54 000)
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 049 300	3 049 300	3 049 300	3 049 300	3 062 300
				(0)	(0)	(0)	(+13 000)
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	131 000	154 000	200 000	154 000	154 000
				(+23 000)	(+69 000)	(+23 000)	(+23 000)
2670		Alderdom	117 433 000	117 433 000	118 558 000	117 433 000	117 433 000
				(0)	(+1 125 000)	(0)	(0)
	70	Grunnpensjon	42 868 000	42 868 000	43 603 000	42 868 000	42 868 000
				(0)	(+735 000)	(0)	(0)
	73	Sært tillegg	5 755 000	5 755 000	6 145 000	5 755 000	5 755 000
				(0)	(+390 000)	(0)	(0)
2680		Etterlatte	2 403 350	2 403 350	2 414 350	2 403 350	2 403 350
				(0)	(+11 000)	(0)	(0)
	70	Grunnpensjon	1 270 000	1 270 000	1 281 000	1 270 000	1 270 000
				(0)	(+11 000)	(0)	(0)
		Sum utgifter	295 460 946	295 460 946	287 297 246	294 959 946	295 393 046
				(0)	(-8 163 700)	(-501 000)	(-67 900)
		Sum inntekter	2 310 960	2 310 960	2 310 960	2 310 960	2 310 960
				(0)	(0)	(0)	(0)
		Sum netto	293 149 986	293 149 986	284 986 286	292 648 986	293 082 086
				(0)	(-8 163 700)	(-501 000)	(-67 900)

4. Merknader til de enkelte kapitler rammeområde 7

*Partienes forslag til disponering av rammeområde 7 samt Regjeringens forslag.
Bare poster med avvik fra Regjeringens forslag er med. Avvikstall i parentes. Tall i 1 000 kroner.*

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3	A, SV, Sp	KrF
Utgifter (i hele tusen kroner)					
605		Arbeids- og velferdsetaten	9 813 817	9 813 817	9 859 417
				(0)	(+45 600)
	1	Driftsutgifter	9 342 901	9 342 901	9 388 501
				(0)	(+45 600)
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	1 037 214	1 037 214	1 067 214
				(0)	(+30 000)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	175 940	175 940	195 940
				(0)	(+20 000)
	70	Frivillig arbeid	48 648	48 648	58 648
				(0)	(+10 000)
634		Arbeidsmarkedstiltak	7 279 700	7 279 700	7 372 300
				(0)	(+92 600)
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv.	71 880	71 880	78 880
				(0)	(+7 000)
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 207 820	7 207 820	7 293 420
				(0)	(+85 600)
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000	850 000	760 000
				(0)	(-90 000)
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000	850 000	760 000
				(0)	(-90 000)
2650		Sykepenges	37 513 406	37 513 406	37 345 206
				(0)	(-168 200)
	70	Sykepenges for arbeidstakere mv.	32 840 000	32 840 000	32 640 000
				(0)	(-200 000)
	71	Sykepenges for selvstendige	1 970 000	1 970 000	1 985 000
				(0)	(+15 000)
	72	Omsorgs- og pleiepenges ved barns sykdom m.m.	570 000	570 000	586 800
				(0)	(+16 800)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 163 300	9 163 300	9 253 300
				(0)	(+90 000)
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	63 000	63 000	117 000
				(0)	(+54 000)
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 049 300	3 049 300	3 062 300
				(0)	(+13 000)
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	131 000	131 000	154 000
				(0)	(+23 000)
		Sum utgifter	295 460 946	295 460 946	295 460 946
				(0)	(0)
		Sum inntekter	2 310 960	2 310 960	2 310 960
				(0)	(0)
		Sum netto	293 149 986	293 149 986	293 149 986
				(0)	(0)

4.1 Kap. 600 Arbeidsdepartementet (tidligere kap. 600 Arbeids- og inkluderingsdepartementet)

Det ble i Prop. 1 S (2009–2010) foreslått bevilget 238 mill. kroner for 2010, mot 222,236 mill. kroner i saldert budsjett for 2009. Av dette ble 234,8 mill. kroner foreslått bevilget under post 1 Driftsutgifter. I Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010) foreslås det bevilget 158,101 mill. kroner under post 1 Driftsutgifter. Totalt for kap. 600 foreslås det bevilget 161,301 mill. kroner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at regjeringen Stoltenberg II har gitt fire tapte år for modernisering og effektivisering av offentlig sektor. Det har vært betydelig økning i bevilgningene til Arbeidsdepartementet i denne periode, uten at en samtidig har sett på hvordan departementets arbeid kan effektiviseres, og penger frigjøres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2009 hvor kap. 600 post 1 reduseres med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor kap. 600 post 1 er redusert med 10 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen ønsker å se de forskjellige rettssikkerhetsordningene i arbeids- og velferdsforvaltningen og det fremtidige offentlige rettshjelpstilbudet i sammenheng. I en slik helhetlig sammenheng vil vi sikre at det foretas en vurdering av innføring av velferdsombud i Nav. Flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringen skriver i sin nye politiske plattform at den vil: "Vurdere en ordning med velferdsombud som skal dekke Nav, sosialtjenesten og helsetjenesten".

Disse medlemmer har ved flere anledninger, og senest i forbindelse med trontaledebatten den 12. oktober 2009, fremmet forslag om at det innføres et Nav-ombud.

Disse medlemmer mener det allerede eksisterer nok kunnskap og innsikt til å slå fast at behovet

for en ordning med et eget velferdsombud som blant annet skal ha fokus på Nav, er til stede.

Disse medlemmer ber derfor om at Regjeringen legger til rette for at et slikt ombud etableres så raskt som mulig, og senest innen juli 2010.

Disse medlemmer viser til at etaten de siste årene har benyttet store beløp på eksterne konsulenter, og at dette har blitt gjenstand for kritikk. Ifølge innslag i NRK den 16. februar 2009, brukte man om lag 2 mrd. kroner i 2008.

Disse medlemmer mener det har vært altfor utstrakt bruk av eksterne konsulenttjenester og forventer at etaten foretar en kritisk gjennomgang av sin konsulentbruk.

Disse medlemmer viser før øvrig til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av St. prp. nr 51 (2008–2009) om redegjørelse om situasjonen i Arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. Innst. S. nr 190 (2008–2009).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser videre til behovet for å etablere bedre styrking av brukernes rettssikkerhet i Arbeids- og velferdsforvaltningen. Mange representanter for brukerinteressene har pekt på hvordan situasjonen i Nav rammer enkeltbrukere, og ønsker et eget ombud for Nav.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor 5 mill. kroner under kap. 600 post 1, prioriteres til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er behov for at et slikt ombud plasseres i et annet forvaltningsledd enn under Navs egen virksomhet. Det mest nærliggende er i så måte at ombudet sorteres under Arbeidsdepartementets forvaltning.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et ombud for Arbeids- og velferdsforvaltningen, Nav-ombud, under Arbeidsdepartementet. Ombudets funksjon skal være å ivareta og sikre rettssikkerheten til Arbeids- og velferdsforvaltningens brukere."

4.2 Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.

Det ble i Prop. 1 S (2009–2010) foreslått 233,119 mill. kroner for 2010 mot 225,88 mill. kroner i saldert budsjett for 2009. Av dette ble det foreslått bevilget:

- 73,964 mill. kroner under post 21 Spesielle driftsutgifter mot 54,409 mill. kroner i Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010),
- 123,454 mill. kroner under Post 50 Norges forskningsråd mot 108,575 mill. kroner i Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010),
- 24,701 mill. kroner under Post 70 Tilskudd mot 22,721 mill. kroner i Prop. 1 S (2009–2010) med Tillegg 3 (2009–2010).

Totalt for kap. 601 foreslås det bevilget 196,705 mill. kroner.

Komiteen understreker betydningen av god kunnskapsoppbygging, gjennom forskning, utredning og løpende evaluering av virkemiddelbruk og måloppnåelse innenfor departementets virkeområde.

Komiteen påpeker videre betydningen av god formidling, slik at ny kunnskap blir tatt i bruk i hele forvaltningen til beste for brukerne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen mener det i større grad bør forskes på effektiv behandling og tiltak rettet mot personer med psykiske lidelser, og muskel- og skjelettlidelser, da disse lidelsene ifølge Prop. S 1(2009–2010) er årsak til om lag 60 pst. av sykefravær og uføretrygder her i landet.

Komiteen viser til enstemmige merknader i Innst. S 148 (2006–2007), behandlingen av St.meld. nr. 9 (2006–2007) Arbeid, velferd og inkludering om viktigheten av at gode styrings- og rapporteringsrutiner utvikles, slik at en kan måle i hvilken grad aktive tiltak faktisk gir resultater i form av flere i arbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at en stor andel av den arbeidsføre befolkningen i Norge befinner seg på utsiden av arbeidsmarkedet. Det er en tverrpolitisk ambisjon at mange av de som i dag lever på ulike trygdeordninger, skal hjelpes tilbake til arbeidslivet. For at Stortinget skal ha tilstrekkelig informasjon til å prioritere innenfor de ulike arbeidsmarkedstiltakene, er det vik-

tig med gode effektmålinger. Disse medlemmer konstaterer at det fra Arbeids- og inkluderingsdepartementets side ikke finnes et tilstrekkelig godt informasjonsgrunnlag til å vite hvilke tiltak som virker på ulike grupper.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet ikke klarer å frembringe etterspurt dokumentasjon over resultatmåling på arbeidsmarkedstiltakene, noe disse medlemmer mener er nødvendig for at Stortinget som bevilgende myndighet skal ha klare muligheter for prioritering.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det settes i gang systematisk effektmåling av ulike arbeidsmarkedstiltak, hvor hovedhensikten er å måle frekvens på tilbakeføring til arbeid, og hvorvidt en person som tilbakeføres, fremdeles er i arbeid etter ett, tre og fem år."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det bør foretas en gjennomgang av Norges Forskningsråds struktur med tanke på forenkling og effektivisering. Disse medlemmer mener det gjennom økt fokus på effektiv drift av departementene er grunnlag for å redusere bevilgningen med 4 mill. kroner, jf. Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010.

Post 50 Norges Forskningsråd

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknader om modernisering av offentlig sektor under post 21 og reduserer denne posten med 5 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2010.

Post 72 Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til bevilgninger på 11 mill. kroner til Senter for seniorpolitikk og vil understreke den betydningen senterets aktivitet har i forhold til kompetanseutvikling om seniorpolitikk i arbeidslivet. Komiteen viser til den verdi og kompetanse som seniorer besitter og verdien i at eldre gis mulighet til å delta lengst mulig i arbeidslivet.

Komiteen vil påpeke betydningen av holdningsskapende virksomhet overfor arbeidsgivere og samfunnet for øvrig. Bedre tilrettelegging på arbeidsplassen og positive holdninger fra arbeidsgivere vil slik komiteen ser det kunne føre til at flere eldre, når de får en mulighet, selv ønsker å være aktive lenge.

Komiteen vil berømme den gode jobben disse organisasjonene gjør i forhold til å sette seniorpolitiske utfordringer på dagsordenen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at altfor mange eldre med god helse opplever å bli presset ut av arbeidslivet etter fylte 62 år, noe som er å anse som diskriminering på grunn av alder. Dette bør etter disse medlemmers mening ikke aksepteres.

4.3 Kap. 604 Nav-reform og pensjonsreform

Det foreslås bevilget 788,01 mill. kroner for 2010, mot 1 956,593 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at det har vært store problemer rundt innfasingen av Nav-reformen. Dette har blant annet ført til lang saksbehandlingstid, og til at mange brukere ikke har nådd frem til saksbehandlingen. Dette har rammet brukerne på en uakseptabel måte, med mange klager på både vedtak og saksbehandlingstid.

Komiteen viser videre til at utfordringene i Nav i liten grad har latt seg løse med økte bevilgninger.

Komiteen viser til at det er avsatt penger til evaluering av Nav-reformen og vil i den anledning påpeke viktigheten av at man får en grundig og kritisk evaluering av alle sider av reformen.

Komiteen har også merket seg at etaten har hatt store utfordringer med IKT-systemene, og viser til at det i statsbudsjettet for 2010 er avsatt 781,01 mill. kroner for gjennomføring av IKT-prosjektet knyttet til pensjonsreformen.

Komiteen mener det er viktig at man i tiden som kommer sikrer etaten moderne og funksjonelle IKT-løsninger. Dette vil være helt avgjørende for at de ansatte skal kunne bli i stand til å utføre arbeidet på en optimal måte. I tillegg er dette også avgjørende for å sikre brukerne rett ytelse til rett tid.

Komiteen peker på viktigheten av at IKT-løsninger for Nav-ansatte blir gode. Det er viktig å balansere hensynet til gode teknologiske løsninger som kan frigjøre tid til mer personlig oppfølging av brukerne opp mot behovet for kostnadskontroll i utviklingen av etatens IKT-plattform. Etatens ansatte gjennomfører også et krevende kompetanseløft. Det

er viktig for den videre organisasjonsbyggingen at ansatte får anledning til å vedlikeholde og oppdatere denne kunnskapen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at finansiering for etablering av de siste Nav-kontorene skjer med overført bevilgning fra 2009. Det er særlig positivt at gjennomføring av reformen så langt har vært innenfor gitte rammer for etablering.

Flertallet peker på at investeringen på 781 mill. kroner til IKT-pensjon er en nødvendig investering for at pensjonsreformen skal skje slik Stortinget har forutsatt i 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg NTLs uttalelser i forbindelse med komiteens budsjetthøring, hvor de anslo at det var behov for å bevilge mellom 1–2 mrd. kroner de kommende årene for å sikre et godt og moderne IKT-system.

Disse medlemmer vil peke på at sammenlåingen av de forskjellige statlige kontorene til ett kontor i seg selv er vanskelig, med sammensmelting av to forskjellige kulturer. Denne sammensmeltingen vanskeliggjøres betydelig ved at sosialkontorene forblir kommunale kontorer.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ved flere anledninger har fremmet forslag i Stortinget om at sosialhjelpen skal gjøres statlig, og legges inn under Nav.

Disse medlemmer mener at en slik sammenlåing ville ført til en langt smidigere overgang til et kontor for de tre etatene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å gjøre den kommunale sosialhjelpen til et statlig ansvar under Nav."

4.4 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten

Det foreslås bevilget 9 813,817 mill. kroner for 2010, mot 8 633,883 mill. kroner i saldert budsjett for 2009. Likeledes foreslås det 31 mill. kroner under kap. 3605 for 2010 mot 152 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at Arbeids- og velferdsetaten forvalter samfunnets midler og innbyggernes rettigheter og er derfor avhengig av tillit fra landets innbyggerne for at disse rettighetene skal gå til de som faktisk har rettmessig krav på det. Komiteen er tilfreds med at Nav for budsjettåret 2010 forventer å ha

en klart bedre internkontroll i forhold til hva som var tilfellet i 2008.

Komiteen støtter budsjettets prioriteringer for 2010 som innebærer:

- Fortsette arbeidet med å bedre ytelsesforvaltningen, både for å redusere saksbehandlingstidene og øke kvaliteten.
- Systematisk oppfølging av ledige for å hindre utstøting.
- Styrke oppfølgingsarbeidet av sykmeldte.
- Innføre arbeidsavklaringspenger og rett til arbeidsevnevurdering.
- God gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet.
- Sikre at IKT-systemet for pensjon håndterer det nye regelverket som trer i kraft fra 1. januar 2011.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Nav-reformen over tid er antatt å ville gi administrative gevinster. Forvaltningsansvaret for helserefusjoner er blitt flyttet fra Arbeids- og velferdsetaten. Det vil videre bli innført automatisk frikort, oppgjøret for pasienttransport vil bli overtatt av helseforetakene, og innføring av lovpålegg om elektronisk innsending av sykmeldinger og legeerklæringer vil frigjøre betydelige administrative ressurser. Flertallet legger til grunn at kombinasjonen av økt digitalisering av oppgaver, flytting av oppgaver, og at nær alle Nav-kontor vil være fysisk samordnet tidlig i 2010, samt en mindre vekst i arbeidsledigheten enn antatt, taler for et lavere ressursnivå enn hva som har vært tilfellet for 2009 inkludert tilleggsbevilgning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, ser viktigheten av den grundige vurderingen Regjeringen har gjort i forbindelse med innføring av arbeidsavklaringspenger og arbeidsevnevurdering.

Komiteen viser til innspill kommet under høringsprosessen i arbeids- og sosialkomiteen i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2009–2010), hvor flere høringsinstanser påpeker viktigheten av at reformen med arbeidsavklaringspenger og arbeidsevnevurdering må ha høy kvalitet hele veien. Komiteen støtter kvalitetskravet.

Komiteen understreker imidlertid at det er viktig å følge Arbeids- og velferdsetaten nøye gjennom hele 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Arbeids- og velferdsetaten har brukt utsettelsen til å

bygge opp kompetanse blant egne ansatte, slik at man kan få til en enda bedre samhandling med brukerne, noe særlig de mest utsatte på arbeidsmarkedet vil dra nytte av. Flertallet mener at kunnskap om god samhandling er avgjørende for at man lykkes med intensjonene i Nav, som et samlet storting stiller seg bak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringens forslag til bevilgning innebærer en redusert bemanning sammenlignet med hva bevilgningen for 2009 har gitt grunnlag for.

Disse medlemmer viser til at flere høringsinstanser uttalte under arbeids- og sosialkomiteens budsjett høring den 2. november 2009, at mye tyder på at 2010 også vil bli et krevende år, hvor den nye ordningen med arbeidsavklaringspenger og tilhørende arbeidsverktøyer skal innføres, og vil uttrykke en særskilt bekymring for om dette kan innføres på en fullt ut tilfredstillende måte samtidig som Nav må redusere antall ansatte.

Disse medlemmer viser til at det i forslaget til statsbudsjett for 2010 legges til grunn at det vil være behov for mindre ressurser i 2010 enn det har vært i 2009. Dette fremstår for disse medlemmer som et sjansespill.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at høy kvalitet er viktigere enn rask innføring av selve reformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke alvoret i Riksrevisjonens påpekinger i Dokument 1 (2009–2010) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008. Flertallet vil bemerke at Stortinget våren 2009 fattet flere vedtak om Nav for å forbedre de forholdene som Riksrevisjonen peker på i Dokument 1 (2009–2010). Flertallet viser til at Dokument 1 (2009–2010) er undergitt grundig behandling i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at Arbeids- og velferdsetaten har hatt mange og store utfordringer etter at man startet opp Nav-reformen, og at utfordringen ikke har vært løst på en optimal måte.

Disse medlemmer viser til Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008, jf. Dokument 1 (2009–2010), hvor det også denne gangen er avdekket en rekke kritikkverdige forhold i Nav.

Disse medlemmer har merket seg at Riksrevisjonen ikke har godkjent regnskapet for 2008, og slår fast at Nav og Regjeringen har hatt for dårlig kontroll.

Disse medlemmer ser svært alvorlig på at kontrollen har vært så dårlig at man ikke har fått godkjent regnskapet for 2008.

Disse medlemmer har videre merket seg at Riksrevisjonen, jf. Dokument 1 (2009–2010) har blant annet avdekket følgende kritikkverdige forhold:

- I 66 pst. av de kontrollerte sakene med feilutbetalinger, fantes det ingen kontroll.
- Både sykepenges, barnebidrag og støtte til enslige forsørgere utbetales uten skikkelig dokumentasjon.
- Stikkprøver avdekker at om lag 500 personer fikk for mye utbetalt i sykepenges eller overgangsordninger. 61 personer på sykepenges fikk 9,8 mill. kroner for mye.
- Trygdemottakere med helt like saker har fått ubetalt ulike beløp.
- Pensjonister har fått utbetalt full pensjon, selv om de hadde store ekstraintekter.
- Lange køer av mennesker venter på uførepensjon, barnebidrag, barnetrygd, foreldrepenges og sykepenges.

Ifølge Riksrevisjonen er det videre avdekket at det i hele 60 pst. av tilfellene er gitt inntrykk av at situasjonen er bedre enn de faktiske forhold tilsier, noe disse medlemmer betrakter som svært alvorlig.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at både Stortinget og Regjeringen kan føle seg trygge på at man til enhver tid får informasjon som gir et korrekt bilde av situasjonen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til Odelstingets behandling av Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) Endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover, jf. Innst. O. nr. 28 (2008–2009) der komiteens flertall blant annet understreket, sitat:

"Det er viktig med et godt tillitsforhold mellom bruker og Arbeids- og velferdsetaten. I noen tilfeller vil det kunne oppstå samarbeidsproblemer eller sviktende tillit mellom bruker og saksbehandler. I tilfeller der bruker anmoder om annen saksbehandler, må etaten være innstilt på å finne smidige løsninger. For eksempel kan det legges til rette for skifte av saksbehandler, slik at brukers tillit til etaten kan opprettholdes. Flertallet mener at lovfestet rett til å bytte saksbehandler kan ha enkelte uheldige sider. Ny saksbehandler vil i kompliserte saker blant annet kunne medføre betydelig ekstra arbeid for kontoret, da den nye saksbehandleren må sette seg inn i omfat-

tende sakskompleks. Flertallet peker videre på at det vil kunne være fare for at enkelte brukere anmoder om bytte av saksbehandler for å forsøke å unndra seg nødvendig og lovpålagt kontroll og oppfølging."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at i gitte situasjoner kan forholdet mellom bruker og saksbehandler bli så anstrengt at det blir vanskelig å få til et konstruktivt samarbeid.

Disse medlemmer mener derfor at det vil være viktig å sikre en lovmessig rettighet som sikrer brukerne en rett til å få oppnevnt ny saksbehandler.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til kommunehelsetjenesteloven § 2-1 a, hvor pasientens rett til å skifte fastlege er hjemlet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om lovfesting av rettigheten til å få oppnevnt ny saksbehandler."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til oppslag i Dagbladet den 7. november 2009, hvor en kvinne (27) forteller at hun har slitt i 1 1/2 år med å få til et møte med sitt lokale Nav-kontor. Hennes eneste ønske var å få en oppfølgingsplan for så å kunne komme tilbake til arbeidslivet.

Disse medlemmer mener at det i helt spesielle tilfeller bør bli enklere for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere en ordning som gjør det mulig i helt spesielle tilfeller for brukerne å kunne skifte Nav-kontor."

Komiteen viser til at Regjeringen har foreslått å overføre ansvaret til tolkehjelp for hørselshemmede og tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde fra kap. 2661 post 73 og post 76 til kap. 605 post 1. Komiteen viser til sine merknader under kap. 2661 post 73 og 76.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, reduserer kap. 605 post 1 med 77 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener dette er en svekkelse av rettighetene til brukerne og ønsker der-

for å tilbakeføre ansvaret til kap. 2661, og reduserer derfor kap. 605 post 1 med 77 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil på den annen side opprettholde forslaget fra Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2010 om å tilbakeføre bevilgningene til tolkehjelp fra Navs driftsbevilgning til henholdsvis kap. 2661 post 73 og kap. 2661 post 76, noe som medfører et mindrebehov på 77 mill. kroner på kap. 605 post 1.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010.

Disse medlemmer har videre merket seg at ansvaret av enkeltoppgjør for pasienttransport er overført til helseforetakene. Disse medlemmer ønsker å tilbakeføre dette ansvarsområdet til kap. 605, og øker derfor post 1 med 100 mill. kroner, jf. Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010.

Disse medlemmer viser til at folketrygdens utgifter vil, ifølge Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010, øke med om lag 30 mrd. kroner.

Disse medlemmer er sterkt bekymret over den store veksten i utgiftene knyttet til blant annet uføretrygd og sykepenger.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2010 øker post 1 med 100 mill. kroner øremerket til oppfølging av sykmeldte og utarbeidelse av individuell plan og oppfølging av uføretrygdede med tanke på tilbakevending til yrkesaktivitet.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteen vil peke på nødvendigheten av en tett oppfølging av sykefraværet. Statistikk fra SSB viser at antallet med nedsatt arbeidsevne som oppgir at de ønsker arbeid igjen er rundt 90 000 personer, etter en jevn økning de siste to årene. Langtidsledigheten har økt. Det vil kreve tettere oppfølging av utsatte grupper på arbeidsmarkedet. Særlig gjelder dette arbeidsledig ungdom som må inn i tiltak, utdanning eller arbeid. Med så store utfordringer og krav om økt aktivitet fra Nav-kontorene må antall midlertidige stillinger og bemanningsvolumet vurderes løpende. Med ny IA-avtale, som forventes fra 1. mars 2010, vil noe av fremtidige utfordringer med hensyn til tiltak bli klare. Det legges derfor til grunn at det vil foretas ny gjennomgang av kompetanse- og bemanningsbehov og eventuelle konsekvenser av denne, og at Regjeringen kommer tilbake til dette i Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Komiteen er kjent med at vedvarende arbeidspress over tid og pågående omstillinger i Nav har ført til økt sykefravær i etaten. Komiteen mener at det er en uholdbar situasjon. Et høyt sykefravær bidrar til

å øke arbeidspresset ytterligere. Komiteen ber derfor Regjeringen forsikre seg om at de ansattes helse og arbeidsmiljø ivaretas i omstillingsprosessen.

Komiteen vil minne om både egne og andre lands erfaringer, som viser at vellykkede omstillinger oftest gjennomføres i nært samarbeid med de ansattes organisasjoner, og forutsetter at det skjer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre merker seg at sykefraværsprosenten i Arbeids- og velferdsetaten i 2. kvartal 2009 var på 7,96 pst. Nye tall fra 3. kvartal viser et samlet fravær i Nav på 8,4 pst., mot 6,9 pst. i samme periode i 2008. Det er en økning sammenlignet med året før, og høyere enn i staten for øvrig.

Disse medlemmer har merket seg at statens sykefravær er betraktelig høyere enn sykefraværet i store deler av privat sektor. Ikke bare betyr det høye sykefraværet store utgifter for statskassen, men det sender et svært dårlig signal når offentlig sektor selv ikke leder an for å få ned sykefraværet. Disse medlemmer vil ha et langt sterkere fokus på å få ned sykefraværet.

Disse medlemmer mener det er avgjørende med en sterk og effektiv arbeids- og velferdsetat for å få flere mennesker fra trygd til arbeid, og for å hindre at stadig flere faller ut av arbeidslivet. Samtidig må det være en balanse mellom bruk av midler til administrasjon og midler direkte til tiltak og brukere.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er rom for ytterligere innstramminger sammenlignet med bevilgningene fra Regjeringen. Det er avgjørende for offentlig sektor, og for brukerne, at midlene brukes så godt og effektivt som mulig. Disse medlemmer vil blant annet peke på Navs store utgifter til eksterne konsulenter, som ett av flere områder hvor det er rom for effektivisering, og viser til Høyres alternative statsbudsjett hvor post 1 foreslås redusert med 100 mill. kroner. Denne besparelsen flyttes i sin helhet til post 21, spesielle driftsutgifter, for å styrke sykefraværsarbeidet, forebygge uføretrygding, øke inkluderingen av personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet og gjeninnføre ordninger med lokal styring av arbeidsmarkedstiltakene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2010 foreslår å styrke driftsbevilgningen til Nav med 18 mill. kroner for å kunne administrere 750 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne og behov for sammensatte tiltak, med 25 mill. kroner for å styrke oppfølgingsarbeidet i forhold til sykefravær, samt 50 mill. kroner for å styrke Navs IKT-budsjett, slik at etaten raskere blir i

stand til å hente ut de lovede, brukerrettede gevinstene ved Nav-reformen. På bakgrunn av flertallets vedtak om rammesum, finner dette medlem rom for å øke satsingen ytterligere på arbeidsmarkedstiltak fra 250 til 1 000 tiltaksplasser, noe som vil kreve ytterligere 4,6 mill. kroner i driftsbevilgning. Videre finner dette medlem rom for å øke IKT-budsjettet for en bedre gjennomføring av Nav-reformen med ytterligere 25 mill. kroner til totalt 75 mill. kroner økning i forhold til Regjeringens forslag.

Samlet foreslår dette medlem at bevilgningen under kap. 605 post 1 settes til 9 388,501 mill. kroner, som er 45,6 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det foreslås å styrke post 21 med 100 mill. kroner. Prioriteringen skjer i sammenheng med Høyres hovedmål på arbeids- og sosialområdet, nemlig å motvirke trygdeekspløsjonen, styrke inkluderingen i arbeidslivet blant grupper med stor andel uføretrygdete og målrettede tiltak for å forebygge fattigdom og løfte mennesker ut av fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at sykefraværet ved IA-avtalens utløp i 2009, er på om lag samme nivå som da avtalen ble inngått i 2001. Dette er alvorlig, fordi mennesker som burde fortsatt i arbeidslivet, har falt ut av fellesskapet, og over til permanent utenfortilværelse. Samfunnsøkonomisk er det heller ikke bærekraftig. I denne situasjonen er det viktig å finne virkemidler som kan bidra til redusert sykefravær og tidligavgang fra arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det foreslås å styrke ordningen med rådgivende leger og legespesialister i Nav (trygdeleger), for å styrke behandlingen og oppfølgingen av sykmeldte. Det er viktig å understreke at dette skal bidra til større bruk av trygdelegene, for eksempel bør dette kunne foregå i forhold til Dialogmøte 2 som arrangeres av Nav. Disse medlemmer viser for øvrig til sine forslag for redusert sykefravær under kap. 2650 Sykepengene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Fol-

keparti viser til at antallet mennesker som mottar uføreytelser er i 2009 over 340 000. Det registreres at antall mottagere av uføreytelser reduseres som følge av innføringen av arbeidsavklaringspenger fra og med 1. mars 2010, når de som mottar tidsbegrenset uførestønad flyttes over på den nye ytelsen. Disse medlemmer vil imidlertid peke på at det er viktig å forebygge uføretrygding på arbeidsplassene, og også gi rom for at mange av de med vanskeligst forutsetning for tilbakeføring blant mottagerne av den nye ytelsen, gis en ny sjanse i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor 30 mill. kroner av den totale styrkingen av post 21 settes av til prosjekter for å hindre uføretrygding på den enkelte arbeidsplass.

Disse medlemmer viser videre til behovet for lokal tilrettelegging av arbeidsmarkedstiltakene. Forsøkene med oppgavedifferensiering av arbeidsmarkedstiltak ga gode erfaringer, både med tanke på å løfte mennesker som hadde mottatt sosialhjelp over lang tid, ut i aktivitet og arbeid, og i forhold til rask mobilisering av ledige tiltaksplasser. Erfaringene fra bydel Sagene i Oslo kommune, viser at kommunalt ansvar for arbeidsmarkedstiltak er et særs egnet virkemiddel til å sikre at personer med svak forankring i arbeidsmarkedet får tilbud om praksisnære tiltak med tett oppfølging av tiltaksarrangør og saksbehandlerledd.

Oppgavedifferensiering der bydelene/kommunene kan få ansvar for tiltaksmidlene handler om en desentralisering av beslutningen om hvilke kurs og tiltak som trengs, og hvorvidt kommunen skal drive dem selv eller kjøpes av eksterne. I bydel Sagene var visjonen at Utviklingssenteret for kvalifisering og arbeid i bydelen kunne være en felles Nav-arena for kvalifisering av de brukere som trenger denne form for praksisnær og tett oppfølging. Basert på dette og de positive resultatene forsøket ga, mener disse medlemmer det var en gal beslutning da Regjeringen valgte å stoppe forsøksvirksomheten, i stedet for å videreutvikle den og dermed oppnå tilsvarende resultater for brukere med statlige trygdeytelser i tråd med Nav-reformens mål. Det vises til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor 20 mill. kroner av den totale styrkingen av post 21 settes av til lokal styring av arbeidsmarkedstiltakene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen åpne for større lokal styring i arbeidsmarkedspolitikken, basert på modellene for oppgavedifferensiering og med erfaringene fra forsøket med oppgavedifferensiering i bydel Sagene i Oslo kommune."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at et av IA-avtalens mål er å styrke inkluderingen av mennesker med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet. I likhet med sykefraværsmålet er dette en målsetting som en ikke har lyktes å nå, i løpet av 8 år med denne avtaleformen. Tilbakemeldinger fra brukerorganisasjonene og eksempler fra media, tyder på at svært mange med funksjonsnedsettelse ufrivillig ender opp som uførepensjonister, noe som bekymrer disse medlemmer. Disse medlemmer viser til at et samlet storting i perioden 2005–2009 har vært opptatt av hvordan flere mennesker med funksjonsnedsettelse kan inkluderes i arbeidslivet. Av de tiltak som har vært pekt på, og etterlyst både fra organisasjonene og næringslivet, er garanti for at staten dekker utgifter ved tilrettelegging av arbeidsplassen for mennesker med funksjonsnedsettelse. Disse medlemmer viser til at tilretteleggingsgarantien på tross av forenklet regelverk og sammenslåing av ulike virkemidler de siste årene, er forholdsvis lite brukt.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor 20 mill. kroner av den totale styrkingen av post 21 settes av til styrking av ordningen med tilretteleggingsgaranti, hvor hensikten både er forsterket informasjon om ordningen til brukere, arbeidsgivere og hjelpeapparat, men ikke minst også til å dekke utgifter til tilrettelegging for mennesker med nedsatt funksjonsevne som skal ut i arbeidslivet.

Post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser igjen til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man øker post 70 med 30 mill. kroner til kjøp av opptrenings- og helsetjenester for å motvirke lettere psykiske lidelser og sammensatte lidelser som er en stadig større gruppe blant dem som blir uføre.

4.5 Kap. 606 Trygderetten

Det foreslås bevilget 60,857 mill. kroner for 2010, mot 60,228 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen vil påpeke viktigheten av at man holder fokus på at saksbehandlingstiden gjøres så kort som mulig.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at saksinngangen i Trygderetten har falt i flere år. Flertallet understreker at vedtak om behovs- og arbeidsevnevurdering ikke kan ankes til Trygderetten, men er av den oppfatning at nedbygging av restanser gjennom 2009 og 2010 vil kunne føre til økt omfang av klagesaker til Trygderetten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg en sterk nedgang i antall innkomne og ferdigbehandlede saker de siste årene, noe som også gjelder det siste året. Det antas at dette skyldes lang behandlingstid som følge av omorganisering hos Nav, og at Trygderetten vil merke en økning når etterslepet av saker er tatt igjen. Disse medlemmer ser også at saksmengden kan øke som følge av Arbeids- og velferdsetatens problem med god nok kvalitet i saksbehandlingen og manglende internkontroll som ble avdekket i Dokument 1 (2009–2010) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008. Endringene som skjer i forbindelse med overgang til arbeidsavklaringspenger 1. mars 2010 kan slik disse medlemmer ser det også føre til en økning i omtvistede avgjørelser.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake til Stortinget i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2010 med en særskilt redegjørelse for utviklingen i saksmengde og saksbehandlingstid i Trygderetten."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at om forslaget som ble fremsatt i høst fra Fremskrittspartiet om å opprette et Nav-ombud hadde blitt realisert ville det ha styrket brukernes rettigheter i en vanskelig tid. Disse medlemmer forventer at Regjeringen av hensyn til brukerne ser behovet for en ombudsordning for Nav-brukere, og at en eventuell opprettelse av et slikt ombud også vil kunne føre til en økning i antallet klagesaker.

4.6 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering

Det foreslås bevilget 1 037,214 mill. kroner for 2010, mot 819,553 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen viderefører og styrker den særlige satsingen på målrettede tiltak mot fattigdom med 1 028,6 mill. kroner i statsbudsjettet for 2010. Sammen med økningen i folketrygdens minsteytelser har dette gitt en økning i inntektene og bedring i levekårene for mange med lave inntekter.

Flertallet mener at for å bekjempe fattigdom og utjevne sosiale og økonomiske forskjeller, kreves det både en langsiktig og kortsiktig innsats. Godt utbygde offentlige velferdsordninger bidrar til økonomisk og sosial trygghet. Det må tas grep for å forebygge fattigdom blant nye generasjoner og iverksettes tiltak som kan bidra til å redusere fattigdom og bedre situasjonen for de som er rammet.

Arbeid er det viktigste virkemiddelet for å bekjempe fattigdom og redusere sosiale og økonomiske forskjeller. Flertallet understreker viktigheten av et bredt forebyggende perspektiv på fattigdom, ikke minst i arbeidet for å bekjempe fattigdom blant barn. Forebyggende innsats gjennom oppvekstmiljø og utdanningssystem er sentralt.

Flertallet viser til at Regjeringen la frem handlingsplan mot fattigdom sammen med forslaget til statsbudsjett for 2007. Handlingsplanen inngår i en samlet politikk for sosial utjevning, inkludering og fattigdomsbekjempelse. Handlingsplanen er fulgt opp i statsbudsjettet for 2008 og 2009, og i forslaget til statsbudsjett for 2010. Flertallet viser til at det er iverksatt tiltak som er rettet inn mot at alle skal gis muligheter til å komme i arbeid, for at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg og for å bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Flertallet viser til at Fordelingsutvalget har utredet årsaker til økonomiske forskjeller og kommet med forslag til tiltak innenfor et bredt spekter av politikkområder, blant annet innen oppvekst og utdanning (NOU 2009:10). Utvalget har lagt vekt på tiltak som bidrar til å forhindre at økonomiske forskjeller forsterker seg over tid, herunder at fattigdom går i arv. Flertallet avventer oppfølgingen av utvalgets utredning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringen har senket ambisjonene betraktelig når målsettingen om å avskaffe fattigdommen nå er endret til en langt mer passiv holdning om å forhindre økt fattigdom. Disse medlemmer viser til tidligere trygdeoppgjør hvor Fremskrittspartiet har foreslått økninger og til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 som ville ført til et bedre helsetilbud og bedre økonomi for mange av de dårligst stilte. Regjeringens budsjettforslag mangler etter disse medlemmers mening en helhetlig og sammenhengende politikk for å begrense fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Høyre konstaterer at Regjeringen følger opp vedtak gjort av et bredt sammensatt storting, for å styrke tiltakene mot fattigdom. Det er imidlertid grunn til å påpeke at satsningen kunne vært mer målrettet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre peker også på at det ikke finnes allment aksepterte resultatmål for fattigdomssatsningen, eller allment aksepterte definisjoner av hva fattigdom er og derved hvordan en kan løse utfordringene fattigdom innebærer. Det registreres at fattigdomsmålet i realiteten måler inntektsforskjeller, noe som gjør det vanskelig å oppnå målsettingene i fattigdomspolitikken, og bidra til reell hjelp for mange som i dag lever i fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at i Høyres alternative statsbudsjett for 2010 legges det opp til en rekke ulike tiltak som er ment å treffe fattige, for at disse på denne måten skal ha muligheten til å komme ut av den vanskelige situasjon. Disse medlemmer viser til sine generelle merknader, hvor det gjengis at fattigdomsinnsatsen i Høyres alternative budsjett innebærer en samlet styrking på om lag en halv milliard kroner, sammenlignet med Regjeringens budsjettforslag, fordelt på 13 ulike tiltak.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter de tiltak som Regjeringen presenterer som fattigdomsrettede tiltak i statsbudsjettet for 2010, med unntak av forslaget om helhetlig skoledag og gratis leksehjelp til alle. Dette medlem vil påpeke at en generell velferdsordning som skal være obligatorisk for alle, ikke kan kalles noe målrettet fattigdomstiltak, og at det heller ikke tidligere har vært presentert som det, verken fra nåværende eller tidligere regjeringer. Dette medlem avsetter midler i sitt alternative statsbudsjett til frivillig leksehjelp i regi av frivillige organisasjoner og/eller kommuner, men definerer ikke det som et målrettet fattigdomstiltak.

Dette medlem mener at Regjeringens fattigdomssatsing i statsbudsjettet (med det nevnte unntak) er positiv, men at satsingen med stor fordel kan ytterligere styrkes. Dette medlem viser til følgende målrettede fattigdomstiltak som inngår i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2010, i tillegg til de forslag Regjeringen selv har fremsatt:

- Rusforebygging/rusbehandling – 110 mill. kroner.
- Fritaksordning for tannbehandling, sosialhjelpmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogram (HOD) – 80 mill. kroner.

- Lavere egenandeler for medikamentell behandling, lavinntektsgrupper (HOD) – 150 mill. kroner.
- Økte sosialhjelpssatser (KRD) – 170 mill. kroner.
- Styrking av barnevernet (BLID) – 125 mill. kroner.
- 750 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne (AID) – 68 mill. kroner.
- Økt engangsstønad til 60 000 kroner ved fødsel og adopsjon (BLID) – 145 mill. kroner.
- Styrke tiltaksordninger for barn og unge i bysamfunn (BLID) – 20 mill. kroner.
- Styrking av Husbankens boligsosiale handlingsprogram (KRD) – 50 mill. kroner.
- Styrking av tilskuddsordninger for tiltak mot gjeldsproblemer, arbeidstrening og sosial inkludering (AID) – 15 mill. kroner.
- Inntektsgraderte satser for foreldrebetaling i barnehagene og SFO (KD) – 35 mill. kroner.
- Ekstrabevilgning til tiltak for å begrense frafall i videregående skole (KD) – 25 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen understreker betydningen av kompetanse og kvalitetsutvikling av sosiale tjenester i kommunene.

Komiteen understreker viktigheten av at de særskilte midlene til kompetanse- og utviklingstiltak for å bidra til at personer som oppholder seg i hospits og andre midlertidige botilbud, kan få tilbud om varig bolig, videreføres innenfor tilskudd til boligso- sialt arbeid i 2010.

Post 62 Kvalifiseringsprogrammet

Komiteen viser til at kvalifiseringsprogrammet evalueres i regi av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Frischsenteret, og det foreligger nå en første delrapport fra følgeevalueringen. Det er svært viktig at brukernes erfaringer blir tatt hensyn til og at alle sikres et godt nok individuelt tilpasset tilbud. Derfor må erfaringene og de utfordringene som påpekes i rapporten inn i det videre arbeidet med å utvikle kvalifiseringsprogrammet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke viktigheten av at kvalifiseringsprogrammet nå skal tas i bruk i hele landet. Dette er et sentralt virkemiddel for å bidra til at personer som ikke har eller har svært begrensede ytelser i folketrygden, og som står i fare for å komme i en passiv situasjon preget av levekårsproblemer, kommer i arbeid og aktivitet og får en fast ytelse.

Flertallet viser til at interessen for programmet er stort og viktigheten av at ordningen blir brukt aktivt. Det er avgjørende at kvaliteten i de individu-

elle oppleggene er gode og tilpasset den enkeltes behov og utfordringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kvalifiseringsprogrammet ble gradvis innført fra og med høsten 2007, og at det ved utgangen av 2008 var 4 133 personer som deltok i programmet. 175 hadde gjennomført det, og 160 søkere fikk avslag på søknadene.

Disse medlemmer har merket seg uttalelser fra daværende statsråd, Bjarne Håkon Hanssen, som uttalte i april 2008 til Adressa.no.: "Kvalifiseringsprogrammet er veldig, veldig viktig for meg. Det er det viktigste virkemiddelet vi har i fattigdomsbekjempelsen". Han uttalte videre at han skulle "avskaffe det fenomenet at folk lever av sosialhjelp" og at "høsten 2009 skal Regjeringen måles på hva vi har fått til".

Disse medlemmer vil påpeke at deltakelse i programmet forutsetter at man har fått arbeidsevnen kartlagt. Videre skal det vurderes om tett og koordinert bistand er hensiktsmessig, og om Nav-kontoret kan tilby tilpasset program.

Disse medlemmer vil vise til at da Stortinget vedtok ordningen, ble det presisert at det er spesielt viktig med god kvalitet i avklarings- og oppfølgings-tjenestene. Og alle deltakerne skulle ha rett til individuell plan.

Disse medlemmer vil videre vise til Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008, jf. Dokument 1 (2009–2010), hvor det fremgår at det i liten grad kan dokumenteres at programmet er gjennomført i tråd med intensjonene.

Disse medlemmer har videre merket seg at Riksrevisjonen, jf. Dokument 1 (2009–2010) har bl.a. avdekket følgende forhold:

- Fire av åtte besøkte Nav-kontorer har ikke gjennomført arbeidsevnevurderinger før deltakerne fikk vedtak om kvalifiseringsprogrammet. Manglende kompetanse til å foreta slike vurderinger oppgis av mange som årsak.
- Seks av åtte kontorer har liten eller ingen dokumentasjon på oppfølging av deltakerne.
- Ingen av kontorene kan dokumentere at valgte tiltak var individuelt tilpasset deltakernes behov.
- De som hadde foretatt vurderingen av arbeidsevnen, kunne ikke gi tilfredsstillende dokumenta-

sjon på at tiltakene var i samsvar med vurderingen.

- Seks av åtte kontorer kan ikke dokumentere at individuell plan er tilbudt deltagerne.
- Ifølge Riksrevisjonen gir saksbehandlere generelt inntrykk av tett kontakt med – og god informasjon om – de enkelte brukerne, men dette kan ikke dokumenteres.

Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen ikke har lyktes så langt med å nå målsettingene med kvalifiseringsprogrammet.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av, og ber Regjeringen sørge for, at det enkelte Nav-kontor sikres den tilstrekkelige kompetanse slik at brukerne kan føle seg trygge på at det blir iverksatt tiltak som er individuelt tilpasset deltakernes behov, og at alle deltakere blir tilbudt individuell plan.

Disse medlemmer mener dette vil være en forutsetning for om man skal kunne lykkes med å nå intensjonen med kvalifiseringsprogrammet.

Disse medlemmer har støttet innføringen av kvalifiseringsprogrammet, men mener at mottakere av økonomisk sosialhjelp skal tilpliktes å delta i programmet dersom dette er mulig. De som på grunn av alder eller sykdom ikke kan delta skal vurderes for trygdeytelser. Kvalifiseringsprogrammet kan etter disse medlemmers mening bidra til at flere i målgruppen kommer i arbeid. Posten er allerede styrket med flere tiltaksplasser og personellressurser, men kvalifiseringsprogrammet bør slik disse medlemmer ser det ikke føre til økte stønadsutbetalinger. Med bakgrunn i dette har Fremskrittspartiet kuttet post 62 med 615,2 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

Post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte

Komiteen vil understreke viktigheten av det treårige nasjonale forsøket med å finne frem til gode modeller som sikrer personer som soner fengselstraff kontinuitet, integrerte tjenesteforløp og tettere individuell oppfølging i overgang fra fengsel til frihet. Det skal prøves ut metoder for å gjøre innsatte som har rett til kvalifiseringsprogram, motivert til å benytte seg av programmet ved løslatelse. Forsøket med tettere individuell oppfølging i overgang fra fengsel til frihet må ses i sammenheng med andre tiltak rettet mot innsatte. Regjeringen foreslår som oppfølging av St.meld. nr. 37 (2007–2008) Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn (kriminalomsorgsmelding), og innføring av en tilbakeføringsgaranti, å styrke kriminalomsorgen med 17 mill. kroner i 2010, jf. Prop. 1 S (2009–2010) for Justis- og politidepartementet.

Komiteen viser til at det er opprettet en egen nettside for økonomi og gjeld og at det er etablert en

økonomirådstelefon i regi av Arbeids- og velferdsforvaltningen. Komiteen understreker betydningen av å synliggjøre og øke tilgjengeligheten til tjenesten og for ytterligere å styrke kompetansen blant ansatte med ansvar for økonomisk rådgivning.

Komiteen mener det er viktig å ha gode oppfølgings- og hjelpetiltak overfor vanskeligstilte som kan føre til at flere mestrer hverdagslivet.

Komiteen ser det også som en fordel at frivillige organisasjoner deltar i dette arbeidet.

Frivillig arbeid kan også drives av tidligere innsatte hvor likemannsarbeidet er en viktig faktor.

Komiteen viser til at organisasjoner som blant annet "WayBack" gjør en viktig innsats i forhold til å gi løslatte en meningsfylt tilværelse etter endt soning. Komiteen mener at for å lykkes med dette arbeidet har de løslattes mulighet til å komme i arbeid stor betydning, og at samarbeidet med frivillige sektor derfor bør styrkes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at HUSK (Høgskole- og universitetssosialkontor) er et femårig forsøk med nye samarbeidsformer mellom forskning, utdanning og praksis i sosialtjenesten og har som formål å styrke samarbeid og kobling mellom praksis, utdanning, forskning og brukere samt å styrke praksisbasert forskning og kunnskapsbasert praksis. Flertallet understreker betydningen av dette arbeidet. Flertallet viser til at forsøket evalueres av Nordlandsforskning. En første delrapport fra evalueringen foreligger, og tilbakemeldinger her vil bli brukt for å videreutvikle forsøket.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til den store og målrettede aktiviteten som tilskuddsordningene under denne posten har utløst, særlig i større bykommuner, både når det gjelder oppfølgingstjenester i bolig, tiltak overfor personer med gjeldsproblemer og tiltak overfor utsatte barn og unge. Dette medlem viser også til initiativ både fra stiftelsen Fattig-Norge og fra Forbrukerrådet når det gjelder etablering av lavterskel gjeldsrådgivningstjenester som supplement til den viktige tjenesten kommunene er pålagt å utføre. Dette medlem mener at tilskuddsposten bør styrkes ytterligere, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2010 hvor det foreslås å styrke posten med 10 mill. kroner. Innenfor den rammesummen flertallet har fastsatt, finner dette medlem rom for å styrke posten ytterligere med 10 mill. kroner, med til sammen 20 mill. kroner. Dette medlem vil derfor fremme forslag om at bevilgningen under kap. 621 post 63 settes til 195,94 mill. kroner, som er 20 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

Post 64 Lokale fattigdomstiltak (ny)

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at kommunene er viktige aktører i fattigdomsarbeidet og at den beste utformingen av politikken for å forebygge og bekjempe fattigdom således gjøres i kommunene, i samsvar med de lokale ressurser som finnes i næringsliv, frivillighet, etc. I Høyres alternative statsbudsjett for 2010 opprettes det derfor en egen post til lokale tiltak, med et samlet bevilgningsforslag på 45 mill. kroner, som inngår i Høyres samlede innsats mot fattigdom i 2010.

Innsatsen har tre konkrete tiltak:

- Snu i døra – arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottagere: 15 mill. kroner.
- Inn på tunet – lavterskel arbeidstrening for utsatte grupper: 15 mill. kroner.
- Barne- og ungdomstiltak i kommunene: 15 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å sørge for at unge mennesker ikke føres ut i en passiv stønadstilværelse, men heller raskt gis en mulighet til å komme ut i jobb, utdanning eller egnet oppfølging fra velferds- og helsevesen. Prosjektet Snu i døra i Klepp kommune er et eksempel på lokalt styrt tiltak innrettet mot ungdom som oppsøker sosialkontoret, og som umiddelbart gis adgang til arbeidstrening, kvalifisering og arbeidsevneavklaring. Disse medlemmer vil peke på at dette tiltaket supplerer Kvalifiseringsprogrammet, ettersom det er innrettet mot en målgruppe som skiller seg fra Kvalifiseringsprogrammet. Klepp kommunes erfaringer med Snu i døra viser at en meget høy andel av dem som starter opp i programmet, har overgang til ordinært arbeid, utdanning eller annen kvalifisering. Kun en liten andel fortsetter å motta sosialhjelp. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det foreslås å bruke 15 mill. kroner til kommunale prosjekter med arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottagere.

Disse medlemmer er opptatt av at det skal finnes gode tiltak for mennesker som befinner seg langt utenfor arbeidsmarkedet, og som har lav sannsynlighet for å komme ut i ordinær jobb. Det å ha et arbeids- og aktivitetstilbud er i seg selv et poeng for mange mennesker med psykiatriske lidelser eller mennesker med rusavhengighet. Disse medlemmer viser til prosjekter som "Inn på tunet", som gir rusavhengige og mennesker med psykiatriske lidelser dagsopplevelser og aktivitetstilbud, som både er positivt i hverdagen og som har god, helsemessig effekt. Høyre ønsker å styrke denne typen tiltak. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det bevilges 15 mill. kroner til "Inn på tunet".

I Høyres fattigdomsopplegg legges det sterk vekt på å gi barn og unge fra vanskeligstilte familier, best mulig anledning til å delta i hverdagsaktiviteter. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke tiltak som rettes mot unge fattige, for å forhindre at fattigdom går i arv og for å sørge for at barn og unge fra vanskelige kår, rekrutteres til miljøer preget av rusavhengighet og kriminalitet. Det vises til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det foreslås bevilget 20 mill. kroner til lokale fattigdomstiltak for barn og unge.

Post 70 Frivillig arbeid

Komiteen viser til det viktige arbeidet frivillige organisasjoner og private stiftelser driver for å nå viktige samfunns mål.

Komiteen mener at ulike typer mestringstiltak kan ha god effekt på rusavhengige og psykisk syke, men at denne typen tiltak også kan ha positiv virkning på andre personer som ønsker seg aktivitets- og arbeidstrening, men som ikke mestrer terskelen til vanlige arbeidsmarkedstiltak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag under denne posten og slutter seg til forslaget. Flertallet vil sikre frivillighetens uavhengighet og mangfold, øke kunnskapen om frivillighetens betydning i samfunnet og legge til rette for en bedre koordinering av frivillighetspolitikken mellom ulike statlige etater. Flertallet er av den oppfatning at frivillige aktører kan presentere nye løsninger på velferd utfordringene i samfunnet og understreker at ideelle organisasjoner er viktige bidragsytere med stor kompetanse og engasjement i velferdstilbudet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ønsker å styrke det frivillige arbeidet som retter seg mot fattigdom, ulike lavterskeltilbud, arbeidstrening og sosial trening.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår å øke Regjeringens forslag med ytterligere 4 mill. i sitt alternative statsbudsjett for 2010.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 hvor ordninger som for eksempel "Inn på tunet" styrkes.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti ser en stor verdi i det arbeidet som ulike frivillige aktører yter for å skape arenaer for inkludering og mestring. Dette medlem vil styrke dette

ytterligere, og viser til forslag i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2010 om å øke bevilgningen under denne posten med 5 mill. kroner. Hensyn tatt til flertallets vedtak om rammesum, finner dette medlem rom for ytterligere å styrke denne bevilgningen med 5 mill. kroner, det vil si til sammen 10 mill. kroner ut over Regjeringens forslag. Dette medlem fremmer forslag om at bevilgningen under kap. 621 post 70 settes til 58,648 mill. kroner, som er 10 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

Post 74 Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å støtte pensjonistforeningenes arbeid for at pensjonistenes rettigheter skal være en del av vår naturlige velferdsutvikling og øker posten med 500 000 kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2010. Disse medlemmer ber Regjeringen vurdere endringer i fordelingen av midler til de forskjellige organisasjonene spesielt med tanke på å bedre driftsgrunnlaget til de mindre organisasjonene.

Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak

Det foreslås bevilget 7 279,7 mill. kroner for 2010, mot 6 228,97 mill. kroner i saldert budsjett for 2009. Likeledes foreslås det 1 mill. kroner under kap. 3634 for 2010 som er det samme som i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til arbeidsmarkedstiltakenes hensikt, som er å gi arbeidssøkere bistand til vurdering av arbeidsevne, slik at de står bedre rustet til å komme i arbeid. I en situasjon hvor mer enn 700 000 mennesker i arbeidsfør alder er utenfor arbeidslivet, er arbeidsmarkedstiltakene blant de viktigste virkemidlene det arbeidsrettede velferdsapparatet gir. Derfor er det et helt sentralt poeng at sammensetningen av tiltaksporteføljen er tilpasset de utfordringene som eksisterer, at tiltaksstyringen er fleksibel slik at lokale muligheter kan utløses og at det føres en systematisk kontroll og forskning på virkningen arbeidsmarkedstiltak gir for å styrke arbeidssøkendes sjanse i arbeidslivet.

Registrert arbeidsledighet i Nav er pr. november 2009 2,6 pst., noe som under den rådende krisen i realøkonomien kan betraktes som et lavt nivå.

Komiteen registrerer at Norge hittil har kommet vesentlig bedre ut av den globale krisen i økono-

mien, enn mange av våre samarbeidsland. Fordelen dette gir, gjør at Norge også står godt rustet til å gi en ny sjanse til arbeid for flere.

Komiteen vil likevel understreke at arbeidsledigheten i Norge slår skjevt ut, i forhold til hvilke næringer og distrikter som rammes. Konkurransesatt næringsliv rammes forholdsvis hardt i Norge, og distrikter hvor sysselsettingen holdes oppe av denne typen virksomheter, har en langt større andel av befolkningen som arbeidsledige, enn det lave nivåen finner som gjennomsnitt i Norge. I forhold til arbeidsmarkedstiltakene vil komiteen derfor vektlegge viktigheten av at Nav samarbeider tett med næringslivet også for å forhindre ledighet, og tilby løsninger som kan gi ikke fullt ut sysselsatte et tilbud som for eksempel etterutdanning i perioder med ledighet i stedet for at mange blir 100 pst. arbeidsledige, ved å tilby opplæring til arbeidssøkere som veksler mellom sysselsetting og ledighet kan langvarig ledighet forhindres.

Komiteen vil også påpeke at mens den registrerte arbeidsledigheten blant arbeidsføre nordmenn er forholdsvis lav, 68 300 mennesker pr. november 2009, er antallet arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne, tidligere omtalt som yrkeshemmede, meget høyt. Statistikk fra SSB viser at antallet med nedsatt arbeidsevne, som oppgir at de ønsker arbeid igjen, er rundt 90 000 personer, etter en jevn økning de siste to årene. Komiteen konstaterer at det samlede antallet arbeidssøkende i Norge er 158 300 mennesker, og at for mange av disse er det stort behov for arbeidsmarkedstiltak for å komme ut i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til høringsuttalelsen fra NFU hvor det legges vekt på at retten til arbeidsevnevurdering også må bli en reell rett for personer med utviklingshemning. Disse medlemmer mener det er viktig å endre dagens praksis med at personer med utviklingshemning nærmest automatisk stenges ute fra det ordinære arbeidsmarkedet. Ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd skal være et virkemiddel for å sikre deltakelse i arbeidslivet for personer som vanligvis er utestengt fra det ordinære arbeidsmarkedet, og disse medlemmer mener at denne ordningen også må benyttes i de tilfeller utviklingshemmede kan komme ut i ordinært arbeid. Disse medlemmer mener at personer med nedsatt arbeidsevne skal få nødvendige og hensiktsmessige tiltak så raskt som mulig for å innfri målsettingen om et inkluderende arbeidsliv.

Disse medlemmer vil sikre at arbeidsevnevurderingene blir reelle for alle i arbeidsfør alder.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at arbeidsevnevurderingen blir reell for alle i arbeidsfør alder."

Komiteen viser til Innst. O. nr. 28 (2009–2010), Om lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner), jf. Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) hvor Odelstinget vedtok å slå sammen ytelsene for attføringspenger, rehabiliteringspenger og tidsbegrenset uførestønad til en ny ytelse; arbeidsavklaringspenger. Samtidig innføres en rett til systematiske arbeidsevnevurderinger for alle brukere som henvender seg til Nav-kontorer og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid. Disse skal legge vekt på brukernes ressurser som grunnlag for utarbeidelse av målrettede, individuelle oppfølgingsplaner. På denne måten skal arbeidsmarkedspolitikken bidra til å realisere målet om høy yrkesdeltakelse og god utnyttelse av arbeidskraften. Komiteen konstaterer at innføringen av denne ytelsen har blitt utsatt to ganger, og at Regjeringen har besluttet at ordningen innføres fra og med 1. mars 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, støtter dette.

Komiteen vil legge vekt på nødvendigheten av at denne reformen lykkes, ikke bare i sitt organisatoriske aspekt for Nav, men at dette bidrar til å nå målsettingen om å redusere avgangen til og antallet mennesker på trygd, og sørge for at disse får en ny sjanse i arbeidslivet.

Komiteen registrerer at Regjeringen vil øke innsatsen for å få flere personer med nedsatt funksjonsevne i arbeid og vurderer å utvikle en strategi for økt sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen støtter dette.

Komiteen viser til at det må arbeides særskilt med tiltak for å sikre mennesker med utviklingshemning arbeid.

Komiteen er bekymret for tendensen vi ser knyttet til økningen i ungdomsledigheten. I den videre oppfølging av Regjeringens tiltak mener komiteen det er nødvendig med ett spesielt fokus på ungdom som sliter med tilleggsproblematikk, rus, psykisk helse, problemer i familien eller der foreldre sliter på arbeidsmarkedet, med rus eller psykiske lidelser. Det er viktig å være ekstra oppmerksom overfor denne gruppen for å forhindre en overgang til mer varige trygdeytelser.

Post 21 Forsøk, utviklingstiltak mv.

Komiteen viser til betydningen av at Arbeids- og velferdsetaten har midler til mindre utredninger, analyser og informasjon, som ledd i en løpende for-

bedring av tjenestene. Komiteen er tilfreds med at det settes av midler til nye metodeutviklingsprosjekter for arbeidsrettet rehabilitering. Komiteen konstaterer videre at på tross av store bevilgningsnivå under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, så er det ikke tilstrekkelig forskning på effekten av arbeidsmarkedstiltak, både hva angår type tiltak, virkning og resultat. For at Stortinget skal ha de beste forutsetninger i sitt budsjettarbeid, er det viktig at det legges til rette for dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine merknader under kap. 2661 post 76.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) i høringen 2. november 2009 med Arbeids- og sosialkomiteen påpekte behovet for å styrke ordningen med arbeids- og utdanningsreiser, for å bidra til en bedre inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet. Dette medlem vil følge dette opp, og foreslår å øke bevilgningen under kap. 634 post 21 med 7 mill. kroner ut over Regjeringens forslag til 78,88 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at 3 mill. kroner til prosjektet med servicehunder er foreslått overført fra kap. 2661 post 76 til kap. 634 post 21. Disse medlemmer anser det som en fordel at midlene og prosjektet forvaltes av Nav over folketrygdens budsjett og vil derfor tilbakeføre midlene til kap. 2661 post 76 i sitt alternative statsbudsjett for 2010.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser for øvrig til sine merknader under kap. 621 post 64 i denne innstilling.

Post 76 Tiltak for arbeidssøkere

Komiteen viser til at Regjeringens forslag gir rom for å gjennomføre et tiltaksnivå på om lag 78 200 tiltaksplasser i gjennomsnitt i 2010.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2009–2010), hvor det fremgår at det har vært en gradvis nedgang i gjennomførte tiltak overfor personer med nedsatt arbeidsevne fra 2008 til 2009. I første halvår var andelen arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne på tiltak 65 pst. Nedgangen i antall arbeidssøkere på tiltak er bekymringsfullt, ettersom det er tiltakene som skal gjøre disse kvalifiserte til å dekke deler av arbeidskraftbehovet den dagen utviklingen i arbeidsmarkedet snur. Det er også bekymringsfullt at den gjennomsnittlige ventetiden fra en søker om tiltak til tiltaksstart øker sterkt, fra 220 dager i 2008 til ca. 270

dager i 2009. Flertallet forutsetter at det jobbes systematisk med å få ned denne ventetiden og for å gjennomføre det planlagte tiltaksnivået.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til brev av 6. november 2009 til Stortinget angående feil i forslaget til bevilgning for 2010. Flertallet vil understreke at det skal legges opp til å gjennomføre et tiltaksnivå som planlagt i 1. halvår 2010 og at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en ny vurdering av behovet for tiltaksplasser og en eventuell bevilgningsendring for 2010 i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010. Grupper av arbeidssøkere med sammensatte behov eller personer med nedsatt arbeidsevne skal prioriteres innenfor denne tiltaksrammen. Flertallet viser til at det fra Regjeringens side er slått fast at dette er arbeidssøkere som skal få tilbud om nødvendige og hensiktsmessige tiltak så raskt som mulig, uten unødig ventetid. Det er derfor viktig fortsatt å styrke formidlings- og oppfølgingsinnsatsen overfor denne målgruppen slik at de ikke blir gående lenge passive uten at arbeidsrettet bistand settes inn.

Komiteen er enig i at Nav bør ha fleksibilitet i forhold til å sammensette tiltaksporteføljen på de ulike tiltakene etter hva Arbeids- og velferdsetaten på faglig grunnlag mener vil være mest målrettet. Samtidig viser komiteen til sine merknader i Budsjettinnst. S. nr. 15 (2007–2008) og understreker betydningen av at Stortinget gjennom de årlige budsjettokumentene får god informasjon om grunnlaget for prioriteringer som er gjort, og som planlegges innen den samlede tiltaksporteføljen, og hvordan disse bidrar til å påvirke den generelle måloppnåelsen om flere i arbeid og i den spesielle satsingen på personer med nedsatt arbeidsevne, samt de utvalgte fokusgruppene (ungdom, innvandrere og langtidsledige).

Komiteen mener det vil være uhensiktsmessig å forplikte personer inn i langvarige tiltak dersom det er en reell mulighet for at kortere, arbeidsrettede tiltaksløp vil resultere i fast ansettelse i det ordinære arbeidslivet. Men komiteen vil understreke at mange personer fortsatt vil ha behov for langvarige tiltaksløp, gjerne med tett individuell oppfølging, og at kortvarige kurs ikke vil være hensiktsmessig for disse.

Komiteen viser til at det særlig vil være personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser at situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne og kronisk syke er krevende,

og viser til høringsuttalelsen fra FFO om at en gradvis opptrapping av tiltaksplasser til personer med nedsatt arbeidsevne er et av flere tiltak for å møte situasjonen på en offensiv måte. Disse medlemmer kan ikke se at Regjeringens budsjettforslag vil bedre mulighetene og situasjonen for de med nedsatt arbeidsevne, og frykter at de med størst behov for oppfølging vil få problemer med å få oppfylt sine rettigheter.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å øke antallet tiltaksplasser til personer med behov for langvarige løp. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2010 hvor antallet tilrettelagte tiltaksplasser til dem med nedsatt funksjonsevne, som har behov for arbeidsrettet bistand, økes med ytterligere 2200 tiltaksplasser. Disse medlemmer er kjent med at 36 000 personer venter på en tiltaksplass, og er bekymret over at Regjeringen ikke øker innsatsen i tilstrekkelig grad. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor post 76 økes med 200 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er sterkt behov for å vri satsningen innenfor arbeidsmarkedstiltakene over på tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne (yrkeshemmede). I løpet av de siste årene har andelen arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne på tiltak gått sterkt ned, og ventetiden for å komme på tiltak har økt med 50 dager fra 2008 til 2009, opp til et nivå på 270 dager. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor satsningen på tiltaksplasser for arbeidssøkende med nedsatt arbeidsevne økes med 3 000 plasser i gjennomsnitt. Dette realiseres gjennom en tilsvarende reduksjon av tiltaksplasser for mennesker med moderat bistandsbehov, innenfor rammen av post 76. Videre vises det til behovet for å styrke arbeidsnære tiltaksløsninger, som særlig er viktig med større arbeidsledighet og større antall permitterte. Disse medlemmer mener det er viktig at bedrifter kan benytte Bedriftsintern opplæring under permitteringsperioder, og viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor bevilgningen til post 76 foreslås øket med 20 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at folketrygdens utbetalinger til sykepengar anslås å øke fra 2008 til 2010 med om lag 11 pst. reelt, mens utgiftene til uførepensjon anslås å stige reelt med om lag 6 pst. i samme periode, og at disse to områdene alene fører til utbetaling på om lag 100 mrd. kroner i 2010, det vil si over 10 pst. av statsbudsjettets samlede utgifter. Betydningen av et vellykket inkluderingsarbeid er svært stor for den

enkelte, og for samfunnsøkonomien. I lys av dette mener dette medlem at det er uheldig at andelen personer med nedsatt arbeidsevne registrert hos Nav som ikke er i aktive tiltak har gått ned. Dette medlem mener at innsatsen overfor personer som har behov for sammensatte og gjerne mer langvarige utføringsløp med tett individuell oppfølging bør økes ytterligere. I Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2010 er det foreslått avsatt 68,3 mill. kroner til en økning på 750 plasser i gjennomsnitt i 2010 til denne målgruppen. Innenfor den rammesum flertallet har fastsatt, finner dette medlem grunnlag for ytterligere å øke denne satsingen med 250 plasser til 1 000 plasser, noe som medfører et bevilgningsbehov på 85,6 mill. kroner. Dette medlem fremmer derfor forslag om at bevilgningen under kap. 634 post 76 settes til 7 225,120 mill. kroner, som er 85,6 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

4.8 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn

Det foreslås bevilget 210 mill. kroner for 2010, mot 230 mill. kroner i saldert budsjett for 2008. Likeledes foreslås det 55,2 mill. kroner under kap. 3635 for 2010 mot 53,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Flertallet vil peke på at ventelønnsordningen sikrer statlig ansatte inntekt ved større omstillinger i staten. Arbeidstakere som mister arbeidet i staten og går over på ventelønn, har fortrinnsrett ved tilsetting i andre ledige stillinger i staten, forutsatt at de har nødvendig kompetanse. Flertallet viser til at mange av dem som i dag mottar ventelønn, er eldre arbeidstakere som har hatt vanskelig for å finne nytt arbeid. Flertallet vil peke på at ventelønnsordningen er den langsiktige kostnaden ved større omstillinger i staten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til innretningen med ventelønn og det uheldige i at man over flere år kan heve full ventelønn etter en omorganisering i statlig sektor. Dette lar seg vanskelig forene med arbeidslinjen som det er bred politisk enighet om. Ventelønnsordningen fører til at kvalifisert arbeidskraft blir stående utenfor arbeidslivet, også i perioder der denne arbeidskraften er etterspurt. Ordningen har fått svært negativ omtale i flere medier i den senere tid blant annet fra både Finansavisen (10. november 2009) og VG, som samme dag uttaler, sitat:

"Fra 2008 til 2010 vil overtallige statsansatte få 723 mill. i ventelønn."

I Finansavisens lederartikkel kan en lese, sitat:

"Det er ingen privat bedrift som kan gi unge medarbeidere ventelønn i opptil 10 år før pensjonskassene overtar. Og kravene til at de ansatte i ventelønsperioden skal finne seg jobb, er åpenbart null."

Disse medlemmer vil peke på at dette er personer som har krav på – og skal ha – samme oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten som alle andre som faller utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer mener at det er viktig for tilliten til våre felles ordninger innenfor arbeidsmarkedstiltakene, at disse skal gjelde for alle. Det har da også i perioden 2005 til 2008 vært en nedgang i antall mottakere av ventelønn, dette er bra.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til St.prp. nr. 1 (2006–2007) og St.prp. nr. 1 (2007–2008), jf. Budsjett-innst. S. nr. 15 (2006–2007) og Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) og understreker at personer med rett til ventelønn skal ha krav på samme oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten som alle andre som er falt ut av arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man vil utvikle ordningen med ventelønn for nye tilfeller fra 2010. I tillegg har Fremskrittspartiet en ambisjon om å få tilbakeført personer til arbeidslivet, og har derfor redusert kap. 635 post 1 med 70 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at Høyres alternative statsbudsjett for 2010 vil utvikle ordningen med ventelønn for nye tilfeller fra 2011.

4.9 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet

Det foreslås bevilget 419,8 mill. kroner for 2010, mot 413,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2009. Likeledes foreslås det 25,76 mill. kroner under kap. 3640 for 2010 mot 25 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen mener Arbeidstilsynets oppgave med å bidra til at arbeidsmiljølovens bestemmelser blir fulgt opp i virksomhetene er særlig viktige i en tid der mange av virksomhetene har det krevende økonomisk.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er særlig opp-tatt av arbeidet mot sosial dumping og vil peke på

viktigheten av å få på plass utvidelsen av ordningen med regionale verneombud til renholds-, hotell- og restaurantbransjen og ID-kort for renholdsbransjen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, viser til de brede oppgavene Arbeidstilsynet har og til de sentrale mål om et mer inkluderende arbeidsliv med færre skader og sykdom som følge av arbeidsmiljøet. Videre understrekes ansvaret for håndheving av regelverk knyttet til sosial dumping.

Flertallet viser til at tiltakene i Regjeringens første handlingsplan mot sosial dumping fra 2006 nå er iverksatt. Ordningen med ID-kort i bygg- og anleggsbransjen trådte i kraft 1. januar 2008. Med bakgrunn i handlingsplanen vedtok Stortinget i juni 2007 endringer i regelverket for inn- og utleie og i allmenngjøringsloven, jf. Ot.prp. nr. 56 (2006–2007). Om lov om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven (innleie, påseplikt for oppdragsgivere og innsynsrett for tillitsvalgte mv.), jf. Innst. O. nr. 92 (2006–2007).

Forskriften om informasjons- og påseplikt og innsynsrett trådte i kraft 14. mars 2008. Forskriften om bemanningsforetak ble vedtatt i juni 2008, og trådte i kraft 1. januar 2009. Registeret for bemanningsforetak er lagt til Arbeidstilsynet, som også vil føre tilsyn med regelverket.

Flertallet viser også til at kravene i den norske implementeringen av ILO-konvensjon nr. 94 i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter nå er utvidet til også å gjelde kommunal sektor og er gjennomført med virkning fra 1. mars 2008.

Flertallet viser videre til at informasjon og veiledning til utenlandske arbeidstakere er intensivert.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det må være betydelig potensial til forenkling i lovverket som Arbeidstilsynet er satt til å forvalte. Dette må skje gjennom forenklet behandling i Arbeidstilsynet og gjennom lovendringer i Stortinget. Disse medlemmer mener at Arbeidstilsynet har en viktig oppgave når det gjelder kontroll av sosial dumping og tiltak for å minske sykefraværet. En mener dette også er viktige oppgaver for Petroleumsstilsynet. Også andre oppgaver i begge tilsyn har felles trekk og selv om oppgavene er av større omfang i Petroleumsstilsynet, mener disse medlemmer at en sammenslåing av tilsynene bør gjennomføres.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av en gjennomgang av lovverket som Arbeidstilsynet forvalter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest mulig gjennomgå lover og forskrifter som Arbeidstilsynet håndhever med sikte på å fjerne unødvendige lover, samt å forenkle eksisterende lover og forskrifter."

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 kap. 640 post 1 hvor man reduserer bevilgningene med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er grunnleggende positivt med arbeidsinnvandring. Dette stimulerer til vekst i økonomien, til å dekke behov for arbeidskraft og til sosial utjevning også på tvers av landegrensene. Selv om det kan hefte utfordringer på lang sikt i forhold til velferdsapparatet, vil gevinsten av arbeidsinnvandring alltid være større enn utgiften.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener likevel at man må sørge for effektfulle virkemidler for å motvirke sosial dumping i arbeidslivet. Utgangspunktet for dette skal likevel være å sikre utenlandske arbeidstakere gode lønns- og arbeidsvilkår, ikke motvirke konkurranseelementet i lønnsdannelsen.

Den viktigste faktoren i arbeidet mot sosial dumping er tilsynsvirksomheten. Det er gjennom en styrking av Arbeidstilsynet at en vil ha mulighet til å avsløre de useriøse aktørene i arbeidslivet, og bidra til at utenlandske arbeidstakere får de arbeidsforhold de skal ha.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i alle sine alternative statsbudsjett i perioden 2005–2009, har foreslått å styrke Arbeidstilsynet. Dette videreføres i Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor bevilgningen økes med 10 mill. kroner utover Regjeringens ramme. Disse medlemmer vil også bemerke at dersom en styrking av Arbeidstilsynets arbeid mot sosial dumping bidrar til at flere useriøse aktører blir avslørt, er dette like mye et symptom på et mer effektivt tilsyn, som det er på et økende problem med sosial dumping.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener Arbeidstilsynet bør spille en sterkere rolle i arbeidet for å redusere sykefraværet, med tilsyn av leger og oppfølging av avtalen om inkluderende arbeidsliv.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen styrke Arbeidstilsynets oppgaver i forhold til å redusere sykefravær og følge opp IA-avtalen."

4.10 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet

Det foreslås bevilget 194,85 mill. kroner for 2010, mot 190,4 mill. kroner i saldert budsjett for 2009. Likeledes foreslås det 82,6 mill. kroner under kap. 3642 for 2010 mot 80 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Petroleumstilsynets oppgave med å legge premisser for, og følge opp, at aktørene i petroleumsvirksomheten holder et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet. Komiteen er særlig opptatt av å redusere risikoen for storulykker. Komiteen vil særlig påpeke at endringen i aktørbildet med mange små selskaper og et dominerende selskap på norsk sokkel kan gi særlige sikkerhetsutfordringer. Komiteen er særlig opptatt av at det bygges opp kunnskap om helse, miljø og sikkerhet i forbindelse med fangst og lagring av CO₂.

Komiteen viser til at det i petroleumsvirksomheten er et potensial for storulykker med store negative konsekvenser og kostnader både for mennesker, miljø og materielle verdier. Resultatene fra den årlige rapporten "Risikonivå i petroleumsvirksomheten" (RNNP – tidligere RNNS) er helt sentrale i vurderingen av risiko for storulykke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at gjennom bedre internkontroll, effektivisering og endrede tilsynskriterier er det et innsparingspotensial. Ved bedre internkontroll vil dette ha innvirkning på forhold innenfor tilsynets kontrollområde, noe som burde gi seg utslag i et lavere kontrollbehov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser for øvrig til sine merknader under kap. 640 og til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man reduserer kap. 642 post 1 med 8 mill. kroner.

4.11 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt

Det foreslås bevilget 94,5 mill. kroner for 2010, mot 91,5 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) er det nasjonale forskningsinstituttet innenfor arbeidsmiljø og arbeidshelse. Virksomheten omfatter forskning, utredning, service, utdanning og formidling. Det overordnede målet er å skape, kartlegge og formidle kunnskap om sammenhengen mellom arbeid, sykdom og helse.

Komiteen viser til viktigheten av å ha kunnskap om og oversikt over sammenhengen mellom arbeid, sykdom og helse. Det er også stort behov for oversikt over data og dokumentasjon om arbeids-

miljø og arbeidsrelaterte helseskader for å kunne forhindre dette i fremtiden.

Komiteen mener at arbeidslivsforskningen er viktig for å få kunnskap om sammenhengen mellom arbeid og helse, i tillegg til å gjøre kunnskapen om sammenhengen mellom sykdom, arbeid og helse kjent.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til viktigheten av arbeidslivsforskningen, særlig sett i lys av økende sykefravær, utstøting eller avgang fra arbeidslivet. Flertallet viser til Regjeringens forslag under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at bedre internkontroll og effektivisering gjør det mulig å oppnå innsparing.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man reduserer kap. 643 post 50 med 4 mill. kroner.

4.12 Kap. 645 Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen

Det foreslås bevilget 6 mill. kroner for 2010.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til Regjeringens handlingsplan 2 mot sosial dumping og at innføring av regionale verneombud er en oppfølging av denne.

Flertallet viser også til at Regjeringen har under utredning en ordning med ID-kort i renholdsbransjen og at et forslag om dette vil bli sendt på høring.

Flertallet viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen tidligere har uttalt vilje til å innføre ID-kort og registreringsordning i renholdsbransjen.

Disse medlemmer registrerer imidlertid at Regjeringen ikke har fulgt opp og fremmet forslag om dette, og vil påpeke at et slikt tiltak vil bidra til transparens og derfor er nødvendig for å sikre seriositet i bransjen.

Disse medlemmer mener videre det vil være behov for at det etableres en registreringsordning for renholdsbedrifter tilsvarende den som er etablert for bemanningsbedrifter. En slik registreringsordning vil gi Arbeidstilsynet informasjon om eksisterende ren-

holdsselskaper, og det vil gi bedre mulighet for tilsyn og kontroll med bransjen.

Disse medlemmer vil understreke behovet for raskt å innføre en ordning med id-kort og en registreringsordning for virksomheter i renholdsbransjen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre en ordning med ID-kort og en registreringsordning for virksomheter i renholdsbransjen."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringen foreslår å innføre regionale verneombud i renholdsbransjen. En ordning disse medlemmer går imot.

Disse medlemmer vil påpeke at utfordringene som bransjen står overfor løses ikke ved dette tiltaket, og frykter at det eneste som oppnås er at den seriøse delen av bransjen påføres en ny avgift.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man reduserer kap. 645 post 70 med 6 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 hvor overføringene til Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen reduseres med 6 mill. kroner. Disse medlemmer mener at tilsynsfunksjonen i arbeidslivet først og fremst bør ligge hos Arbeidstilsynet, og viser til at Høyres alternative statsbudsjett for 2010 styrket dette tilsynet med 10 mill. kroner.

4.13 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen

Det foreslås bevilget 2,9 mill. kroner for 2010, mot 13 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.14 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.

Det foreslås bevilget 20,033 mill. kroner for 2010, mot 19,8 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.15 Kap. 660 Krigspensjon

Det foreslås bevilget 620 mill. kroner for 2010, mot 675,6 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteen viser til representantforslag fra Fremskrittspartiet, Dokument nr. 8:64 (2006–2007) om å sørge for at ofrene etter bombingene av Laksevåg og Holen skole får sine søknader om krigspensjon vurdert på nytt, og til sine merknader, jf. Innst. S. nr. 267 (2007–2008).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at man ikke er tilfreds med hvordan søknadene ble vurdert, og mener at Arbeids- og velferdsdirektoratet ikke fulgte opp ekspertgruppens anbefalinger, og dommen fra Gulating lagmannsrett fra november 2005, da sakene ble behandlet på nytt.

4.16 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn

Det foreslås bevilget 535 mill. kroner for 2010 mot 638 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at pensjonstrygden for sjømenn finansieres etter et såkalt "utligningssystem". Det vil si at årets pensjonsutgifter finansieres av årets inntekter. Staten er garantist for ordningen og dekker underskuddene i trygden. Komiteen har videre merket seg at trygden vil være i balanse fra 2017, gitt at dagens utviklingstrekk kan fremskrives.

Komiteen viser til at det innenfor sjømannsyrkene er ulike ordninger med supplerende pensjoner, herunder en egen lovfestet tidligpensjonsordning, pensjonstrygden for sjømenn.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at flere eksisterende pensjonsordninger skal tilpasses nye regler i folketrygden fra 2011. Tilpasningen gjelder fleksibelt uttak, levealdersjustering og ny regulering av alderspensjon fra folketrygden.

Flertallet ber om at departementet, i samarbeid med arbeidslivspartene, i arbeidet med å tilpasse sjømennenes tidligpensjonsordning til pensjonsreformen også foretar en grundig kartlegging og fremmer eventuelle forslag for å sikre sjømennenes samlede pensjonsforhold.

4.17 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)

Det foreslås bevilget 1 415 mill. kroner for 2010 mot 1 230 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at AFP gir den enkelte rett til å gå av med pensjon på bestemte vilkår før fylte 67 år. Vedkommende må være i inntektsgivende arbeid på pensjoneringstidspunktet. Pensjonering forutset-

ter at inntektsgivende arbeid opphører eller reduseres.

Komiteen viser til at pensjonsreformen med innføring av fleksibel alderspensjon i folketrygden fra 62 år fra 1. januar 2011, innebærer at AFP må tilpasses det nye regelverket.

Komiteen viser videre til lønnsoppgjørene for 2008 og 2009 i offentlig og privat sektor hvor det ble enighet om tilpassing av ny AFP-ordninger i offentlig og privat sektor hvor partene ble enige om tilpassing av nye AFP-ordninger i privat og offentlig sektor, og at Regjeringen har lagt frem forslag til ny lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor, jf. Prop. 17 L (2009–2010).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil peke på at utgangspunktet for AFP-ordningen var at den skulle tilgodese mennesker i harde yrker og som var utslette, for å gi disse en verdig avgang fra arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til NOVA-rapport 10/01 Levekår og livskvalitet hos uførepensjonister og mottakere av avtalefestet pensjon, som har et eget kapittel om helse og funksjonshemming med en tabell som gjengir ulike gruppers beskrivelser av sin egen helsetilstand. De grupper som inngår i materialet er uførepensjonister, pensjonister med AFP og befolkningen for øvrig.

Disse medlemmer vil peke på at tallene viser at bare 4 pst. av AFP-pensjonistene anser sin helsetilstand for å være dårlig, mens 96 pst. anser helsetilstanden for enten å være svært god, god eller verken god eller dårlig.

Disse medlemmer kan derfor vanskelig se at AFP-ordningen i dag er en spesiell målrettet og treffsikker ordning for å hjelpe "sliterne" – i betydningen utslette arbeidstakere – ut av arbeidslivet på en verdig måte. Tallene viser at AFP-ordningen i dag fremstår som en generell tidligpensjonsordning.

Disse medlemmer registrerer at det er liten diskusjon om hvilke ordninger vi trenger for de som virkelig er utslette og syke etter lang arbeidstjeneste.

Disse medlemmer viser til at partene i lønnsoppgjøret for privat sektor 2008 ble enige om ny AFP-ordning for privat sektor, som er tilpasset den nye alderspensjonen i folketrygden.

Disse medlemmer viser til at den nye fremforhandlede ordningen er en ordning som vil medføre at om lag 2/3 av arbeidstakerne får en ekstra pensjonsopptjeningsprosent, delfinansiert av staten, bare fordi de jobber i en bedrift med tariffavtale.

Disse medlemmer ser frem til Prop. 17 L (2009–2010) Lov om tilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor, og vil komme tilbake med ytterligere merknader og forslag

i forbindelse med Stortingets behandling av nevnte sak.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre har sluttet seg til det brede pensjonsforliket på Stortinget for å sikre et bærekraftig pensjonssystem også for kommende generasjoner, og at dette også har hatt konsekvenser for AFP-ordningen. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2010 fremmer en rekke forslag som skal bidra til at mennesker vil velge å jobbe lenger i stedet for å gå av med AFP. Endringene gir økonomiske incentiver til å velge arbeid, gjennom et eget skattefradrag på 6 000 kroner i året for arbeidstakere over 62 år, og gjennom en liten økning i trygdeavgiften for AFP-pensjonister. Samlet vil disse endringene bidra til at kap. 666 kan reduseres med 70 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2010 foreslo en bevilgningsreduksjon under denne posten på 6 mill. kroner, begrunnet i at forslag om skattefradrag på 2 500 kroner for alle mellom 62 og 67 år som ikke mottar trygd, ville føre til noe mindre avgang til AFP. På bakgrunn av at Kristelig Folkepartis skatteforslag ikke inngår i flertallets forslag under rammeområde 22 (Skatter og avgifter), gjentas ikke forslaget i denne innstilling.

4.18 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Det foreslås bevilget 330 mill. kroner for 2010 mot 300 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at ordningen med supplerende stønad til personer over 67 år skal sikre personer med kort botid i Norge en minsteinntekt på nivå med minstepensjon. Antallet personer som benytter seg av ordningen har økt med 299 personer fra utgangen av 2006 til utgangen av 2008. Satsene for stønaden har økt i tråd med opptrappingsplanen for særtilleggene for alders-, uføre- og etterlattepensjon, og utgiftene har derfor økt med 3,8 mill. kroner i perioden.

Komiteen konstaterer at en evaluering av ordningen er igangsatt, og imøteser resultatet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til ordningen med supplerende stønad til personer over 67 år, med kort botid i Norge, som ble innført fra 1. januar 2006. Stønaden reguleres av egen lov og er ikke en folketrygdytelse. Stønaden vil, i mange tilfeller, bli en ytelse til erstatning for økonomisk sosialhjelp og må etter disse

medlemmers mening betraktes som en sosial ytelse. Disse medlemmer vil peke på at den supplerende stønaden ikke er en trygdeytelse og ikke bevilges over folketrygdens budsjett. Disse medlemmer mener derfor det er naturlig at ytelsen utbetales gjennom de kommunale sosialkontorene. På denne bakgrunn overføres midlene til ordningen til Kommunaldepartementets budsjett i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010.

Disse medlemmer viser til sine merknader i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 74 (2007–2008) Endringer i bevilgninger under Arbeids- og inkluderingsdepartementet – Oppfølging av trygdeoppgjøret for 2008 (Heving av minsteytelser mv.), jf. Innst. S. nr. 11 (2008–2009).

Disse medlemmer viser også til behandlingen av Ot.prp. nr. 77 (2007–2008) Om lov om endringer i folketrygdloven og lov om supplerende stønad til personer med kort butid i Noreg, jf. Innst. O. nr. 6 (2008–2009).

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn vise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 kap. 667 der post 70 reduseres med 330 mill. kroner.

4.19 Kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne

Det foreslås bevilget 210,003 mill. kroner for 2010 mot 203,492 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen har merket seg at Regjeringen varsler en stortingsproposisjon fremlagt våren 2010 om ratifisering av FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen viser til at denne ble undertegnet i mars 2007, og understreker betydningen av at Norge nå ratifiserer denne konvensjonen.

Komiteen viser til at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ble gjort gjeldende fra 1. januar 2009, og at det også er lagt frem en egen handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet for perioden 2009–2013 som skal støtte implementeringen av loven. Handlingsplanen inneholder blant annet konkrete tidsfrister for tiltak som må gjennomføres. Komiteen støtter de tiltak som er satt opp i denne planen. Samtidig vil komiteen påpeke at det ikke er fastsatt noen målsetting for universell utforming av eksisterende bygg, jf. også forskriftsadgangen til dette i Plan- og bygningsloven. Komiteen mener at dette med fordel bør kunne arbeides videre med for ytterligere å fremme et samfunn med lik adgang og muligheter for alle.

Komiteen støtter satsingen på god bistand i forbindelse med ferie- og fritidstilbud for barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til sine respektive partiers merknader i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er viktig å jobbe målrettet mot å oppfylle tilgjengelighetsloven, og mener det haster å gjennomføre ytterligere tiltak for å gjøre samfunnet langt mer tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne enn det som er tilfellet i dag. Disse medlemmer registrerer med skuffelse at det ikke ble vedtatt å innføre én, allmenn tidsfrist for universell utforming av eksisterende bygninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovforslag som sikrer at arbeidsplasser for personer med nedsatt funksjonsevne tilrettelegges basert på støtteordninger finansiert av Nav."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til opprettelse av et fond for å fremme fortgang i universell utforming av bygg og anlegg, med forslag til innretning og retningslinjer."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å sikre at informasjon rettet mot allmennheten blir inkludert i betegnelsen fysiske forhold i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging."

"Stortinget ber Regjeringen om å sikre at informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i arbeidsliv og utdanning blir omfattet av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming)."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at krav om universell utforming innarbeides i offentlige anbud."

"Stortinget ber Regjeringen om snarest å sette en tidsfrist for når all film og alle TV-sendinger skal tekstes av hensyn til hørselshemmede."

"Stortinget ber Regjeringen utrede alternative finansieringsordninger og nivå for finansiell støtte til universell utforming av eksisterende bygg/anlegg og uteområder rettet mot allmennheten. Det forutsettes at støtteordningen ikke skal fullfinansiere tiltak og at det ikke skal iverksettes utbetalinger før de aktuelle virksomhetene bruker egne midler på tiltakene. Det forutsettes at støtteordningene ikke skal dekke kostnader til ordinært vedlikehold eller oppussing."

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen støtter Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Post 70 Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner

Komiteen viser til at bevilgningen til ferie- og velferdstilbud i regi av funksjonshemmedes organisasjoner er styrket med (nominelt) 4,8 mill. kroner, og at bevilgningen til øvrige formål innenfor denne posten er videreført på om lag samme nominelle nivå. Komiteen understreker betydningen av likemannsarbeidet i regi av de funksjonshemmedes organisasjoner, og legger til grunn at dette kan videreføres innenfor den rammen som Regjeringen har foreslått.

Komiteens medlemmer fra Høyre ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte dersom denne antagelsen viser seg ikke å stemme.

Post 71 Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner mv.

Komiteen støtter Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

4.20 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn

Det foreslås bevilget 30 mill. kroner for 2010, mot 30 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteen viser til at et samarbeidsutvalg med medlemmer fra Norges Fiskerlag og Norsk Sjømannsforbund har lagt frem et forslag til endringer i ledighetstrygden til fiskere. Komiteen har merket seg at forslaget nå behandles videre av departemen-

tet. Komiteen ber om å bli orientert om resultatet av departementets behandling.

4.21 Kap. 2541 Dagpenger

Det foreslås bevilget 13 140 mill. kroner for 2010, mot 5 103 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen understreker betydningen av en rask behandling av søknader om dagpenger. Komiteen er kjent med at økningen i antall arbeidsledige siste året har medført at det oppsto betydelige restanser på behandling av krav om dagpenger mot slutten av 2008 og at det derfor har vært nødvendig å sette inn ekstra tiltak for å hindre at arbeidsledige må vente svært lenge på dagpenger. Komiteen mener det er bra at saksbehandlingstiden i Arbeids- og velferdsetaten har gått ned og at måloppnåelsen innenfor utbetaling av dagpenger har vært god siden april 2009. Komiteen er imidlertid klar over at noen dagpengesøknader er mer kompliserte enn andre og at det derfor kan ta tid å avklare alle forhold. Spesielt kan dette gjelde arbeidsledige med hjemsted utenfor Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 baserer seg på "utsikter til noe høyere arbeidsledighet i 2010 sammenlignet med 2009".

Disse medlemmer viser til at det er stor usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen fremover, hvor forhold som eksportutviklingen, kornkurs, oljepris, renteutviklingen og lønnsoppgjøret til våren vil påvirke utviklingen i arbeidsmarkedet. Men samtidig mener disse medlemmer at det har allerede vært en større satsing på næringslivet og det offentlige i form av tiltakspakker. Oppfølging av personer som står utenfor arbeidslivet har det og bør fortsettes med en opptrapping slik at færre blir arbeidsledige.

Disse medlemmer mener det er svært bekymringsfullt at en så stor del av befolkningen, i arbeidsfør alder, står utenfor arbeidslivet. Det blir da ofte en ekstra belastning som igjen viser seg på helsebudsjetten i form av psykisk lidelse samt andre helselidelser. På grunn av en passiv tilværelse med trygd som den eneste inntektskilden. Det er også urovekkende at mange i denne gruppen er unge som har ingen eller liten videreutdanning samt liten eller ingen arbeidserfaring. Disse medlemmer mener at en må bruke midlene riktig og effektivt på tiltak som gjør at en unngår en lengre periode for arbeidsøkere. Det må til en effektivisering i systemet slik at en kan raskt få tilretteleggingsplasser, opplæringstil-

tak samt tilskudd til arbeidsgivere som kan benytte seg av personer med ulik yteevne.

Disse medlemmer viser til hovedtall om arbeidsmarkedet fra Nav, hvor det fremkommer at vi ved utgangen av juli 2009 hadde registrert 78 408 helt ledige, og at tallene ved utgangen av oktober 2009 var 68 283 helt arbeidsledige. Noe som er en nedgang på 10 125 helt ledige.

Disse medlemmer viser til sine merknader når det gjelder arbeidsmarkedet, en mer dynamisk satsing på næringsliv, reduserte skatter – og avgifter, samferdsel, oppfølging av personer som står utenfor arbeidslivet, og mener at en slik politikk vil føre til betydelig færre arbeidsledige, også i dagens økonomiske situasjon.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010, hvor man derfor reduserer kap. 2541 post 70 med 1 180 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at arbeidstilbudet i deler av landet er av en slik art at arbeidsledige må være mobile i arbeidssøkersituasjonen. Dette er særlig viktig i en tid med tiltagende arbeidsledighet. Det er viktig å se nærmere på hvordan vilkår brukes i tilknytning til dagpenger ved arbeidsledighet. Folketrygdloven § 4.5 beskriver kriterier en må oppfylle for å få utbetalt dagpenger ved arbeidsledighet. Ifølge NOU 2004:13 En ny arbeids- og velferdsforvaltning finnes det lite systematisk kunnskap om hvordan kravene/kriteriene i folketrygdloven § 4.5 følges opp, og hvordan sanksjonsregelverket blir praktisert.

Disse medlemmer kjenner til at mobilitetskriteriet sjelden benyttes overfor arbeidsledige som mottar dagpenger, og at brudd på mobilitetskriteriet ikke fører til reduserte dagpenger i spesielt stor utstrekning. Selv om Folketrygdloven åpner for at kriteriet kan avvikes under særlige forutsetninger, mener disse medlemmer at dette kun skal skje unntaksvis.

Disse medlemmer viser til, at til tross for varierende og begrenset bruk av sanksjoner, viser erfaring at praktisering av regelverket har en arbeidsmobiliserende effekt. Sanksjonsregelverket synes å føre til mer aktiv jobbsøking først og fremst ved at dagpengemottakerne vet at de kan miste dagpengene dersom de uten rimelig grunn nekter å ta tilvist arbeid eller tiltak mv.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om en systematisk gjennomgang av sanksjonsbruken i forhold til dagpenger ved arbeidsledighet, med den hensikt at mobi-

litetskriteriet skal ligge til grunn for sanksjonsbruken i Nav."

4.22 Kap. 2542 og kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 850 mill. kroner for 2010, mot 320 mill. kroner i saldert budsjett for 2008. Likeledes foreslås det 235 mill. kroner under kap. 5704 for 2010 mot 100 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at det forventes en økning i antall konkurser, og at dette forventes å gi økte utgifter til å dekke lønnskrav. Komiteen har for øvrig ingen merknader.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen Bondevik II i 2006 foreslo to innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen, som ville gi redusert administrasjon, men fortsatt dekke lønnskrav. Samlet ville det kunne gi over 90 mill. kroner i helårig besparelse. Kun utvidelsen ble vedtatt, til en helårskostnad på 115 mill. kroner.

Disse medlemmer viser også til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det foreslås å gjennomføre alle de foreslåtte endringene i budsjettet. Dette gir en besparelse på 90 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti gjentar forslaget om å forenkle og stramme inn lønnsgarantiordningen i tråd med forslaget fra regjeringen Bondevik II, og foreslår derfor at bevilgningen under kap. 2542 post 70 settes til 760 mill. kroner, som er 90 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

4.23 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Det foreslås bevilget 4 091,2 mill. kroner for 2010, mot 3 797,3 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Post 73 Utdanningsstønad

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, legger stor vekt på at eneforsørgere kvalifiserer seg til arbeid ved hjelp av utdanningsstønaden og at dette tiltaket derfor er meget viktig for å hindre barnefattigdom. Flertal-

let viser til at andelen mottakere av overgangsstønad i arbeid eller utdanning har økt de 2 siste årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet anser det unødvendig med spesielt gunstige finansieringsordninger basert på status som enslig forsørger, og foreslår å avvikle den spesielle utdanningsstøtten til enslige foreldre. Disse medlemmer viser til at det finnes gode muligheter for finansiering av studier for alle som ønsker utdanning. Disse medlemmer vil også peke på den markante nedgangen i antall mottakere av utdanningsstønad som har funnet sted fra 2004 til 2008 slik det er opplyst i Prop. 1 S (2009–2010), noe etter disse medlemmers mening understreker at behovet er blitt betydelig mindre.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor post 73 reduseres med 35 mill. kroner.

4.24 Kap. 2650 Sykepenger

Det foreslås bevilget 37 513,406 mill. kroner for 2010, mot 32 614,928 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at sykefraværet ligger betydelig over det som ble satt som målsetting da IA-avtalen ble inngått første gang i 2001. Målsettingen i IA-avtalen er en reduksjon i sykefraværet på 20 pst. frem til utgangen av 2009 sammenliknet med nivået i 2. kvartal 2001.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, understreker at selv om målsettingen ikke er nådd, har likevel avtalen bidratt til et mer målrettet og forpliktende samarbeid om helse, miljø og sikkerhet (HMS) på mange arbeidsplasser.

Flertallet peker på at gode inntektssikringsordninger ved sykdom er et viktig velferdsgode.

Flertallet viser til at det samtidig fortsatt må være en svært sentral målsetting for partene i arbeidslivet og myndighetene å få redusert sykefraværet, særlig lengre sykefravær. All erfaring viser at sannsynligheten for å støtes ut av arbeidslivet, og oppleve lengre perioder med trygd som inntektssikring, øker ved langvarig sykefravær. Det er derfor svært viktig å fortsette innsatsen for å redusere sykefraværet, først og fremst av hensyn til den enkelte arbeidstaker.

Komiteen viser til betydningen av den kommende forhandlingen om en ny IA-avtale, og betydningen den har for en videreføring av det systematiske arbeidet for å forebygge sykefravær, inkludere flere og motvirke utstøting fra arbeidslivet.

Komiteen støtter at Regjeringen vil opprettholde arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordning.

Komiteen viser til at drøftingene om en ny IA-avtale er forlenget, blant annet for å finne frem til bedre oppfølging av sykefravær, og at Regjeringen har innledet drøftinger om en ny IA-avtale slik at denne kan gjelde fra 1. mars 2010.

I dette arbeidet må de tre delmålene ivaretas.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at Regjeringen i forslag til omgrupperinger i statsbudsjettet for 2009 har lagt frem et forslag som innebærer en økning på 3,2 mrd. kroner til sykelønn ut over det som tidligere har vært lagt til grunn. Flertallet antar at utviklingen kan ha sammenheng med virkningene av finanskrisen, men understreker at dette er en utvikling som ikke kan fortsette.

Flertallet viser til at fordelingen av sykefraværet på diagnosegrupper i 4. kvartal 2003–2008 viser at om lag 34–36 pst. av sykefraværstilfellene og om lag 40–44 pst. av tapte dagsverk skyldes muskel- og skjelettlidelser. Psykiske lidelser utgjør om lag 12–13 pst. av tilfellene og 17–18 pst. av tapte dagsverk. Fordelingen av sykefraværet på diagnosegrupper er uendret de siste årene. Flertallet mener derfor at det må settes inn spesifikke tiltak overfor disse diagnosene og i de sektorer som har hatt høyt fravær og høy overgang til uføretrygd. Videre understreker flertallet at det bør legges vekt på tiltak overfor de sektorer som nå har hatt særskilt høy økning i sykefraværet.

Flertallet viser til at en faglig ekspertgruppe skal vurdere mulige administrative tiltak knyttet til for eksempel sykmeldingspraksis og oppfølgingen av den sykmeldte. Partene i IA-avtalen er invitert til å delta i en referansegruppe for dette arbeidet. Flertallet har også merket seg at partene vil vurdere ulike modeller for arbeidsgivers finansiering av sykelønnsordningen og at dette forutsettes å skje innenfor en forutsetning om budsjettneutralitet.

Komiteen vil understreke viktigheten av å få ned sykefraværet. Tall fra Nav viser at jo lenger arbeidstakere er sykmeldt, jo større er sjansen for at de aldri kommer tilbake til arbeidslivet. Sett i et slikt perspektiv er sykefraværet en av de viktigste inngangsportene til trygdeordningene. Dagens høye sykefravær rammer både enkeltmennesker og samfunnet, som må bruke ressurser på å betale folk for å være syke fremfor å bruke midlene på andre ordninger.

Komiteen mener en ny IA-avtale må være langt mer forpliktende enn dagens ordning.

Komiteen konstaterer at det nytter å sette i verk tiltak mot høyt sykefravær, men at altfor få bedrifter er inkludert i IA og enda færre benytter seg aktivt av virkemidlene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til Regjeringens forslag til bevilgninger under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det trygdefinansierte sykefraværet økte med hele syv pst. fra i fjor til i år, og at det ventes å øke med ytterligere én pst. neste år. Staten må bruke om lag 32,8 mrd. kroner på sykefravær i 2010, noe som er en økning på hele 4 mrd. kroner sammenliknet med i år. En utvikling som bekymrer disse medlemmer sterkt.

Disse medlemmer vil videre vise til at mange blir uføretrygdete eller sykmeldte av psykiske lidelser uten å ha fått rett behandling.

Disse medlemmer viser videre til oppslag i Aftenposten den 7. november 2009, hvor Folkehelseinstituttet mener at legens sykmeldingspraksis kan gjøre dem syke.

Disse medlemmer støtter Folkehelseinstituttet på dette området, og mener det vil være helt avgjørende at man finner frem til gode tiltak som kan føre til endringer av legenes sykmeldingspraksis.

Disse medlemmer er opptatt av den store belastningen det medfører å stå i helsekø, både fysisk og økonomisk for den enkelte, men også for den sykes familie og arbeidsgiver.

Disse medlemmer vil derfor vise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 som gir en betydelig økning av bevilgningene til helseforetakene for å få bort helse- og rehabiliteringskøene og få folk ut i produktivt arbeid igjen. En slik økning vil etter disse medlemmers syn få ned utbetalinger av sykepengene.

Disse medlemmer er kjent med at partene er i gang med å forhandle om en ny IA-avtale og har store forventninger til at en ny IA-avtale skal gi økt reduksjon av sykefraværet.

Disse medlemmer viser til spørsmål nr. 366 til Finansdepartementet vedrørende hvilken innsparring som ligger i et redusert sykefravær på 7,5 pst.

Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010, hvor kap. 2650 post 70 reduseres med 2 460 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at for å kunne forsvare dagens dyre sykelønnsordning, må det tas kraftige virkemidler i bruk for å få ned sykefraværet. Disse medlemmer er åpne for å vurdere andre virkemidler dersom sykefraværet ikke går ned.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at blant andre følgende tiltak vil bidra til en reduksjon i sykefraværet: Friskmeldingsdato inn i

sykmeldingsblanketten, gradert sykmelding skal være den regelmessige form for sykmelding, tidligere aktivisering i sykelønnsperioden, økt bruk av attføringsmidler i sykepengeperioden samt en ansvarliggjøring av legenes rolle.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det foreslås flere målrettede tiltak for å redusere sykefraværet.

Etter beregninger fra Finansdepartementet anslås det at disse tiltakene har en effekt i forhold til sykepengeutgiftene. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor bevilgningen på kap. 2650 etter et moderat anslag på redusert sykefravær i 2010, settes ned med 400 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sin generelle merknad i kap. 3.5 angående utformingen av en ny IA-avtale og effektive tiltak for å kunne oppnå den ønskede reduksjonen i sykefravær, samt raskere tilbakevending til arbeidslivet.

Post 70 Sykepengene for arbeidstakere mv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slår fast at arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordningen skal opprettholdes. Flertallet er av den oppfatning at det er mulig å lage et arbeidsliv som gjør at den enkelte arbeidstaker kan stå i jobb og dermed redusere utgiftene til trygd.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at utviklingen i sykepengeutgifter aktualiserer spørsmålet om å innføre økonomiske virkemidler i sykepengeordningen for å bidra til bedre måloppnåelse, men gjennomført slik at arbeidsgivere og arbeidstakere som bidrar til samarbeidet om et inkluderende arbeidsliv ikke får berørt sine rettigheter. Regjeringens omtale av sykefraværet i Prop 1 S (2009–2010) viser at det er fortsatt et et betydelig problem at mange av de dialogmøtene som skulle vært holdt henholdsvis etter 12 uker og 6 måneder av sykefraværet, ikke avholdes. Dette er beklagelig, all den tid sykefraværet stiger markant, og dialogmøtene er ment å være et viktig redskap for å få sykefraværet ned. Som et tiltak for å få opp antallet dialogmøter ønsker dette medlem å innføre en betinget rett for arbeidsgivere til å fortsatt belaste folketrygden med 100 pst. av sykepengeansvaret i perioden etter at det første dialogmøtet skal være avholdt etter 12 uker, men under forutsetning av at dette faktisk er gjennomført. Tilsvarende ønsker dette medlem at retten til 100 pst. dekning av sykepenge fra folketrygden beholdes av arbeidstaker etter 6. måned, betinget av at Arbeids- og vel-

ferdsetaten faktisk har avholdt dialogmøtet, eller arbeidstaker har gjort etaten oppmerksom på at slik innkalling ikke er kommet innen rimelig frist. Dersom det er åpenbare grunner til at dialogmøtene ikke må avholdes, skal retten fortsatt være ubetinget for arbeidsgiver/arbeidstaker. Dersom betingelsene for fortsatt rett ikke er til stede, ønsker dette medlem å sette ned folketrygdens dekningsansvar til 90 pst, inntil pliktene for hhv. arbeidsgiver og arbeidstaker er oppfylt. Samtidig vil dette medlem styrke bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med 25 mill. kroner for å forbedre oppfølgingen av sykmeldte, herunder øke ressursbruken på dialogmøter etter 6. måned. Det understrekes at arbeidsgivere og arbeidstakere som bidrar til at dialogmøtene holdes i henhold til intensjonen bak IA-arbeidet, fortsatt vil beholde full rett til å velte sykepengeutgiftene over på fellesskapet via folketrygden.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

I

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 12. uke gjøres betinget av at dialogmøte etter 12. uke er avholdt, og rapport fra dette innsendt Arbeids- og velferdsetaten. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidsgiver et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet."

II

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 6. måned gjøres betinget av at arbeidstaker har deltatt på dialogmøte etter 6. måned, eller at arbeidstaker har gjort Arbeids- og velferdsetaten oppmerksom på at innkalling til møtet ikke er mottatt innen en nærmere angitt frist. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidstaker et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt med arbeidstakers tilstedeværelse. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet."

Dette medlem mener at en slik økonomisk sanksjon vil medføre at antall dialogmøter som avholdes vil øke betydelig, noe som medfører færre sykepengedøgn og lavere utbetalinger fra folketrygden. På denne bakgrunn mener dette medlem at det kan være grunnlag for å sette ned bevilgningen under kap. 2650 post 70 med 200 mill. kroner, og fremmer forslag om at bevilgningen under denne posten settes til 32 640 mill. kroner.

Post 71 Sykepenger for selvstendige

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man foreslår en reduksjon i post 71 med 150 mill. kroner som en konsekvens av at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 vil føre til at også flere selvstendig næringsdrivende vil stå i arbeid.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil nok en gang påpeke behovet for å side- stille næringsdrivendes trygderettigheter i forbindelse med graviditet og fødsel med arbeidstakernes rettigheter. Dette vil være et fremskritt for en aktiv næringspolitikk, og et viktig likestillingstiltak.

Dette medlem viser til behandlingen av Prop. 1 L (2009–2010), jf. Innst. 4 L (2009–2010), hvor det er fremmet lovforslag om at selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggssforsikring er tegnet, fra 1. januar 2010 skal ha rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G).
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G).
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G).

På dette grunnlag foreslår dette medlem å øke bevilgningen under kap. 2650 post 71 med 15 mill. kroner ut over Regjeringens forslag, til 1 985 mill. kroner.

Post 72 Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m.

Komiteens flertall, alle unntatt medlem fra Kristelig Folkeparti, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under denne posten og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter Regjeringens arbeid for å legge forholdene bedre til rette for de som står i en vanskelig omsorgssituasjon og på den annen side sikre at omsorgsyterne beholder sin tilknytning til arbeidslivet. Flertallet viser til at Regjeringen om kort tid vil legge frem en lovproposisjon med forslag til tiltak for å bedre yrkesaktives

muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til merknaden ovenfor om likestilling av selvstendig næringsdrivende og arbeidstakers trygderettigheter i forbindelse med graviditet og fødsel.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti anerkjenner det store omsorgsansvaret som foreldre med barn med nedsatt funksjonsevne har, og mener at samfunnet skal gjøre det som er mulig for å tilrettelegge for at foreldre over tid kan bære dette ansvaret. I dag opplever foreldre som er avhengig av omsorgspenger at denne ytelsen står nominelt uforandret over lang tid, også når andre trygdeytelser reguleres.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at personer som har mottatt denne ytelsen i mer enn tolv måneder bør ha rett til at ytelsen indekseres i henhold til den årlige prosentvise vekst i folketrygdens grunnbeløp.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem at bevilgningen under kap. 2650 post 72 settes opp med 16,8 mill. kroner ut over Regjeringens forslag til 586,8 mill. kroner.

4.25 Kap. 2651 Ytelser under arbeidsavklaring

Det foreslås bevilget 27 579 mill. kroner for 2010.

Komiteen viser til at ordningen med arbeidsavklaringspenger etter planen skal erstatte rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad fra og med 1. mars 2010. Arbeidsavklaringspenger skal gis til personer som har fått sin arbeidsevne redusert med minst halvparten. Det vil samtidig bli laget overgangsordninger for å sikre at ingen mottakere går vesentlig ned i ytelse.

Komiteen viser til at Regjeringen har besluttet at ordningen med arbeidsavklaringspenger skal innføres fra 1. mars 2010. Komiteen vil understreke at hensynet til brukerne må ivaretas ved innføringen. Komiteen vil vise til Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) Om lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover, der det kommer frem at arbeidsevnevurderingene skal legges opp bredt og at etaten skal innhente nødvendig kompetanse utenfra, som for eksempel ergoterapitjenester. Den endelige vurderingen, som blant annet skal bygge på innhentet informasjon og avklaring, skal gjøres av Nav-kontoret.

Komiteen mener det er viktig med økt fokus på å få flere tilbake til arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at reformen om arbeidsavklaringspenger innføres fra 1. mars 2010.

Disse medlemmer har vært kritisk til at dette tiltaket har blitt utsatt i to anledninger, men er nå tilfreds med at det endelig ser ut til å komme på plass.

Disse medlemmer forventer at Regjeringen og direktoratet har lagt til rettet for at etaten er sikret nødvendig kompetanse slik at brukerne kan føle seg trygge på å få den hjelp som er nødvendig.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets merknader i Innst. O. nr. 28 (2008–2009) i forbindelse med behandling av Ot.prp. nr. 4 (2007–2008).

Disse medlemmer viser til at arbeidsavklaringspenger innføres parallelt med nye arbeidsverktøy som behovsprøving, arbeidsevnevurdering og aktivitetsplaner, og disse medlemmer forutsetter at en slik endring skal føre til en mer helhetlig og tettere oppfølging av brukerne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener sammenslåingen av trygdeytelsene til en ny ordning vil skape en mer fleksibel bruk av ytelse og tiltak for den som trenger hjelp, og slik vil det følge opp en av hovedintensjonene i Nav-reformen med større individorientering og mer skreddersøm. Endringen legger arbeidslinjen til grunn i langt større grad enn dagens tre ordninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre minner om at Høyre tidligere har foreslått at vedtakslengde skal inngå i lovteksten og at reglene for sanksjoner og meldeperiode skulle strammes inn. Disse medlemmer viser for øvrig til Høyres merknader i forbindelse med behandling av Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) Om lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover.

Disse medlemmer viser for øvrig til Høyres forslag om å innføre en ordning med skattekreditt for å sikre at det lønner seg å gå fra trygd til arbeid, samt til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 hvor det foreslås å øke minstefradraget slik at skatten på lavere inntekter reduseres.

4.26 Kap. 2652 Medisinsk rehabilitering mv.

Det foreslås bevilget 2 093 mill. kroner for 2010, mot 9 040 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det kun var en moderat vekst i posten rehabiliteringspenger fra 2006–2008, men at veksten i antall mottakere i 1. halvår 2009 i forhold til samme periode i 2008, har vært på 11 pst. Antallet mottakere forventes å stige ytterligere i 2010. Flertallet ser med bekymring

på en slik utvikling hvor flere faller utenfor arbeidsmarkedet.

Komiteen viser til at ordningen med rehabiliteringspenger (post 70) etter planen vil erstattes av ordningen med arbeidsavklaringspenger fra 1. mars 2010.

Post 70 Rehabiliteringspenger

Komiteen mener at en økning av tiltakene, sterkere satsing på oppfølging og raskere igangsetting av behandlingstilbud vil bidra til å redusere rehabiliteringsløpet for den enkelte bruker. Komiteen støtter overgangen til arbeidsavklaringspenger og vil understreke viktigheten av at det innføres overgangsordninger som opprettholder ytelsene til dem som allerede er mottakere av ytelser til rehabilitering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet kutter 100 mill. kroner i post 70 og viser til betydelig styrking av ulike behandlings- og rehabiliteringstilbud i sitt alternative statsbudsjett for 2010 innenfor helse og omsorg, noe som vil føre til at færre får behov for rehabiliteringspenger.

4.27 Kap. 2653 Ytelser til yrkesrettet attføring

Det foreslås bevilget 2 460 mill. kroner for 2010, mot 10 565 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at det har vært en liten økning i antall mottakere av attføringspenger i 1. halvår 2009, og at økningen antas å bli på 6 000 personer i 2010.

Komiteen viser til at attføringspenger (post 70) etter planen blir erstattet med arbeidsavklaringspenger fra 1. mars 2010.

4.28 Kap. 2655 Uførhet

Det foreslås bevilget 54 909 mill. kroner for 2010, mot 59 267 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til at formålet med uføreytelserne er å sikre inntekt til personer med varig nedsatt arbeidsevne. Samlet sett er det i budsjettet for 2010 satt av 54 909 mill. kroner mot 59 267 mill. kroner i 2009. Nedgangen skyldes i hovedsak omleggingen av den tidsbegrensete uførestønden, som fra 1. mars 2010 erstattes av arbeidsavklaringspenger.

Komiteen har merket seg at antall uføre fortsatt øker. Komiteen er bekymret over veksten i utgiftene til uføretrygd de siste årene.

Komiteen er tilfreds med at ordningen med arbeidsavklaring og arbeidsevnevurdering nå trer i kraft. Det er viktig, både for den enkelte og samfun-

net at arbeidstakere som helt eller delvis, eller for en periode har mistet arbeidsevnen, får all mulig hjelp og støtte til å finne tilbake til arbeidslivet.

Komiteen understreker derfor viktigheten av økt innsats i arbeidet med rehabilitering, omskolering og videreutdanning. Arbeidsavklaring og arbeidsevnevurdering krever videre oppfølging av den enkelte bruker og vil etter hvert legge beslag på betydelige ressurser.

Komiteen viser til viktigheten av at personer på uføretrygd får hjelp og bistand fra Nav til å prøve seg i arbeidslivet, dersom man har mulighet for og ønsker dette. Nav-kontorene er gitt en rekke virkemidler for å lette denne muligheten, og det er etter komiteens syn viktig med riktig informasjon og tilrettelegging.

Komiteen er sterkt bekymret for den kraftige økningen i antallet uføretrygdde. Fra 1999 til 2008 ble det nesten 70 000 nye trygdemottakere i Norge. Komiteen mener utviklingen er en av de største utfordringene for velferdssamfunnet. For det første fordi noen opplever at de tilbys trygdeordninger fremfor arbeid, og det er sløsing med menneskelige ressurser. For det andre fordi kostnadene knyttet til trygdeordningene øker kraftig, og gir mindre handlingsrom på andre områder. For det tredje fordi forholdstallet mellom de som arbeider og de som mottar trygd allerede kommer under press på grunn av økende antall eldre, og dette presset blir større når flere faller ut av arbeidslivet.

Komiteen viser til at sykefravær og uføretrygd henger nært sammen. Et langvarig sykefravær er en inngangsport til varig uføretrygd. Det er derfor avgjørende å sette inn kraftige tiltak for å få ned sykefraværet, starte rehabilitering tidlig og få flere tilbake til jobb.

Komiteen mener det er viktig at det er et anstendig nivå på trygdeordningene i Norge. Samtidig må det jobbes for å bygge ned hindringer for å gå fra trygd til arbeid, og kombinerer arbeid og trygd.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er tilfreds med økningen i ytelsene til uføre de siste årene. Særlig gjelder dette økningen i folketrygdens grunnbeløp, særtillegget for uførepensjonister og bedring av ordningen med garantert tilleggspensjon for unge uføre. Flertallet har merket seg at Regjeringen følger opptrappingsplanen fra trygdeoppgjøret i 2008 slik at den ordinære særtilleggssatsen økes til 100 pst. av grunnbeløpet fra 1. mai 2010.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at innføring av kvalifiseringsstønad, nytt oppfølgingsregime for

sykefravær samt kommende iverksetting av arbeids-
evnevurdering og arbeidsavklaringspengene, alle er
tiltak som kan bidra til å redusere tilgangen av nye
uførepensjonister.

Komiteens medlemmer fra Frem-
skrittspartiet viser til at det er mange uføretryg-
dede som i dag kan og vil delta i arbeidslivet dersom
de får anledning til å gjøre det i forhold til den
arbeidsreserven de besitter. Når en nå har positive
erfaringer med forsøk med redusert uføregrad for
mottakere av tidsbegrenset uførestønad, er det derfor
grunn til å gjøre denne ordningen gjeldende for alle
som mottar uføreytelser. Arbeid og aktivitet er viktig,
også for uføretrygdde. Gitt målsettingen om et
inkluderende arbeidsliv og samfunnsliv, er det viktig
å finne muligheter for at de som er uføretrygd kan
bidra dersom de er i stand til det.

Disse medlemmer viser til Fremskrittsparti-
ets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man ber
Regjeringen utrede en ordning med fjerning av gren-
sen for friinntekt for personer som mottar uføreytel-
ser, og innføre en avkorting mot all inntekt med en
gitt prosent av inntekten som overstiger grunnbeløpet
ned til 20 pst. uføregrad da alle trygdeytelser bortfal-
ler.

Disse medlemmer viser til rapport fra Fol-
kehelseinstituttet: "Psyriske lidelser i Norge: Et fol-
keperspektiv". Der fremkommer det at psyriske
lidelser er hovedårsaken til rundt en tredjedel av alle
uføreytelser, noe som betyr rundt 100 000 personer.

Disse medlemmer mener det er helt avgjø-
rende at man iverksetter tiltak for å forhindre at folk
med psyriske lidelser faller ut av arbeidslivet, og går
over i en passiv tilværelse på stønad.

Disse medlemmer mener det er behov for en
lagt mer offensiv satsing på dette området, og viser til
sitt alternative forslag til statsbudsjett for 2010, kap.
605 post 1 og post 70 som man til sammen styrker
med 130 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer viser til at av 8 000 per-
soner på uføreytelser som ble kontaktet av Nav i
2007, sa 5 000 at de vil forsøke å komme ut i arbeid
igjen. Ifølge St.prp. nr. 1 (2007–2008) ble bare 2 700
personer tilbakeført til arbeidslivet. Disse med-
lemmer mener at innsatsen på dette området bør
økes betydelig slik at mange flere av dem som ønsker
å være yrkesaktive, kan få bistand til å oppnå dette. I
St.prp. nr. 1 (2007–2008) påpekes det at ordningen
med lønnskudd ikke har fungert optimalt fordi
"den største utfordringen har vært å rekruttere delta-
kere til forsøket". Disse medlemmer mener ufø-
retrygdde eller personer på tidsbegrenset uførestøn-
nad med restarbeidsevne, bør ha plikt til å delta i for-
søk med sikte på å kunne vende tilbake til en aktiv
yrkesdeltakelse.

Disse medlemmer fremmer på denne bak-
grunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet
med tanke på å få flere uførepensjonister ut i arbeid
og i egnet form rapportere til Stortinget."

Disse medlemmer viser for øvrig til Frem-
skrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor
kap. 2655 post 70 reduseres med 2 275 mill. kroner,
og post 71 reduseres med 2 550 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Fremskrittsparti-
ets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man fore-
slår en ytterligere nedtrapping av avkorting for
gifte/samboende pensjonisters grunnpensjon fra 15
til 10 pst. fra 1. mai 2010.

Disse medlemmer viser også til forslaget
om å øke minstepensjonen til alle minstepensjonister
til 2 G, og foreslår i sitt alternative statsbudsjett for
2010 en opptrapping av særtilleggets lave sats fra 74
pst. til 85 pst. av grunnbeløpet. På denne bakgrunn
foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative forslag til
statsbudsjett å øke særtillegg post 70 med 75 mill.
kroner.

Disse medlemmer mener at antall personer
på uføretrygd ville vært mye lavere dersom Frem-
skrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hadde
blitt vedtatt, da flere kapitler og poster som omhand-
ler helse, tilrettelegging og uførhet, er styrket.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser
til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 og Høy-
res 37 punkter for å få ned sykefraværet og redusere
antallet uføretrygdde.

Disse medlemmer viser til at Høyre har støt-
tet de siste årenes økning i ytelsene, men vil samtidig
understreke at nivået på ytelsene og antallet som går på
ytelsene, henger sammen. Det ble også dokumentert
i en nylig rapport fra SSB (Discussion Papers No.
576, January 2009).

Disse medlemmer mener en ordning med
skattekreditt kan hjelpe flere til å gå fra trygd til jobb
ved å gjøre det mer lønnsomt å jobbe. Trygdde som
går ut i jobb får beholde ev. tilleggssytelsene i en over-
gangsperiode, med gradvis nedtrapping, for å sikre at
det alltid lønner seg å være i jobb fremfor å være
trygdet. Kombinert med lavere skatt på lave og mid-
dels inntekter vil incentivene for arbeid øke betyde-
lig.

Disse medlemmer vil også understreke
behov for flere trygdeleger og utvidet bruk av disse,
lokale tiltak på arbeidsplassen samt stimuli til lavter-
skeltilbud som "Grønn omsorg"/"Inn på tunet" for
blant andre psykisk syke og rusavhengige.

YRKESKADESYSTEMET

Komiteen har videre merket seg at reglene for økonomisk kompensasjon ved yrkesskader og yrkessykdommer er til vurdering i Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Komiteen vil komme tilbake til dette når saken foreligger.

Komiteen mener man bør styrke satsingen som blir gjort for å få uføretrygdde tilbake i arbeid blant annet gjennom tilrettelegging av arbeidsplasser, individuelle planer for tilbakeføring til arbeid og ønsket om å benytte restarbeidsevne for allerede uføretrygdde.

Komiteen mener et stort fokus på å forhindre nye uføre, samt hjelpe uføretrygdde som vil tilbake til yrkeslivet, vil gjøre at antall uføre i fremtiden bør reduseres. Det er etter komiteens syn fortsatt altfor mange personer med nedsatt funksjonsevne som både ønsker og kan delta i arbeidslivet, men som ikke slipper til.

4.29 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Det foreslås bevilget 9 163,3 mill. kroner for 2010, mot 8 826,6 mill. kroner i saldert budsjett for 2010.

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) hvor det ble uttrykt forventninger til en varslet gjennomgang av hjelpemiddelområdet. 25. april 2008 ble det nedsatt et offentlig utvalg som fikk i oppdrag å gjennomgå hjelpemiddelområdet. Arbeidet skulle slutføres innen 1. desember 2009. Utvalget fikk i oktober 2009 innvilget utsatt frist til utgangen av april 2010. Utvalget skal foreta en helhetlig gjennomgang av forvaltning, organisering og finansiering med sikte på å få en vurdering av mulige langsiktige grep som kan gi effektive og langvarige kvalitetsforbedringer i systemet for forvaltning og formidling av hjelpemidler. Komiteen tar til etterretning at utvalget har bedt om og fått forlenget frist. Komiteen mener det er viktig at hensynet til brukerne er godt ivaretatt når saken legges frem til behandling i Stortinget.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, hvor det bevilges 20 mill. kroner over kap. 605 post 21, til å styrke ordningen med tilretteleggingsgaranti overfor arbeidssøkende med behov for tilrettelegging av arbeidsplassen.

Post 70 Grunnstønad

Komiteen legger vekt på at grunnstønaden skal bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne får mulighet til å fungere bedre i hverdagen både sosialt og i arbeidslivet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener derfor at stønaden bør utvikle seg i takt med lønns- og prisutviklingen. Disse medlemmer viser til at økningen for 2010 bare ble satt til 1,6 pst. og vil be om at Regjeringen kommer tilbake med en justering av nivået for økningen av grunnstønaden i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en justering av nivået på grunnstønaden i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010".

Post 71 Hjelpstønad

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) der komiteen påpekte utfordringene med bruk av skjønnsutøvelse på dette området.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har forventninger til at Hjelpemiddelutvalget, ved gjennomgang av hovedtrekk i regelverket, vil vurdere om dagens system gir en tilstrekkelig god og håndterbar balanse mellom likebehandling, rettighets- og regelverksstyring på den ene siden og skjønnsmessige og individuelt tilpassede løsninger for brukerne på den annen side.

Post 73 Hjelpemidler mv. under arbeid eller utdanning

Komiteen viser til at tilrettelegging er viktig for å gjøre arbeid og utdanning tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne. Komiteen viser til Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008), hvor det innføres plikt til individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver for arbeidsgivere og av lærested og undervisning for skole- og utdanningsinstitusjon. For at lovens formål skal oppnås, må ordningene for hjelpemidler under arbeid eller utdanning fungere godt.

Komiteen registrerer at prøveordningen med hjelpemiddelet SpeechEasy til bruk i arbeids- og utdanningssituasjoner for personer som stammer videreføres i 2010, og at det samme gjelder prøveordningen med administrativ organisering av "Tolk på arbeidsplass" under hjelpemiddelsentralene.

Komiteen merker seg at søknad om tilskudd som gjelder hjelpemidler og tilrettelegging på arbeidsplassen har gått ned med 20,7 mill. kroner eller ca. 30 pst. fra 2006 til 2008. Dette kan, ifølge Prop.1 S (2009–2010), skyldes at arbeidsgiver dekker utgiftene til tilpasninger på arbeidsplassen i sin helhet. Tilrettelegging er viktig for å gjøre arbeid og utdanning tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne, og komiteen mener at nedgangen i antall søknader kan tyde på at ordningen ikke er godt nok kjent, noe som kan være uheldig i forhold til målsettingen om et inkluderende arbeidsliv. Komiteen hadde forventning til at sammenslåingen av tilretteleggingsgarantien og "garantibevis for tilrettelegging" skulle skape en bedre forståelse av hva tilretteleggingsgarantien innebærer av virkemidler og bistand til den enkelte bruker både på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, og ser det som viktig at arbeidsgivere er kjent med virkemidler som har som mål å hindre utstøting og utestengning fra arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er en nedgang i antallet arbeidsgivere som søker om tilretteleggingstilskudd, og at dette kan skyldes at flere arbeidsgivere dekker utgiftene til tilrettelegging selv. Disse medlemmer er bekymret for at forklaringen på nedgangen kan være at arbeidsgiverne ikke er kjent med ordningen og av den grunn ikke søker om tilskudd. Slik kan, etter disse medlemmers mening, resultatet bli at færre arbeidsplasser blir tilrettelagt for yrkeshemmede som ellers hadde hatt mulighet til å komme tilbake til arbeidslivet.

Disse medlemmer ser det som viktig at private virksomheter ansetter personer med funksjonshemninger uten at det skal føre til ekstra utgifter for arbeidsgiver i forbindelse med tilrettelegging og behovet for hjelpemidler.

Disse medlemmer mener det er urimelig med en egenandel på 40 pst. av kostnaden for å tilrettelegge arbeidsplassen for personer med nedsatt arbeidsevne hos selvstendig næringsdrivende og mener at disse arbeidsplassene skal behandles ut fra de samme bestemmelser som gjelder offentlig virksomhet. Fremskrittspartiet viser til sitt alternative budsjettforslag for 2010 hvor det legges inn en økning på 54 mill. kroner under post 73 til fjerning av

egenandel for tilrettelegging av arbeidsplass for selvstendig næringsdrivende.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede hva som er den reelle årsaken til at færre arbeidsgivere søker om tilskudd til tilrettelegging på arbeidsplassen, og sørge for at arbeidsgivere er kjent med virkemidlene som har som mål å hindre utstøting og utestengning fra arbeidslivet."

Komiteen støtter ikke forslaget om å flytte bevilgningen på 54 mill. kroner til tolkehjelp for hørselshemmede og tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde fra kap. 2661 post 73 til kap. 605 post 1.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ber Regjeringen komme tilbake med en vurdering av forslaget om en eventuell flytting av bevilgningen på 54 mill. kroner til tolkehjelp for hørselshemmede og tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde fra kap. 2661 post 73 til kap. 605 post 1 i forbindelse med 2011-budsjettet.

Komiteen viser til høringen 2. november 2009 hvor det fremkom at en flytting av bevilgningen vil skape usikkerhet om tilgangen til hjelp og at tilbudet til brukerne kan bli svekket. Komiteen viser også til merknad under post 76.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til St.meld. 40 (2002–2003) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer, som slo fast at sektoransvarsprinsippet skal legges til grunn for politikken overfor personer med nedsatt funksjonsevne. Retten til tolking og finansieringen av tolketjenesten er i dag nedfelt i en rekke sektorlover. Flertallet er enig i behovet for en mer effektiv og helhetlig organisert tolketjeneste. I den forbindelse ønskes det å få vurdert om sektoransvarsprinsippet fortsatt skal gjelde og om det kan være eventuelle fordeler med å samle finansieringen av all tolketjeneste. Flertallet ønsker at dette vurderes i sammenheng med videre oppfølging av tolkeutredningen av 2008 og hjelpemiddelutvalgets helhetlige gjennomgang av forvaltning, organisering og finansiering av hjelpemidler. Flertallet understreker at rettighetene til bruker skal ivaretas ved en eventuell omlegging av finansieringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kap. 605 om tilbakeføring av utgiftene til tolketjenesten.

Post 74 Tilskudd til biler

Komiteen viser til at stønad til bil er viktig for å sikre personer med nedsatt funksjonsevne mulighet til å delta i samfunnslivet på samme premisser som andre. Komiteen viser også til Ot.prp. nr. 44 (2007–2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), hvor krav til universell utforming av kollektivtransport også inngår, jf. Innst. O. nr. 68 (2007–2008).

Komiteen registrerer at Arbeids- og velferdsdirektoratet arbeider med en ny organisering av bilstønadsområdet, og at siktemålet er en bedre tjeneste for brukerne. I tillegg er det foretatt forbedringer på statistikkområdet og det er inngått nye og mer forpliktende avtaler med billeverandører og bilombygere, som skal bidra til å redusere leveringstiden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at organiseringen av bilområdet er under endring. Det skal opprettes 5 bilsentre på landsbasis, som skal håndtere både vedtaks- og formidlingssiden i forhold til bil. Det vil bli opprettet bilsentre i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, og Tromsø. Bilsentrene legges i tilknytning til hjelpemiddelsentralene i fylket. Ved valg av lokalisering er det lagt avgjørende vekt på at disse skal ligge i befolkningstette områder med gode kommunikasjonsmuligheter og hotellkapasitet. Den endrede organiseringen forventes å gi større og mer robuste kompetansemiljøer, som vil gi brukerne et bedre og mer likeverdig tilbud.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er usikker på om en organisering i 5 sentrale bilsentre på landsbasis der både vedtaks- og formidlingssiden skal ivaretas, vil føre til en forbedring for brukerne. I Prop. 1 S (2009–2010) vises det til at sentrene legges til Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø, befolkningstette områder med gode kommunikasjonsmuligheter og hotellkapasitet, ifølge Prop. 1 S (2009–2010). Disse medlemmer mener en slik sentralisering vil kunne medføre både transportproblemer og økonomiske utlegg for brukerne og at reisevei og hotellopphold for mange vil vanskeliggjøre prosessen. Disse medlemmer vil derfor be om at prosessen følges nøye og at Stortinget får seg forelagt en evaluering av omleggingen i forbindelse med forslaget til statsbudsjett for 2011.

Disse medlemmer mener det er nødvendig med en gjennomgang av ordningen med trygdebiler med sikte på å endre kravene til kjørelengde og alder på bilen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 med forslag til endringer og forbedringer i bestemmelsene om kjørelengde og gjenkjøpstid for trygdebiler fra 2011."

Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

Komiteen viser til at kommunene, i stor grad, satser på hjemmebasert omsorg, og ser av Prop. 1 S (2009–2010) at behovet for hjelpemidler antas å bli større.

Dette er spørsmål som er sentrale i mandatet for det regjeringsoppnevnte Hjelpemiddelutvalget, som skal være ferdig med sitt arbeid innen utgangen av april 2010. På kort sikt og fra et budsjettår til et annet håndteres dette tilsvarende som øvrige ordninger finansiert over folketrygden.

Komiteen slutter seg til at ansvaret for briller og kontaktlinser til barn og unge under 18 år, samt irislinser nå blir overført fra Helse- og omsorgsdepartementet kap. 2790 post 70 til Arbeidsdepartementet kap. 2661 post 75 med 80 mill. kroner.

Komiteen viser til sine merknader om servicehunder under kap. 2661 post 76.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti kan ikke se at dette er tatt hensyn til i budsjettet.

Disse medlemmer merker seg at det ikke er lagt inn noen økning i 2010 til dette formålet i forhold til saldert budsjett 2009, og ber derfor Regjeringen komme tilbake med en vurdering av om behovet er ivaretatt, i revidert budsjett.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til regelen som begrenser muligheten for å få hjelpemidler til trening og stimulering for å opprettholde og/eller bedre motorisk og kognitiv funksjonsevne til barn og unge under 26 år. Dokumentasjonssenteret har lagt frem flere rapporter som viser at det fortsatt er langt igjen før målet om full deltakelse for alle på kultur- og fritidsområdet er nådd. Dagens ordning skaper et A-lag og B-lag mellom de med god økonomi og de som ikke har samme økonomiske forutsetningene til å skaffe tilpassede hjelpemidler. Behovet for aktiv fritid gjelder også for dem over 26 år, og mange småbarnsforeldre med nedsatt funksjonsevne over 26 år får ikke den muligheten de kunne hatt til å være aktivt sammen med barna i fritiden. Disse medlemmer mener dette er en kunstig grense som i mange tilfeller bidrar til å

hindre en gunstig utvikling som gir helsegevinst og som begrenser personer med nedsatt funksjonsevnes mulighet til å ha en aktiv fritid. Disse medlemmer ønsker primært å fjerne aldersgrensen slik at alle som er inne i en god utvikling kan få anledning til å fullføre eller opprettholde oppnådde resultater, og vil i denne omgangen øke aldersgrensen til 35 år.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak for Stortinget hvor målsettingen er å fjerne aldersgrensen for hjelpemidler til trening og stimulering."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2010 hvor post 76 er styrket med 15 mill. kroner for å øke aldersgrensen fra 26 til 35 år.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at det foreslåtte kuttet i støtte til datautstyr på 2 600 kroner bør halveres til 1 300 kroner, og vil derfor foreslå at bevilgningen under kap. 2661 post 75 økes med 13 mill. kroner ut over Regjeringens forslag til 3 062,3 mill. kroner.

Post 76 Bedring av funksjonsevne, andre formål

Komiteen støtter ikke forslaget om å flytte bevilgningen til tolkehjelp for hørselshemmede og tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde fra kap. 2661 post 73 til kap. 605 post 1, og bevilgningen på 23 mill. kroner føres derfor tilbake fra kap. 605 post 1 til kap. 2661 post 76.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til brev av 6. november 2009 der det fremgår at utgiftene til døvblinde, anslått til 28 mill. kroner, ved en feil ikke er tatt med i grunnlaget for beregningene. Flertallet viser til at Regjeringen vil komme tilbake til styrking av bevilgningen under gjeldende poster i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 for å rette opp feilen.

Komiteen merker seg at det legges opp til utprøving av nye teknologiske løsninger, for eksempel billedtolking for hørselshemmede og utvidet åpningstid for tolketjenester. Komiteen mener dette er en riktig utvikling og et tiltak som på en bedre måte vil kunne møte personer med hørselshemming og deres behov. Komiteen er klar på at dette ikke skal erstatte oppmøtetolk, men bidra til mer fleksibilitet og bedre tilgang på tolketjenester, for eksempel ved behov for akutt tolking. Det videre arbeid med dette må skje i nært samarbeid med brukerorganisasjonene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Fremskrittspartiet, registrerer at Prosjekt servicehunder, som på budsjettet i 2009 fikk en tildeling på 3 mill. kroner, har hatt forsinkelse i oppstarten og at midlene tildelt i 2009, som blir ubenyttet, ikke kan overføres til 2010. Prosjektet tildeles 3 mill. kroner for budsjettåret 2010. Prosjektet er planlagt over 2 år fra tildeling av hund til sluttevaluering skal foreligge.

Servicehunder er spesialtrent for å kunne utføre ulike oppgaver for eieren. Hundene er ment å skulle erstatte eller utfylle tiltak eller hjelpemidler. På denne bakgrunn ber flertallet om at retningslinjene for det planlagte prosjektet vurderes på nytt.

Flertallet legger stor vekt på at servicehund vil kunne gi økt selvstendighet og bedre livskvalitet. Servicehunden kan stimulere til økt aktivitet og til å bryte en isolert tilværelse.

Flertallet ser det som viktig med brukermidvirkning når prosjektet evalueres og ber direktoratet invitere brukerforeningen til å delta med 2 fullverdige representanter i arbeidsgruppen.

Flertallet mener at sluttevalueringen må danne grunnlaget for en vurdering om man skal la servicehunder for bevegelseshemmede godkjennes og finansieres av det offentlige.

Flertallet ber om en evaluering for helhetlig å vurdere hvordan behovet for arbeids- og utdanningsreiser best kan ivaretas fremover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det tidligere har vært gjennomført forsøk med servicehunder i privat regi. Disse medlemmer mener at det regjeringsfinansierte prosjektet som nå pågår kun skal rette seg mot personer med nedsatt fysisk funksjonsevne og behov for tilrettelegging i arbeidsliv eller dagligliv.

Disse medlemmer viser til høringsvedleggene i forbindelse med budsjettbehandlingen og de gode argumentene som de siste årene er fremkommet om å godkjenne servicehunder på linje med førerhunder for blinde. Disse medlemmer viser til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet ikke var klar med sin projektskisse før i mai 2009, og at midlene som var bevilget i 2009 ikke ble benyttet som forutsatt. Disse medlemmer mener derfor at 1,2 mill. kroner av disse midlene burde vært omdisponert til stiftelsen som betalte for anskaffelsen av tre nye servicehunder til aktuelle brukere. Disse medlemmer viser til at det i dag er om lag 25 brukere av servicehund i Norge og at flere kan ha nytte av å ha en spesialtrent hund. Felles for alle er at servicehunden bidrar til økt selvstendighet og en mindre slitsom hverdag. Disse medlemmer viser til faglig utvalg for førerhundspørsmål i Norge, som mener at servicehund vil være med å bryte en isolert tilvæ-

relse, stimulere til aktivitet og gi brukeren en bedre livskvalitet. Disse medlemmer legger vekt på at servicehunder vil kunne lette hverdagen og gi økt selvstendighet for mange bevegelseshemmede og dermed være et godt tiltak for økt livskvalitet. I Budsjett-innst. S. nr. 15 (2007–2008) ble det bevilget 50 000 kroner til å kartlegge og vurdere nytte og behov for servicehunder for blinde. Slik disse medlemmer ser det er det også svært viktig at et langsiktig løp legges for å trygge utdanning og oppfølging av disse hundene og at brukerne sikres nye hunder når deres servicehund når "pensjonsalder". Disse medlemmer ser det som viktig med brukermedvirkning når prosjektet evalueres og ber direktoratet invitere brukerforeningen til å delta med 2 fullverdige representanter i arbeidsgruppen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener på denne bakgrunn at servicehunder for bevegelseshemmede bør godkjennes og finansieres på linje med førerhunder for blinde.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en organisering og finansiering av servicehund som hjelpemiddel for bevegelseshemmede på linje med førerhund for blinde i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å bevilge ytterligere 1,5 mill. kroner til anskaffelse av nye servicehundprosjekter.

I tillegg til å finansiere gjennomføring av selve prosjektet er det ifølge foreningen Servicehunder behov for å skifte ut hunder som har oppnådd høy alder hos flere brukere. For at de erfarne brukerne skal ha mulighet til å skaffe erstatningshund er det behov for å bevilge midler til dette formålet. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor bevilgningen til servicehunder økes med 1,5 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 605 om tilbakeføring av utgiftene til tolketjenesten. Disse medlemmer viser også til overføring av prosjektet med servicehunder til dette kapittel.

Disse medlemmer mener det er viktig å sikre at personer med nedsatt funksjonsevne ikke blir hindret i å være i arbeid på grunn av manglende muligheter til transport og assistanse.

Forsøksordningen med arbeids- og utdanningsreiser har slik disse medlemmer ser det vist seg å være avgjørende for at de som har mottatt tilbudet har hatt mulighet til å delta i arbeidslivet eller gjennomføre et utdanningsløp. Ordningen har etter disse medlemmers mening vist seg å være sterkt underfinansiert, og viser i den forbindelse til at midlene for 2009 var brukt opp allerede i løpet av første halvåret. Regjeringen har likevel ikke økt bevilgningen for 2010, noe som vil føre til stor usikkerhet for brukerne i forhold til å de får transport gjennom hele året, og hvor mange som vi få nytte av ordningen.

Disse medlemmer viser til Blindeforbundets høringsuttalelse og mener det er nødvendig å styrke bevilgningen til funksjonsassistanse og arbeidsreiser med henholdsvis 10 og 13,5 mill. kroner. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2010.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 omgjøre tjenesten for arbeids- og utdanningsreiser for personer med nedsatt funksjonsevne fra å være et prøveprosjekt til en varig ordning."

Disse medlemmer ser viktigheten av at det blir tildelt nok timer med lese- og skrivehjelp for blinde og sterkt svaksynte personer for å bidra til å opprettholde en restarbeidsevne og til sosial mestring.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak med sikte på å oppheve taket for lese- og skrivehjelp for blinde og svaksynte."

4.30 Kap. 2670 Alderdom

Det foreslås bevilget 117 433 mill. kroner for 2010, mot 109 753 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen har merket seg at det ved utgangen av 2008 var 639 255 alderspensjonister, og at det er anslått til å være om lag 652 000 alderspensjonister ved utgangen av 2009.

Komiteen har videre merket seg at antall alderspensjonister med særtillegg utgjorde pr. 31. desember 2008 191 887. I tillegg var det 57 126 uførepensjonister med særtillegg.

Komiteen viser til trygdeoppgjøret for 2008 hvor partene ble enige om en plan for å trappe opp minstepensjonen til enslige pensjonister, gifte eller

samboende hvor begge har minstepensjon, slik at den fra 1. mai 2010 skal utgjøre to ganger grunnbeløpet. Første skritt var å heve den ordinære særtilleggssatsen fra 79,33 pst. til 94 pst. av grunnbeløpet fra 1. mai 2008. Deretter ble satsen trappet videre opp til 97 pst. av grunnbeløpet fra 1. mai 2009. Fra 1. mai 2010 vil opptrappingsplanen være gjennomført ved at den ordinære særtilleggssatsen heves til 100 pst. av grunnbeløpet.

Komiteen har merket seg at Regjeringen foreslår å fjerne inntektsprøvingen for 69-åringer. Det foreslås at endringen trer i kraft fra 1. januar 2010.

Komiteen støtter dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er tilfreds med at denne planen ble vedtatt og at realiseringen blir gjennomført innen 1. mai 2010. Det er et viktig løft for enslige minstepensjonister og minstepensjonistektepar.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at denne opptrappingen vil føre til at flere med tilleggspensjon vil få pensjonen supplert med et avkortet særtillegg. Antall minstepensjonister vil dermed fortsette å øke i 2010.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at man gjennom flere år har kjempet for å øke inntekten for landets minstepensjonister, og da opp til et nivå på to ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Disse medlemmer er derfor glad for at de enslige minstepensjonistene nå har kommet opp på dette nivået, noe vi anser som et delvis gjennomslag for partiets politikk.

Disse medlemmer peker, som mange ganger tidligere, på den underregulering grunnbeløpet i folketrygden er blitt utsatt for gjennom svært mange år og det etterslep som har ført til at mange pensjonister har kommet negativt ut i den økonomiske utviklingen og tapt kjøpekraft i forhold til arbeidstakere.

Disse medlemmer har videre merket seg at Regjeringen, i stedet for å benytte etterslepet i de siste års trygdeoppgjør til en ytterligere økning av grunnbeløpet, har valgt å bruke etterslepet til kun å øke minstepensjonene for enslige minstepensjonister. Dette innebærer at regningen for hevingen av særtillegget for enslige minstepensjonister er betalt i stor grad av landets alders-, uføre- og etterlattepensjonister.

Disse medlemmer har konsekvent gått imot en slik underregulering av grunnbeløpet og mener at oppgjørene de siste år har vært et klart brudd på de retningslinjer som Stortinget fastsatte i 2003.

Disse medlemmer vil påpeke at en økning av særtillegg kun for enslige minstepensjonister har ført til større inntektsforskjell mellom minstepensjonister som er enslige og minstepensjonister som er gift eller samboer med en alderspensjonist med tilleggspensjon.

Disse medlemmer tar avstand fra en slik forskjellsbehandling og foreslår derfor en opptrappingsplan der man hever særtillegget (lav sats) opp til to ganger grunnbeløpet innen tre år.

Disse medlemmer mener at det bør være et klart mål om at alle minstepensjonister skal ha en inntekt som er på høyde med fattigdomsgrensen til EU.

Som et ledd i en slik opptrappingsplan vil disse medlemmer vise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man foreslår å øke særtillegget lav sats fra 74 pst. av G til 85 pst. av G.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet siden 1989 har gått inn for at gifte/samboende pensjonister skal ha hver sin fulle grunnpensjon.

Disse medlemmer er fornøyde med den nedtrappingen av avkortingen av gifte/samboende pensjonister som Fremskrittspartiet fikk fremforhandlet med den forrige regjeringens partier over tre år, fra 25 pst. avkortning i 2002 til 15 pst. avkortning i 2005.

Disse medlemmer registrerer at avkortingen blir fjernet for de pensjonister som har inntekt over 400 000 kroner i opptjeningstiden og som blir omhandlet i sin helhet av ny alderspensjon i folketrygden.

Disse medlemmer mener at all avkortning skal fjernes, og ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 legge frem en egen opptrappingsplan for å nå målet om 100 pst. grunnpensjon til gifte/samboende pensjonister innen 2012.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for en nedtrapping av avkortingen av grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010."

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man foreslår å redusere avkortingen for gifte/samboende pensjonister i 2010 fra 15 til 10 pst.

Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 hvor man øker bevilgningene til kap. 2670 post 70 og 71 med henholdsvis 735 mill. kroner og 390 mill. kroner.

4.31 Kap. 2680 Etterlatte

Det foreslås bevilget 2 403,35 mill. kroner for 2010, mot 2 467,35 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2010 under kap. 2670 og kap. 2655, hvor minstepensjonen (lav sats) foreslås økt til 85 pst. av G, og har derfor økt kap. 2680 post 72 med 11 mill. kroner.

4.32 Kap. 2686 Gravferdsstønad

Det foreslås bevilget 150 mill. kroner for 2010, mot 130 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at gravferdsstønaden er behovsprøvd (med unntak for barn under 18 år), og at den foreslås økt fra maksimalt 18 744 kroner til 19 344 kroner av de totale kostnadene. I tillegg kan det ytes stønad til transport.

Disse medlemmer viser videre til at det i 2008 var 4 315 personer som mottok behovsprøvd gravferdsstønad, mot 4 379 i 2007, og at 12 284 fikk utbetalt stønad til båretransport.

Disse medlemmer mener at alle pårørende uansett økonomisk evne skal få muligheten til å gjennomføre en enkel, men verdig begravelse for sine nærmeste. Disse medlemmer er kjent med at kostnadene til begravelse er høy, og med dagens ordning må mange etterlatte ta opp lån for å få gravlagt

sine nærmeste. Selv om de fleste dødsbo har tilstrekkelige midler til en verdig begravelse, er det flere forhold som taler for at det bør tas en totalgjennomgang av ordningen og en revidering av dagens gravferdsstønad.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 legge frem en egen sak om gravferdsstønaden, der de økonomiske følgene av dagens ordning gjennomgås. Det bes videre om at man i saken får belyst de faktiske kostnader for en enkel og verdig begravelse, samt om det eksisterer store kostnadsforskjeller i forhold til hvor man måtte være bosatt."

4.33 Kap. 2690 Diverse utgifter

Det foreslås bevilget 250 mill. kroner for 2010, mot 260 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.34 Kap. 5701 Diverse inntekter

Det foreslås bevilget 1 812,8 mill. kroner for 2010, mot 1 821,9 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

4.35 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Det foreslås bevilget 67,6 mill. kroner for 2010, mot 18,4 mill. kroner i saldert budsjett for 2009.

Komiteen viser til Regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

5. Forslag fra mindretall**Rammeområde 7
(Arbeid og sosial)****Forslag fra Kristelig Folkeparti:***Forslag 1***I**

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeidsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	158 101 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	3 200 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	54 409 000	
	50	Norges forskningsråd	108 575 000	
	70	Tilskudd	22 721 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 000 000	
604		NAV-reform og pensjonsreform		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	62 950 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	725 060 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	9 388 501 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	24 304 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	225 732 000	
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for syke- meldte, <i>kan overføres</i>	220 880 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	60 857 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	33 990 000	
	62	Kvalifiseringsprogrammet, <i>kan overføres</i>	769 046 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	195 940 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	58 648 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	9 590 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	78 880 000	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 293 420 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	210 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	415 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	4 100 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter	172 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	1 650 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	94 500 000	
645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurant- bransjen og renholdsbransjen		
	70	Tilskudd til oppstartskapital	6 000 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	2 900 000	
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.		
	1	Driftsutgifter	14 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 733 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	185 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	535 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	1 415 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	28 121 000	
	50	Forskning	5 821 000	
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	155 577 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 484 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 140 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	760 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 722 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	445 000 000	
	73	Utdanningsstønad	64 000 000	
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	32 640 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 985 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	586 800 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	273 406 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 860 000 000	
2651		Ytelser under arbeidsavklaring		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	27 579 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 813 000 000	
	71	Legeerklæringer	280 000 000	
2653		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 890 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	19 820 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	31 270 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 904 000 000	
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 705 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 690 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 760 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	117 000 000	
	74	Tilskudd til biler	1 045 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 062 300 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	154 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	925 000 000	
	78	Høreapparater	500 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	42 868 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	68 777 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	33 000 000	
	73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 755 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 270 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 025 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000 000	
	74	Utdanningsstønad	1 350 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	125 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	125 000 000	
		Totale utgifter		<u>295 460 946 000</u>

Inntekter

3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	9 000 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	22 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	1 000 000	
3635		Ventelønn		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	53 000 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	2 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3640		Arbeidstilsynet		
	1	Diverse inntekter	1 100 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 300 000	
	5	Tvangsmulkt	1 960 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	17 400 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	800 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	79 100 000	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 700 000	
5701		Diverse inntekter		
	2	Diverse inntekter	295 100 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	30 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 090 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	390 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	6 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	2	Dividende	235 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	65 000 000	
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 600 000	
		Totale inntekter		<u>2 310 960 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 post 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte og kap. 732 Regionale helseforetak, post 79 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 45 Større nyan-skaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 145,65 mill. kroner

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VI

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker til at Arbeidsdepartementet i 2010 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 Nav-reform og pensjonsreform, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

VII

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2010 skal følgende ytelser etter folketrygden utgjøre*):

		kroner
1a.	Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 308
1b.	Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	11 160
1c.	eller til	14 652
1d.	eller til	21 576
1e.	eller til	29 268
1f.	eller til	36 564
2a-1.	Hjelpestønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1 2}	12 180
2a-2.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	13 104
2b.	Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³	

		26 208
2c.	eller til	52 416
2d.	eller til	78 624
3.	Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	19 344
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴	
	for første barn	39 888
	for to barn	52 056
	for tre og flere barn	58 980

*satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

¹ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

² Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴ Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

VIII

Alderspensjonens særtillegg

Særtillegget, ordinær sats, settes til 100 pst. av grunnbeløpet med virkning fra 1. mai 2010.

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av muligheten for å supplere relative fattigdomsmål med et absolutt mål, som justeres over tid, i den hensikt å få et bredere vurderingsgrunnlag for utviklingen i innenlandsk fattigdom.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det settes i gang systematisk effektmåling av ulike arbeidsmarkedstiltak, hvor hovedhensikten er å måle frekvens på tilbakeføring til arbeid, og hvorvidt en person som tilbakeføres, fremdeles er i arbeid etter ett, tre og fem år.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake til Stortinget i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2010 med en særskilt redegjørelse for utviklingen i saksmengde og saksbehandlingstid i Trygderetten.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 med forslag til endringer og forbedringer i bestem-

melsene om kjørelengde og gjenkjøpstid for trygdebiler fra 2011.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak for Stortinget hvor målsettingen er å fjerne aldersgrensen for hjelpemidler til trening og stimulering.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om lovfesting av rettigheten til å få oppnevnt ny saksbehandler.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen vurdere en ordning som gjør det mulig i helt spesielle tilfeller for brukerne å kunne skifte Nav-kontor.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen styrke Arbeidstilsynets oppgaver i forhold til å redusere sykefravær og følge opp IA-avtalen.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige lovforslag som sikrer at arbeidsplasser for personer med nedsatt funksjonsevne tilrettelegges basert på støtteordninger finansiert av Nav.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen om en systematisk gjennomgang av sanksjonsbruken i forhold til dagpenger ved arbeidsledighet, med den hensikt at mobilitetskriteriet skal ligge til grunn for sanksjonsbruken i Nav.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:*Forslag 12*

Stortinget ber Regjeringen innføre en ordning med ID-kort og en registreringsordning for virksomheter i renholdsbransjen.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen om å sikre at informasjon rettet mot allmennheten blir inkludert i betegnelsen fysiske forhold i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen om å sikre at informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i arbeidsliv og utdanning blir omfattet av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming).

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen sørge for at krav om universell utforming innarbeides i offentlige anbud.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen om snarest å sette en tidsfrist for når all film og alle TV-sendinger skal tekstes av hensyn til hørselshemmede.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen utrede alternative finansieringsordninger og nivå for finansiell støtte til universell utforming av eksisterende bygg/anlegg og uteområder rettet mot allmennheten. Det forutsettes at støtteordningen ikke skal fullfinansiere tiltak og at det ikke skal iverksettes utbetalinger før de aktuelle virksomhetene bruker egne midler på tiltakene. Det forutsettes at støtteordningene ikke skal dekke kostnader til ordinært vedlikehold eller oppussing.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen legge frem en organisering og finansiering av servicehund som hjelpemiddel for bevegelseshemmede på linje med førerhund for blinde i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 19*

Stortinget ber Regjeringen i forlengelsen av lønnsoppgjøret for 2010 å iverksette tiltak som sikrer et lønnsloft for de kvinnelederte lavtlønnsyrkene i offentlig sektor, og som følge av dette sikre at kom-

munene blir økonomisk kompensert for et slikt lønnsloft.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen i forlengelsen av lønnsoppgjøret for 2010 iverksette tiltak som sikrer en bedre utnyttelse av arbeidskraftsressursene innenfor de kvinnelederte lavtlønnsyrkene, med sikte på å redusere omfanget av brøktstillinger og øke omfanget av heltidsstillinger.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å gjøre den kommunale sosialhjelpen til et statlig ansvar under Nav.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen sørge for at arbeidsevnevurderingen blir reell for alle i arbeidsliv alder.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen snarest mulig gjennomgå lover og forskrifter som Arbeidstilsynet håndhever med sikte på å fjerne unødvendige lover, samt å forenkle eksisterende lover og forskrifter.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til opprettelse av et fond for å fremme fortgang i universell utforming av bygg og anlegg, med forslag til innretning og retningslinjer.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet med tanke på å få flere uførepensjonister ut i arbeid og i egnet form rapportere til Stortinget.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en justering av nivået på grunnstøtaden i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen utrede hva som er den reelle årsaken til at færre arbeidsgivere søker om tilskudd til tilrettelegging på arbeidsplassen, og sørge for at arbeidsgivere er kjent med virkemidlene som har som mål å hindre utstøting og utestengning fra arbeidslivet.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 omgjøre tjenesten for arbeids- og utdanningsreiser for personer med

nedsatt funksjonsevne fra å være et prøveprosjekt til en varig ordning.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak med sikte på å oppheve taket for lese- og skrivehjelp for blinde og svaksynte.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for en nedtrapping av avkorting av grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 legge frem en egen sak om gravferdsstøtten, der de økonomiske følgene av dagens ordning gjennomgås. Det bes videre om at man i saken får belyst de faktiske kostnader for en enkel og verdig begravelse, samt om det eksisterer store kostnadsforskjeller i forhold til hvor man måtte være bosatt.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen etablere et ombud for Arbeids- og velferdsforvaltningen, Nav-ombud, under Arbeidsdepartementet. Ombudets funksjon skal være å ivareta og sikre rettssikkerheten til Arbeids- og velferdsforvaltningens brukere.

Forslag fra Høyre:

Forslag 33

Stortinget ber Regjeringen åpne for større lokal styring i arbeidsmarkedspolitikken, basert på modellene for oppgavedifferensiering og med erfaringene fra forsøket med oppgavedifferensiering i bydel Sagene i Oslo kommune.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 34

Stortinget ber Regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 12. uke gjøres betinget av at dialogmøte etter 12. uke er avholdt, og rapport fra dette innsendt Arbeids- og velferdsetaten. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidsgiver et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet.

Forslag 35

Stortinget ber Regjeringen utarbeide og fremme et forslag hvor rett til 100 pst. dekning av lønn fra folketrygden i perioden etter 6. måned gjøres betinget av at arbeidstaker har deltatt på dialogmøte etter 6. måned, eller at arbeidstaker har gjort Arbeids- og velferdsetaten oppmerksom på at innkalling til møtet ikke er mottatt innen en nærmere angitt frist. Dersom betingelsen ikke er oppfylt, avkreves arbeidstaker et medvirkningsansvar på 10 pst. i denne perioden, frem til dialogmøtet er avholdt med arbeidstakers tilstedeværelse. I tilfeller hvor dialogmøte er åpenbart unødvendig, skal en se bort fra dette kravet.

6. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeidsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	158 101 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	54 409 000	
	50	Norges forskningsråd	108 575 000	
	70	Tilskudd	22 721 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	11 000 000	
604		NAV-reform og pensjonsreform		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	62 950 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	725 060 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	9 265 901 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	24 304 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	225 732 000	
	70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	220 880 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	60 857 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	33 990 000	
	62	Kvalifiseringsprogrammet, <i>kan overføres</i>	769 046 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i> ..	175 940 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	48 648 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	9 590 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	71 880 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 207 820 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	210 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	415 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 100 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter	172 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 650 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	94 500 000	
645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen		
	70	Tilskudd til oppstartskapital	6 000 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	2 900 000	
648		Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.		
	1	Driftsutgifter	14 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 733 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	185 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	535 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	1 415 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	
847		Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	28 121 000	
	50	Forskning	5 821 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	155 577 000	
	71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 484 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 140 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	850 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 722 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	445 000 000	
	73	Utdanningsstønad	64 000 000	
	75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	860 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	32 840 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 970 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	273 406 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 860 000 000	
2651		Ytelser under arbeidsavklaring		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	27 579 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 813 000 000	
	71	Legeerklæringer	280 000 000	
2653		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 890 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	19 820 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	31 270 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 904 000 000	
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 705 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 690 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 760 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	117 000 000	
	74	Tilskudd til biler	1 045 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 049 300 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	154 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	925 000 000	
	78	Høreapparater	500 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	42 868 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	68 777 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	33 000 000	
	73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 755 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 270 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 025 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000 000	
	74	Utdanningsstønad	1 350 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	125 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland mv.	125 000 000	
		Totale utgifter		295 460 946 000

Inntekter

3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	9 000 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	22 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	1 000 000	
3635		Ventelønn		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	53 000 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	2 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3640		Arbeidstilsynet		
	1	Diverse inntekter	1 100 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 300 000	
	5	Tvangsmulkt	1 960 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	17 400 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	800 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	79 100 000	
	6	Refusjoner/ymse inntekter	2 700 000	
5701		Diverse inntekter		
	2	Diverse inntekter	295 100 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	30 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 090 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	390 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	6 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	2	Dividende	235 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	65 000 000	
	3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 600 000	
		Totale inntekter		2 310 960 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 post 1, 4, 5 og 6
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 post 1, 6 og 7
kap. 642 post 1	kap. 3642 post 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for syke-

meldte og kap. 732 Regionale helseforetak, post 79 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte.

3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	3 145,65 mill. kroner

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VI

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeidsdepartementet i 2010 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 604 Nav-reform og pensjonsreform, postene 21 og 45 og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av Nav-kontorer.

VII

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2010 skal følgende ytelser etter folketrygden utgjøre*):

		kroner
1a.	Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 308
1b.	Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	11 160
1c.	eller til	14 652
1d.	eller til	21 576
1e.	eller til	29 268
1f.	eller til	36 564
2a-1.	Hjelpestønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1 2}	12 180
2a-2.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	13 104
2b.	Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³	26 208

		kroner
2c.	eller til	52 416
2d.	eller til	78 624
3.	Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	19 344
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴	
	for første barn	39 888
	for to barn	52 056
	for tre og flere barn	58 980

*satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

1 Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

2 Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

3 Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

4 Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønad er inntektsprøvet.

VIII

Alderspensjonens særtillegg

Særtilletget, ordinær sats, settes til 100 pst. av grunnbeløpet med virkning fra 1. mai 2010.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 2. desember 2009

Robert Eriksson

leder og ordf. for kap. 666 og 2670

Karin Andersen

ordf. for kap. 621, 643 og 645

Tove Linnea Brandvik

ordf. for kap. 606 og 2650

Thor Erik Forsberg

ordf. for kap. 604, 605 og 3605

Vigdis Giltun

ordf. for kap. 2661 og 2686

Sylvi Graham

ordf. for kap. 634, 2620, 2680 og 3634

Steinar Gullvåg

ordf. for kap. 635, 664, 2541, 2655, 3635 og 5705

Torbjørn Røe Isaksen

ordf. for kap. 667, 2651, 2652 og 2653

Geir Pollestad

ordf. for kap. 640, 642, 2542, 3640, 3642 og 5704

Laila Marie Reiertsen

ordf. for kap. 648, 2540, 2690 og 5701

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 646, 660 og 847

Anette Trettebergstuen

ordf. for kap. 600 og 601

Vedlegg

Brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 6. november 2009

Feil i Prop. 1 S (2009-2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet gjør med dette Stortinget oppmerksom på enkelte feil i Prop. 1 S (2009-2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Bevilgningen knyttet til arbeidsmarkedstiltak, kap. 634, post 76

Etter fremleggelsen av statsbudsjettet for 2010 er det funnet en feil i bevilgningen knyttet til finansiering av arbeidsmarkedstiltak under kap. 634, post 76, jf. Prop. 1 S (2009-2010).

BAKGRUNN

Arbeidsmarkedstiltakene finansieres over kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidsøkere. I Prop. 1 S (2009-2010) er det planlagt et gjennomsnittlig tiltaksnivå på 78 200 plasser i 2010. Noen tiltaksplasser som blir igangsatt mot slutten av 2009 strekker seg inn i 2010. Arbeids- og velferdsetaten har derfor en tilsagnsfullmakt knyttet til regnskapsmessig etterslep for tiltaksplasser som helt eller delvis gjennomføres i 2009. Utbetalingen skjer når tiltaket avsluttes selv om deler av tiltaksaktiviteten fant sted i foregående år. Bevilgningen for 2010 under kap. 634, post 76 omfatter det totale behovet for midler knyttet til gjennomføring av et gitt tiltaksnivå i 2010, påplussert midler som er knyttet til aktivitet som gjennomføres i slutten av 2009 med utbetaling i 2010 samt fratrasket midler knyttet til aktivitet som gjennomføres i slutten av 2010 med utbetaling i 2011.

Tiltaksnivået for 2009 ble styrket to ganger i løpet av budsjettåret 2009 med i alt 7 000 plasser. I forbindelse med Regjeringens tiltakspakke ble tiltaksnivået i 2009 økt med 6 000 plasser i gjennomsnitt på årsbasis for ledige med moderat bistandsbehov, jf. St.prp. nr. 37 (2008-2009). I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble tiltaksnivået i tillegg økt med 1 000 plasser i gjennomsnitt på årsbasis i 2009 for ledige med moderat bistandsbehov.

Ved en feil ble det i bevilgningen for 2010 ikke tatt hensyn til at den omtalte styrkingen på 7 000

plasser også medfører at flere tiltaksplasser som blir igangsatt mot slutten av 2009, strekker seg inn i 2010 eller først kommer til utbetaling i 2010. Dette innebærer at bevilgningen for 2010 under kap. 634, post 76 er 320 mill. kroner for lav for å dekke forpliktelsene knyttet til tiltaksgjennomføringen i slutten av 2009. Beløpet baserer seg på de forutsetningene om tiltakspriser og tiltakssammensetning som er lagt til grunn i vedtatt budsjett for 2009.

Dette vil medføre at deler av midlene som skulle finansiere tiltaksgjennomføringen i 2010 vil måtte benyttes til å dekke Arbeids- og velferdsetatens forpliktelser fra 2009. Det innebærer at bevilgningen for 2010, gitt gjeldende forutsetninger om tiltakssammensetning og priser gir rom for gjennomføring av gjennomsnittlig om lag

75 000 tiltaksplasser på årsbasis i 2010, dvs. om lag 3 200 færre enn Regjeringen har foreslått i Prop. 1 S (2009-2010).

FORSLAG

Regjeringen foreslår at det legges opp til å gjennomføre et nivå på 78 200 plasser i 1. halvår 2010. Arbeids- og velferdsdirektoratet anslår at tiltaksnivået ved utgangen av 2009 vil være på nivå med dette plantallet.

Et tiltaksnivå på gjennomsnittlig 78 200 plasser i 1. halvår 2010 vil, med forslaget til bevilgning i Prop. 1 S (2009-2010), måtte medføre en nedjustering av tiltaksnivået 2. halvår 2010. Arbeidsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget med en ny vurdering av behovet for tiltaksplasser og en eventuell bevilgningsendring for 2010 i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010.

Som følge av forannevnte er det nødvendig å foreta en justering av fordelingen mellom ressursbehovet for 2010 og bevilgningsbehov til regnskapsmessig etterslep fra 2009 som skissert i tabellen på s. 134 i Prop. 1 S (2009-2010). Den justerte fordelingen medfører ikke endringer i bevilgningsforslaget for 2010 under kap. 634, post 76 eller forslag til romertallsvedtak IV vedr. tilsagnsfullmakter på s. 414 i Prop. 1 S (2009-2010). Korrekt tabell skulle vært som følger:

Totalt bevilgningsbehov og tilsagnsfullmakt under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak

		(i 1 000 kr)
	Totalt ressursbehov i 2010	7 205,02
-	Behovet for tilsagnsfullmakt (pga. regnskapsmessig etterslep) til tiltaksplasser som gjennomføres i 2010, med utbetaling i 2011	763,12
+	Behovet for bevilgning (pga. regnskapsmessig etterslep) til tiltaksplasser som gjennomføres i 2009, med utbetaling i 2010	765,92
=	Totalt bevilgningsbehov i 2010	7207,82
	Behovet for tilsagnsfullmakt for å opprettholde tiltaksnivået over årsskiftet 2010/2011, tilsagnsgivning for budsjettåret 2011 i 4. kvartal 2010	2 382,53
+	Behovet for tilsagnsfullmakt (pga. regnskapsmessig etterslep) til tiltaks plasser som gjennomføres i 2010, med utbetaling i 2011	763,12
=	Totalt behov for tilsagnsfullmakt 2010	3 145,65

Stønad til tolkehjelp, kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter

Bevilgningene til tolkehjelp for hørselshemmede og tolke- og ledsagerhjelp til døvblinde er i Prop. 1 S (2009-2010) foreslått flyttet fra kap. 2661, post 73 *Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning og post 76 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester* til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 *Driftsutgifter*.

Arbeids- og velferdsetatens driftspost er foreslått styrket med 77 mill. kroner med en tilsvarende reduksjon på postene under kap. 2661. Ved en feil er utgiftene til tolkehjelp for døvblinde ikke med i grunnlaget for beregningene for overføringen. Forslag til bevilgningsbeløp omfatter kun utgifter knyttet til tolkehjelp for hørselshemmede.

Utgiftene til tolkehjelp for døvblinde er anslått til 28 mill. kroner. Departementet vil komme tilbake med forslag til endring i bevilgningen under gjeldende poster i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 for å rette opp feilen.

Kap. 634 Statens arbeidsmiljøinstitutt, post 50 Statstilskudd

På side 212, høyre spalte står det: *Posten foreslås økt med 1,5 mill. kroner i forbindelse med økt arbeidsgivertilskudd til pensjonspremie i Statens Pensjonskasse.*

Korrekt omtale skal være: *Det er innarbeidet 3 mill. kroner i lønns- og prisjustering.*

Omtalen av Handlingsplan mot fattigdom**DEL I INNLEDENDE DEL, PUNKT 2.2.6 HANDLINGSPLAN MOT FATTIGDOM**

På side 18 står følgende: *Regjeringen har styrket de årlige bevilgningene til tiltak mot fattigdom med i overkant av 3 mrd. kroner i perioden 2006-2009.*

Korrekt omtale skal være: *Regjeringen har styrket de årlige bevilgningene til tiltak mot fattigdom med 2,9 mrd. kroner i perioden 2006-2009.*

DEL III OMTALE AV SÆRLIGE TEMA, 7 HANDLINGSPLAN MOT FATTIGDOM. RAPPORT OG STATUS.

På side 345 står følgende: *De årlige bevilgningene til tiltak mot fattigdom er økt med i overkant av 2,93 mrd. kroner ut over det som lå i Bondevik II-Regjeringens budsjettforslag for 2006.*

Korrekt omtale skal være: *De årlige bevilgningene til tiltak mot fattigdom er økt med 2,9 mrd. kroner ut over det som lå i Bondevik II-Regjeringens budsjettforslag for 2006.*

På side 345 i siste setning i fotnote 2 står følgende: *Dette gir en samlet styrking av innsatsen i 2009 på om lag 1 368 mill. kroner.*

Korrekt omtale skal være: *Dette gir en samlet styrking av innsatsen i 2009 på om lag 1 277 mill. kroner.*